

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
พฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเนชั่น

Online gambling behavior of Nation University undergraduates

นายวรยุทธ์ ชั่นกำ

รายงานนี้เป็นรายงานเกี่ยวกับรายวิชา CPSC 313 กฎหมายและจริยธรรม
สำหรับวิชาชีพออมพิวเตอร์

ปี พ.ศ. 2563

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อ เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา CPSC 313 กฎหมายและจริยธรรมคอมพิวเตอร์ สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพคอมพิวเตอร์ โดยมีจุดประสงค์ เพื่อนำมาเป็นเอกสารในรายวิชาเรียน CPSC 313 กฎหมายและจริยธรรมคอมพิวเตอร์สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพคอมพิวเตอร์

ข้าพเจ้าหวังว่ารายงานฉบับนี้จะทำให้ทุกท่านที่ได้เห็นผลงานในรายวิชา CPSC 313 กฎหมายและจริยธรรมคอมพิวเตอร์สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพคอมพิวเตอร์ ของข้าพเจ้าที่สร้างขึ้นมีประโยชน์ต่อทุกท่านไม่มากนัก

ผู้จัดทำขอขอบพระคุณ ผศ.บุรินทร์ รุจจนพันธุ์ ผู้ที่ให้ความรู้ และ แนวทางในการศึกษา และเพื่อนๆ ที่มีส่วนร่วมในการให้ความช่วยเหลือ ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ผู้จัดทำหวังว่ารายงานฉบับนี้จะให้ความรู้ และเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านทุกท่าน

นายวรายุทธ ชันเก่า

ผู้จัดทำ

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ 1 บทนำ	1
บทที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การพนันมีประวัติความเป็นมาอันยาวนานนับพันปี เป็นกิจกรรมที่ทำหน้าที่สนอง ความต้องการของประชาชนในลักษณะของสันทนาการที่สำคัญรูปแบบหนึ่ง และเป็นพฤติกรรมของ มนุษย์ที่อาจถือได้ว่าเป็นปรากฏการณ์สากล ทั้งนี้เพราะมีปรากฏให้พบเห็นอยู่ในสังคมทุกเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์หรือวัฒนธรรม และทุกระดับอารยธรรม (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน เยาวชนแห่งชาติสำนักงานรัฐมนตรี, 2534 : 23) ในประเทศไทยการพนันเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่ แพร่หลายไปในทุกกลุ่มอาชีพมาช้านานแล้วเช่นกัน โดยแบ่งเป็นสองลักษณะคือการพนันที่ได้รับ อนุญาตอย่างถูกต้อง มีกฎหมายรองรับสามารถเล่นกันได้อย่างเปิดเผย ได้แก่ สลากกินแบ่งรัฐบาล การแข่งม้า มวยการชนวัว การชนไก่ และการเล่นไพ่บางประเภท เป็นต้น ส่วนการพนันอีกลักษณะ หนึ่งนั้น รัฐห้ามเล่นโดยถือว่าผิดกฎหมาย ได้แก่ การเล่นหวยใต้ดิน หวยมาเลย์ ลอตเตอรี่ข้ามชาติ สลากกินแบ่งบนอินเทอร์เน็ต หวยหุ้น การพนันบ่อนตามงานศพ บ่อนตามโรงแรม บ่อนวังการลักลอบ พนันผลการแข่งม้าและมวย เป็นต้น ซึ่งมีข้อสังเกตว่าการพนันส่วนใหญ่ที่คนไทยเข้าไปเกี่ยวข้องมักจะ อยู่ในประเภทที่ผิดกฎหมาย และการพนันในส่วนที่ผิดกฎหมายนี้กลับมีจำนวนผู้เล่นและขนาดของ วงเงินที่เกี่ยวข้องมากกว่าการพนันประเภท ที่กฎหมายรองรับอย่างไม่อาจเปรียบเทียบกันได้(นวนลน้อย ตรีรัตน์, 2543 : 27)

การเล่นการพนันถือเป็นกิจกรรมของสังคมมนุษย์ที่อยู่คู่กับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของ สังคมไทยทุกยุคทุกสมัยตั้งแต่สมัยโบราณกาลจนถึงปัจจุบันซึ่งนิยมกระทำกันเป็นเวลาช้านานและการ ที่สังคมพัฒนามากยิ่งขึ้น ก็ส่งผลให้รูปแบบกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการของการเล่นพนันได้พัฒนา ควบคู่กันไปในรูปแบบของการพนันที่มีความหลากหลายเป็นที่รู้จักอย่างดี และเป็นที่แพร่หลายกัน มาก เช่น บ่อนการพนัน หรือที่เรียกเป็นทางการว่า บ่อนคาสีโน การเล่นการพนันถือเป็นกิจกรรมที่ อาจก่อความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ที่บริโภคได้และเป็นกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิดต้นทุนทางลบแก่สังคมได้ ค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตามยังมีการลักลอบการเล่นพนันกันอย่างหลากหลาย ทั้งที่เป็นการพนันกันเอง ในหมู่เพื่อนฝูงหรือเล่นกันอย่างเป็นขบวนการมีเงินพนันเป็นเงินมูลค่ามหาศาล โดยรูปแบบการพนันที่ ไม่ได้ขออนุญาตถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย ดังเช่น หวยใต้ดิน การเปิดพนันบ่อน การกีดปลา การ พนันออนไลน์ เป็นต้น

ปัจจุบันถือว่าเป็นยุคข้อมูลข่าวสารหรือยุคโลกาภิวัตน์ ได้มีรูปแบบกระบวนการเล่น พนันในด้านเชิงธุรกิจ การซื้อขายหลักทรัพย์เป็นตัวเลขการออกรางวัล ส่วนการพนันอีกประเภทหนึ่งที่ กำลังเป็นที่นิยมกันอย่างมากในหมู่นักการพนันคือ การพนันออนไลน์ปัจจุบันคงจะปฏิเสธไม่ได้ว่า การพนันออนไลน์ที่เป็นที่ยอดฮิตที่มีคนติดตามเป็นจำนวนหลักล้านและมากที่สุดในโลก พนันออนไลน์ ถือเป็นเกมที่ยั่วให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกได้มาก ไม่ว่าผู้

เล่นจะอยู่ในสถานการณ์ที่ได้หรือ เสีย นั้นจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้การเล่นพนันออนไลน์ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ซึ่งประกอบกับการ ถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลแต่ละนัด ไม่ว่าจะเป็นทางสื่อต่างๆ เช่น โทรศัพท์ เคเบิลทีวี วิทยุ เป็นต้น จากความสำคัญดังกล่าวจึงส่งผลให้การเล่นการพนันออนไลน์ได้รับความสนใจจากกลุ่มคนต่างๆ มากมายจนทำให้การเล่นการพนันเกิดเครือข่ายการเล่นพนันออนไลน์ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก และนับเป็น ปัญหาที่รุนแรงและส่งผลกระทบต่อให้เกิดปัญหาทางสังคมในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ปัญหาด้านครอบครัว เช่น การทะเลาะวิวาท ด้านเศรษฐกิจ เช่น ก่อให้เกิดหนี้สิน ด้านอารรมณ์ เช่น หงุดหงิดบ่อย อารมณ์เสื่อง่าย ด้าน สุขภาพ เช่น ทำให้เจ็บป่วยง่ายและร่างกายอ่อนล้า เพราะการ นอนหลับไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการ กำเริบของโรค ทั้งโรคซึมเศร้าและโรคจิต หรือแม้ กระทั่งด้านการก่อเกิดอาชญากรรมต่างๆ มากมายซึ่งการเล่น การพนันออนไลน์จึงเป็นปัญหาที่สำคัญที่ ควรได้รับการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วนในยุคนี้ (สายสุรี จุติกุล, 2531 : 227)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเนชั่น
2. เพื่อศึกษาทัศนคติในการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเนชั่น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนิสิตของมหาวิทยาลัยเนชั่น ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี จำนวนทั้งสิ้น 47 คน จากประชากรทั้งหมด 445 คน
2. กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ใช้วิธีการ จับฉลากที่ระดับความ เชื่อมั่น 95% ขนาดประชากร 445 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดย ใช้ตารางสำเร็จของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) ได้จำนวน 47 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 เพศ : ชาย

: หญิง

- 3.1.2 ชั้นปี : ปี1
: ปี2
: ปี3
: ปี4

3.1.3 หลักสูตร

- : หลักสูตรบัญชีบัณฑิต
: หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต
: หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต
: หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
: หลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์
: หลักสูตรธุรกิจการบินและการขนส่งทางอากาศ
: หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาเทคนิคการแพทย์
: หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
: หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์บัณฑิต
: หลักสูตรทันตแพทยศาสตรบัณฑิต
: หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ทักษะ

3.2.2 พฤติกรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

“พนัน” หรือการพนัน (Gambling) หมายถึง การเข้าเล่นเพื่อแสวงหาประโยชน์ โดยอาศัยการเสี่ยงโชค ด้วยไพ่หรือไพ่และฝีมือ โดยพนันเอาเงินหรือทรัพย์สิน เช่น การเล่นไพ่ต่างๆ บิดเบี้ยด เป็นต้น

การพนันเป็นการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงร่วมกันทำการเสี่ยงโชคเอาจากทรัพย์สินที่ตนนำมา รวมร่วมกันเพื่อพนันกัน และยังเป็นอบายมุขอย่างหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมัวเมาในการเสี่ยงโชค ซึ่งอาจทำให้ ครอบครัวของผู้เล่นได้รับความเดือดร้อน และอาจเป็นสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมที่มีผลกระทบถึงความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม เศรษฐกิจ และศีลธรรมอันดีของประชาชน

ความหมายตามพจนานุกรม

“พนัน” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง เล่นเอาเงินหรือสิ่งอื่นใดโดยอาศัยความฉลาด ความชำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไพ่หรือไพ่ และฝีมือ รวมทั้งโชคด้วย การเล่นเช่นนั้นเรียกว่า การพนัน

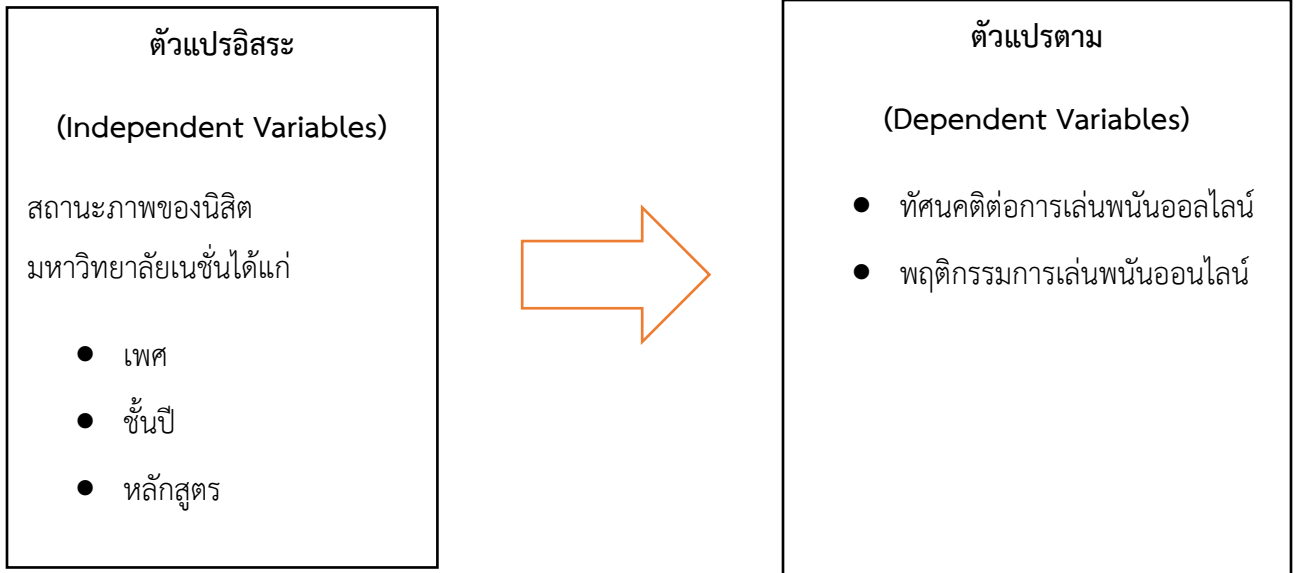
ความหมายตามกฎหมาย

เนื่องจากพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 ไม่ได้กำหนดนิยามความหมายของคำว่า “พนัน” ไว้โดยเฉพาะ แต่จากการศึกษากฎหมายดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่าคำว่า “พนัน” นั้น มีความหมายเช่นเดียวกับ ความหมายทั่วไปและความหมายตามพจนานุกรม กล่าวคือ “พนัน” หรือการพนัน คือ การที่บุคคลสองคนขึ้นไปเข้า เล่นเพื่อแสวงหาประโยชน์ โดยอาศัยการเสี่ยงโชคด้วยความฉลาด ความชำนาญ เล่ห์เหลี่ยม ไพ่หรือไพ่และฝีมือ เพื่อ พนันเอาเงินหรือทรัพย์สิน เช่น การเล่นไพ่ต่างๆ บิดเบี้ยด เป็นต้น การเล่นเช่นนั้นเรียกว่า การพนัน ศาลฎีกาได้วินิจฉัยการเล่นที่เป็นการพนันไว้ว่าจะต้องมีลักษณะที่ผู้เล่นเสี่ยงต่อการได้และเสีย คณะกรรมการ กฤษฎีกา (คณะที่ 11) ได้ให้ความเห็นว่า ลักษณะที่สำคัญของการพนัน คือ จะต้องเป็นการเล่นที่เป็นการเสี่ยงโชค ต่อการได้หรือเสียประโยชน์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้

1. ทราบถึงพฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเนชั่น
2. ทราบถึงทัศนคติในการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเนชั่น
3. ทราบถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเนชั่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเนชั่นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเนชั่น โดยผู้วิจัยได้นำเสนอแนวคิดทฤษฎีและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยมีลำดับดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง

2.2 ฐานคิดของเครือข่ายทางสังคม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการสะสมทุนเบื้องต้น

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพนัน

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง

2.1.1 ความหมายของเครือข่ายทางสังคม (Social Network)

“เครือข่ายทางสังคม” หรือ “Social Network” มีความหมายที่หลากหลายซึ่ง ผู้วิจัยได้พยายามรวบรวม และนำเสนอโดยสังเขป ดังนี้

The SAGE Dictionary of Sociology (2006: 239) ให้นิยามว่า เครือข่ายทาง สังคม คือ แบบแผนความสัมพันธ์ทางสังคม (Pattern of Social Relationship) ของปัจเจกชน (Individual) ซึ่งนักสังคมวิทยาถือว่าเป็นหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ในการศึกษาและใช้วิธี ศึกษาโดยการสังเกต (Observation) ก่อนที่จะเขียนออกมาเป็นแผนที่ปฏิสัมพันธ์ (Interaction Mapping)

Encyclopedia of Sociology (Volume 4: S-Z Index) (1992: 1887) ให้นิยาม ของ เครือข่ายทางสังคมว่า หมายถึงปรากฏการณ์ทางสังคมในรูปแบบหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงแบบ แผนการจัดเรียงความสัมพันธ์ (Patterned Arrays of Relationship) ระหว่างปัจเจกชนที่ร่วม กระทำการในสังคม

Alter และ Hage (1993 อ้างถึงในนฤมล นิราทร, 2543: 6) กล่าวว่า เครือข่ายทาง สังคมคือแบบแผนทางสังคมที่เปิดโอกาสให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์กร เพื่อแลกเปลี่ยนการสร้าง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียว และการร่วมกันทำงานเครือข่ายประกอบด้วยองค์กรจำนวนหนึ่งซึ่งมีอาณา เขตที่แน่นอนหรือไม่ก็ได้และองค์กรเหล่านี้มีฐานะเท่าเทียมกัน

Jeremy Boissevain (1974: 22) ให้นิยามของ เครือข่ายทางสังคม ว่าหมายถึง ความสัมพันธ์ทางสังคมของบุคคลโดยมีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน พิมพวัลย์ ปรีดา สวัสดิ์และวาทีนี้ บุญชะลิกชี (2531) อธิบายว่า เครือข่ายทางสังคม หมายถึงสายใยของความสัมพันธ์ทั้ง

ทางตรงและทางอ้อมระหว่างบุคคลหนึ่งกับบุคคลอื่น ๆ อีก 10 หลายๆ คน เครือข่ายสังคมในที่นี้จึงเปรียบเสมือนกรอบแนวคิดที่ใช้ศึกษาหาความเข้าใจเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ที่มีอยู่ในสังคม อันนำไปสู่ความเข้าใจในเรื่องกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ (Informal Group) องค์กรทางสังคม (Social Organization) และโครงสร้างสังคม (Social Structure) รวมทั้งลักษณะ ของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าว สามารถนำมาอธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลเหล่านี้ได้ และ นอกจากนี้เครือข่ายทางสังคมของบุคคลหนึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ทางสังคม ทั้งหมดที่บุคคลนั้น มีอยู่ในสังคมนับตั้งแต่ความสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน เป็นต้น

พิมพลีย์ และวาทีนี้ ยังอธิบายเพิ่มเติมอีกว่า หากมองเครือข่ายทางสังคมให้เป็น รูปธรรมขึ้นโดยสมมติจุดศูนย์กลางแทนบุคคลคนหนึ่งและจุดต่าง ๆ แทนบุคคลอื่น ๆ รอบข้างที่ บุคคลนั้นมีความสัมพันธ์ด้วย ส่วนเส้นโยงระหว่างจุดนั้นแทนความสัมพันธ์ทางสังคมที่บุคคลมีต่อกัน พื้นฐานของความสัมพันธ์ทางสังคมที่สำคัญ คือ การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลกับบุคคลอื่น ๆ รวมทั้งยังต้องมีองค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย ได้แก่ การปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล เครื่องใช้ไม้สอย อาหาร การบริการระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ดังนั้น เครือข่ายสังคมของบุคคล หนึ่ง ๆ จึงเปรียบเสมือนสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลนั้น ๆ ก็ เปรียบเสมือนส่วนหนึ่งของสิ่งแวดล้อมทางสังคมของบุคคลอื่น ๆ ในเครือข่ายทางสังคม ซึ่งสามารถมี ผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้อื่นด้วยเช่นกัน

อคิน ระพีพัฒน์ (2544) กล่าวว่า สังคมที่มีลักษณะเป็นเครือข่ายจะคล้ายใยแมงมุม บุคคลคือจุดที่เส้นใยของเครือข่ายมาพบกัน กล่าวง่าย ๆ คือ บุคคลหนึ่งย่อมมีความสัมพันธ์กับคนอื่น เป็นจำนวนมาก ในหลายรูปลักษณะและสถานการณ์ โดยมีข้อสันนิษฐานเบื้องต้นในการศึกษาประการ หนึ่งว่า บุคคลที่มีเส้นใยความสัมพันธ์ที่กว้างขวางทั้งในหมู่บ้านและนอกหมู่บ้าน ย่อมมีความสำคัญ ในสังคมและการเปลี่ยนแปลงในหมู่บ้านมากกว่าคนอื่น ๆ ที่มีเส้นสายความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกับคน อื่นจำนวนน้อย บุคคลที่เป็นจุดรวมของสายสัมพันธ์จำนวนมากนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นจุดรวม (Node) ของความสัมพันธ์ในท้องถิ่นหรือชุมชนนั้น

จากที่กล่าวมาในข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าเครือข่ายทางสังคม คือ แบบแผน ความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีการเชื่อมโยง เชื่อมร้อยระหว่างบุคคลกับหลาย ๆ บุคคลด้วยกัน ซึ่งมีผลต่อ การแสดงออกของพฤติกรรมของบุคคลที่ดำรงอยู่ในสังคม เป็นต้น

2.2 ฐานคิดของเครือข่ายทางสังคม

การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis) ในงานวิจัยครั้งนี้ จะ มองว่าเป็นมุมมองหรือกระบวนการในการศึกษาชีวิตทางสังคม ดังนั้นจะพบว่านักวิชาการส่วนใหญ่ มักจะเสนอว่า แนวคิดเครือข่ายทางสังคมนั้น ไม่ใช่ทฤษฎีที่ใช้อธิบายปรากฏการณ์ทางสังคม หากแต่มี ฐานะเป็นเครื่องมือ (Tool) ที่ใช้ในการรวบรวมและจัดระเบียบข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสังคม รวมทั้งศึกษาโครงสร้างทางสังคม เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ต่อไป (Kees knipscheer and Toni Antonucci, 1990)

นอกจากนี้ เวสเซอร์แมนและกาลัสกีวิช (Wesserman and Galaskiewicz, 1994) ยังอธิบายเพิ่มเติมว่าการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมเป็นเสมือนสะพานที่เชื่อมช่องว่างระหว่างระดับ จุลภาค (micro – order) กับระดับมหภาค (macro – order) ในการวิเคราะห์ทางสังคมด้วยเหตุผล 2 ประการคือ

ประการแรก ในระดับจุลภาค การวิเคราะห์เครือข่ายจะศึกษาตั้งแต่กลุ่มที่มีจำนวน สองคน (Dyads) กลุ่มที่มีจำนวนสามคน (Triads) กลุ่มย่อยที่มีขนาดเล็กอื่น ๆ เป็นต้น โครงสร้างของ กลุ่มต่างๆ เหล่านี้จะมีเครือข่ายที่มีลักษณะเฉพาะในตัวเอง ส่วนการศึกษาในระดับมหภาค จะ วิเคราะห์ลักษณะของเครือข่ายของตำแหน่งเชิงโครงสร้างต่าง ๆ และองค์ประกอบของเครือข่าย เช่น ศึกษาว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในเครือข่าย ความสัมพันธ์ของตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กรทาง สังคมหนึ่ง ๆ จะก่อให้เกิดผลต่อองค์กรนั้นหรือ สถาบันนั้นอย่างไร รวมทั้งกระทบต่อความสัมพันธ์ใน ระดับจุลภาคที่อยู่ใ้องค์กรนั้นอย่างไร

ประการที่สอง การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม ช่วยให้นักวิจัยให้ความสนใจกับการ กระทำทางสังคมหรือพฤติกรรมของปัจเจกบุคคลภายในบริบทของลักษณะเชิงโครงสร้างที่ใหญ่กว่า ผู้กระทำทางสังคมอาจจะถูกมองทั้งในฐานะผู้มีบทบาทตั้งรับ (Passive Player) ที่ถูกกำหนดโดย โครงสร้างทางสังคม หรือในฐานะผู้สร้างสรรค์ (Network Entrepreneur) ที่ใช้ตำแหน่งทางเครือข่าย ของพวกเขา เพื่อให้บรรลุผลประโยชน์ตามที่พวกเขาคาดหวัง หรือกลุ่มและสถาบันต่าง ๆ บางครั้งก็ ถูกอธิบายว่า เป็นเหยื่อของเครือข่ายต่าง ๆ ที่ดำเนินการภายในกลุ่มและสถาบันเหล่านั้น ขณะเดียวกันกลุ่มหรือสถาบันเหล่านี้ก็อาจอาศัยเงื่อนไขเชิงโครงสร้างเพื่อให้บรรลุผลประโยชน์ของ กลุ่มหรือสถาบันได้เช่นกัน

จากการสำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับการศึกษาเครือข่ายทางสังคม ผู้วิจัยพบว่ามีฐาน คิด (Assumption) ที่สำคัญของการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม คือ (Alexandra Morin and Barry Wellman, 2010; Mark S.Mizruchi, 2007)

1. แนวการศึกษาเครือข่ายทางสังคมถือว่าการวิเคราะห์ชีวิตทางสังคมที่ ให้ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจเจก กลุ่มหรือองค์กรมากกว่าการวิเคราะห์ถึงคุณสมบัติภายใน (Relation not Attributes) ฐานคิดนี้หมายความว่าการศึกษาปฏิสัมพันธ์ในทางสังคมนั้น มี 12 ความสำคัญมากกว่าการวิเคราะห์ถึงคุณสมบัติภายใน

ของปัจเจก กลุ่มหรือองค์กร อาทิเช่นการ วิเคราะห์นิสัยใจคอของคนใดคนหนึ่งมีความสำคัญน้อยกว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนนั้นกับคนอื่น เป็นต้น จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า เครือข่ายทางสังคม เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ ทางสังคม ในรูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชน ไปจนถึงระดับประเทศ เช่น ความเป็นเพื่อน ความเป็นญาติ การมีผลประโยชน์ร่วมกันหรือการมีความเชื่ออย่างเดียวกัน เป็นต้น

2. เครือข่ายทางสังคม ประกอบด้วยหน่วยทางสังคม (Social Entities) และ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยทางสังคม ซึ่งไม่ใช่เป็นกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะที่แต่ละหน่วยทางสังคมมี ลักษณะเดียวกัน (Network not Group) ดังนั้น เครือข่ายทางสังคมจึงประกอบด้วย 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ หน่วยทางสังคม ซึ่งไม่ว่าจะเป็นปัจเจกชน กลุ่ม หรือ องค์กร ซึ่งในที่นี้อาจจะใช้ศัพท์ทางเครือข่าย คือ Actor/Node/Point/Agent ส่วนประกอบที่ 2 คือ ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยทางสังคม (Tie/Link/Edge/Line/Arc)

3. เครือข่ายทางสังคมเกิดขึ้นจากเงื่อนไขที่ว่า หน่วยทางสังคมจะต้องพึ่งพา อาศัยซึ่งกันและกัน มิใช่เป็นหน่วยอิสระที่ไม่ต้องขึ้นต่อใคร ดังนั้น หน่วยทางสังคมจึงต้องมีการ แลกเปลี่ยนทรัพยากรทั้งทางด้านวัตถุและมีใช้ วัตถุระหว่างกัน เช่น ข้าวของ เงินทอง การให้เพียง ตำแหน่งหรือบทบาท การให้ความบันเทิง เป็นต้น เวสเซอร์แมนและกาลัสกีวิช (Wesserman and Galaskiewicz, 1994) ได้เสนอฐานคิดของแนวคิดเครือข่ายทางสังคมในประเด็นนี้ว่า ในการอธิบาย เกี่ยวกับผู้กระทำทางสังคม ความสัมพันธ์ทางสังคม และโครงสร้างทางสังคมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

- ผู้กระทำและการกระทำต่าง ๆ ของพวกเขาจะถูกมองในฐานะของหน่วย ที่มีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน แทนที่จะเป็นหน่วยที่อิสระในตนเอง

- ความเชื่อมโยงระหว่างผู้กระทำจะผ่านเคลื่อนย้าย Flow ของทรัพยากร ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นวัตถุ เงิน หรือสิ่งที่ไม่ใช่วัตถุ เช่น ข้อมูล การสนับสนุนทางการเมือง มิตรภาพและ การนับถือ

4. การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม ต้องเป็นการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ใน บริบททางสังคม (Relational Context) ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งเสมอ ตัวอย่างเช่น ใน การวิเคราะห์ความรักระหว่าง โรมิโอและจูเลียส ในนวนิยายของเชก สเปียร์ จะต้องคำนึงถึงความรัก ทั้งสองภายใต้ความขัดแย้งระหว่างตระกูลคาปูเลต (Capuletes) และตระกูลมอนตาเก (Montague) เป็นต้น

5. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างหน่วยทางสังคม ในรูปของเครือข่ายจะพัฒนาขึ้นมา เป็นแบบแผนในเชิงโครงสร้างเปรียบดังเช่น การก่ออิฐบล็อกจากก้อนออกมาเป็นบ้าน โครงสร้างของ เครือข่ายจะมีคุณสมบัติทั้งที่เป็นตัวจำกัด (Constraint) และเปิดโอกาส (Opportunity) ต่อ พฤติกรรมทางสังคมและผลลัพธ์ที่ตามมา

จากฐานคิดของการศึกษาเครือข่ายทางสังคมจึงนำมาสู่หลักการวิเคราะห์ตามแนว เครือข่ายดังกล่าวซึ่ง โบ เซแวง ได้อธิบายถึงตัวแปรที่สำคัญในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย

1. ความสัมพันธ์เชิงซ้อน (Multiplexity) ข่ายสังคมประกอบด้วยบุคคลศูนย์กลางและบุคคลอื่นที่เรารู้จัก และมีความสัมพันธ์ ต่าง ๆ ในแง่ของบทบาท ซึ่งแต่ละคนก็จะมีบทบาทที่แตกต่างกันไป โดยในการมีบทบาทแต่ละอย่าง ทำให้เขาได้พบปะและรู้จักกับบุคคลอื่นที่มีบทบาทอย่างเดียวกัน ขณะเดียวกันในบางโอกาสเขาก็ได้ พบปะกับบุคคลเดียวกันนั้นในบทบาทอื่น ๆ อีก การที่บุคคลสองคนมีความสัมพันธ์กันเพียงบทบาทเดียว เรียกว่า ความสัมพันธ์ เชิงเดี่ยว (Uniplex or Single-standardized) ส่วนการที่บุคคลสองคนมีความสัมพันธ์กันในหลาย ๆ บทบาท เรียกว่ามีความสัมพันธ์เชิงซ้อน (Multiplex or Multi-standardized) ในทางมานุษยวิทยาสังคมมีข้อสมมติฐานข้อหนึ่งว่า บทบาทหลาย ๆ อย่างที่แต่ละ คนมีนั้นมิผลกระทบต่อกันและกัน เพราะในแต่ละบทบาทต่าง ก็มีปทัสถาน และความคาดหวังทาง สังคมที่ชี้นำแนวทางพฤติกรรม

2. สิ่งที่มีการแลกเปลี่ยน (Transactional Content) สิ่งแลกเปลี่ยนในที่นี้ หมายถึง สิ่งของ หรือ น้ำใจ ที่ มีการแลกเปลี่ยนระหว่างคนสอง คนในการแสดงบทบาทแต่ละอย่างหรือในแต่ละสถานการณ์ สิ่งที่แลกเปลี่ยนกันนี้ ไม่เพียงแต่ขึ้นอยู่กับ ปทัสถานสังคมที่มีอยู่ในแต่ละบทบาท ยังขึ้นอยู่กับบุคคลที่แสดงบทบาทนั้นจะตัดสินใจมี พฤติกรรม อย่างไร สิ่งที่มีการแลกเปลี่ยนที่แสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะของข่ายสังคมทางด้านเนื้อหาและปริมาณ ได้แก่ การทักทาย การสนทนา การเยี่ยมเยียน การช่วยเหลือด้านการงาน การให้บริการส่วนตัว การ ช่วยเหลือทางการเงิน ฯลฯ ตัวแปรเหล่านี้ไม่เพียงแต่จะช่วยให้เข้าใจว่า บุคคลหนึ่งให้ความสำคัญแก่ ความสัมพันธ์ที่มีต่อบุคคลหนึ่งอย่างไร แต่ยังช่วยให้เห็นว่า เขาได้รับผลประโยชน์ตอบแทน อะไรบ้างจากความสัมพันธ์ดังกล่าว

3. ลักษณะของการให้และการรับ (Directional Flow) การแลกเปลี่ยนระหว่างบุคคลสองคน อาจมีทั้ง การให้และการรับที่สมดุล หรือมี ความมากน้อยกว่าในการให้หรือรับ ลักษณะการให้และรับดังกล่าว เป็นดัชนีหนึ่ง ในการแสดงถึง สถานภาพของคนให้-คนรับ และแสดงให้เห็นถึงว่า บุคคลนั้นให้ความสำคัญแก่ความสัมพันธ์ที่มีต่ออีก บุคคลหนึ่งมากน้อยเพียงใด หากมีการให้และรับที่เท่าเทียมกัน ก็แสดงว่า บุคคลทั้งสองมี ความสัมพันธ์ใน อำนาจและเกียรติภูมิในระดับที่เท่าเทียมกัน หากการให้มากกว่า แสดงว่า ผู้ให้มี ฐานะทางสังคมและอำนาจเหนือกว่าผู้รับ ทั้งนี้ในระบบอุปถัมภ์ ผู้อุปถัมภ์ เป็นผู้ให้ประโยชน์และ ความช่วยเหลือต่าง ๆ มากกว่าที่จะได้รับการบริการจากผู้ใต้อุปถัมภ์ ลักษณะของการให้และรับจึง เป็นเครื่องชี้อย่างหนึ่งถึงคุณภาพของความสัมพันธ์นั้น

4. ความถี่และระยะเวลาที่ได้มีความสัมพันธ์กัน (Frequency and Duration of interaction) ข่ายสังคมของบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพราะมีการรู้จักคนใหม่เพิ่มขึ้น ขณะที่ความสัมพันธ์ที่มีต่อคนที่รู้จักมานาน อาจจะค่อย ๆ เสื่อมไป ในที่นี้ในเรื่องของเวลาอาจใช้ ความถี่ของการติดต่อสัมพันธ์กันมาวัดในแง่ของช่วงเวลาของการพบปะกันแต่ละครั้ง และระยะเวลาที่ ได้รู้จักกันก็อาจนำมาพิจารณาว่ามีการรู้จักกันมานานเท่าไรแล้ว ซึ่งสามารถใช้เป็นตัวชี้วัดถึงระดับของ ความสัมพันธ์อีกแง่มุมหนึ่งได้

นฤมล นิราทร (2543: 18-21) ได้จำแนกประเภทของเครือข่ายทางสังคม ตามมิติ 4 มิติ ดังนี้

1. จำแนกตามพื้นที่ดำเนินการ เช่น เครือข่ายระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด ภาค และประเทศ
2. จำแนกตามกิจกรรมหรือประเด็นปัญหา เช่น เครือข่ายที่ทำงานด้านเด็ก สตรี สาธารณสุข เศรษฐกิจ พัฒนาชุมชน สิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม
3. จำแนกตามอาชีพหรือสถานภาพทางสังคม เช่น เครือข่ายด้านแรงงาน เครือข่าย กลุ่มพระสงฆ์ เครือข่ายครูพิทักษ์สิทธิเด็ก เครือข่ายसारวัตกรนักเรียน
4. จำแนกตามรูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ทำให้เกิดเครือข่ายใน 2 ลักษณะ คือ เครือข่ายตามแนวตั้ง คือ
 - 4.1. เครือข่ายที่มีโครงสร้างเป็นช่วงชั้น ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายใน เครือข่ายไม่เท่ากัน
 - 4.2. เครือข่ายตามแนวนอน เป็นเครือข่ายที่ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรภายใน เครือข่ายเท่าเทียมกัน

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการสะสมทุนเบื้องต้น

ปรากฏการณ์ของธุรกิจคาสีโนดังกล่าวเมื่อพิจารณาในเชิงเศรษฐศาสตร์การเมือง แนวมาร์กซิสต์แล้วเราสามารถนำแนวคิดเกี่ยวกับการสะสมทุนเบื้องต้น (Primitive Accumulation of Capital) มาใช้เพื่อการวิเคราะห์ได้เนื่องจากแนวคิดการสะสมทุนเบื้องต้นถือว่าการที่นักการเมือง เข้ามาแสวงหาความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจโดยใช้กลไกทางเมืองนั้นถือได้ว่าเป็นการสะสมทุนรูปแบบหนึ่ง ก่อนที่จะมีการพัฒนาระบบเศรษฐกิจเป็นระบบทุนนิยมเต็มรูปแบบที่ใช้กลไกทางเศรษฐกิจโดยตรง แต่ ธุรกิจคาสีโนเป็นการสะสมทุนโดยใช้กลไกทางการเมืองที่อยู่นอกเหนือกลไกทางเศรษฐกิจ

การกระจุกตัวของความมั่งคั่งที่เกิดขึ้นจากกลไกการสะสมทุนเบื้องต้นดังกล่าวใน ประวัติศาสตร์ของประเทศตะวันตกมีการใช้รูปแบบ (Form) ต่าง ๆ ในการสะสมความมั่งคั่ง ดังนี้

1. การปลดปล่อยของศักดินาหลังจากการมีฐานะตกต่ำลง ทำให้ไพร่กลายเป็นคน ไร้ที่พึ่งหรือขอทาน ซึ่งจะกลายเป็นผู้ใช้แรงงานในเวลาต่อมา (เอิร์นเนสท์ แมนเดล, 2518: 84)
2. การรวบรวมประชาชนที่สิ้นไร้ไม้ตอกและการขายแรงงานเป็นรายวันให้เข้าสู่ ตลาดแรงงาน (เอิร์นเนสท์ แมนเดล, 2518: 83)
3. การล้อมรั้วหลังจากการผลักดันชาวไร่ชาวนาออกจากที่ดิน (Land Enclosures) เป็นการที่เจ้าที่ดินผลักดันให้ชาวนาหมดสิทธิในการเพาะปลูกในที่ดินที่ว่างเปล่าหรือหมดสิทธิในการ ใช้ที่ดินส่วนกลาง (The

Common) เช่น ประเทศอังกฤษในช่วงศตวรรษที่ 16 จนกระทั่งถึงต้น ศตวรรษที่ 17 เมื่อเจ้าที่ดินต้องการพื้นที่ในการเลี้ยงแกะ การเพาะปลูก จนกระทั่งนำไปสู่การล้อมรั้ว ที่ดิน และผลที่ตามมาจากการล้อมรั้วที่ดินได้นำจนวนไปสู่การทำลายชนชั้นชาวนา ทำให้ชาวนาต้อง กลายเป็นแรงงานรับจ้างในชนบทหรือการเข้ามาทำงานในเมือง ซึ่งชาวนาเหล่านี้ก็คือ ต้นกำเนิดของ ชนชั้นกรรมาชีพ (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2549: 2-3)

4. การค้าทาส เช่น ในเมืองลิเวอร์พูลของอังกฤษจำนวนทาสที่เพิ่มขึ้นจาก 27,500 คน ในคริสต์ศตวรรษที่ 17 เป็น 40,000-100,000 คนในศตวรรษที่ 18 ทำให้ลิเวอร์พูลเป็นเมืองที่มี การเจริญเติบโตอย่างเห็นได้ชัด (De Angelis, 2001: 10) ต่อมาในปลายคริสต์ที่ 18 จนถึงกลาง คริสต์ศตวรรษที่ 19 รัฐทางตอนใต้ของสหรัฐอเมริกาได้นำทาสผิวดำจากแอฟริกาเพิ่มขึ้นถึง 8 เท่า เพื่อมาเป็นแรงงานในไร่ฝ้าย

5. การฉ้อฉลและคอร์รัปชันโดยอาศัยกลไกของรัฐ คือ การใช้ระบบภาษี ปัญหาหนี้ สาธารณะหรือการใช้ระบบเงินกู้ระหว่างประเทศ (De Angelis, 2001: 11) ตัวอย่างเช่นในช่วง สงครามปฏิวัติของสหรัฐอเมริกาได้มีการออกพันธบัตรขายให้กับประชาชนโดยมีสัญญาจะชดใช้คืน ภายในกำหนดเวลา หลังจากการประกาศตั้งสาธารณรัฐและรวมเป็นสหรัฐแล้ว กระทรวงการคลังมี แผนการที่จะจัดการหนี้สินของรัฐดังกล่าว แต่ได้มอบหมายให้เอกชนบางกลุ่มมีอำนาจและเอกสิทธิ์ใน การดำเนินงานตามแผนการดังกล่าว กลุ่มเอกชนได้ปกปิดข่าวเกี่ยวกับแผนการจัดการหนี้สินของรัฐมิ ให้กระจายออกไปตามหัวเมืองต่าง ๆ ของสหรัฐอเมริกา เพื่อให้พ่อค้าหรือบริษัทในเครือข่ายได้ส่ง เอเยนต์ออกไปหัวเมืองและรวบรวมซื้อพันธบัตรให้มากที่สุด ในราคาที่ถูกเหมือนได้เปล่า เนื่องจาก ประชาชนโดยทั่วไปไม่คิดว่าพันธบัตรจะยังมีค่าอยู่ เพราะถือว่าเป็นการเสียสละซื้อพันธบัตรเพื่อช่วย ชาติสำหรับทำสงคราม กลุ่มนายทุนกลุ่มนี้ได้นำพันธบัตรที่ซื้อมาจากประชาชนส่งให้กระทรวงการคลัง และไถ่ถอนด้วยราคาเต็มพร้อมทั้งดอกเบี้ย (สุภา ศิริमानนท์, 2536: 189-196)

6. การกำจัดสิทธิของชุมชนในการควบคุมดูแลปัจจัยการยังชีพ ดังเช่นที่เกิดกับชาว พื้นเมืองตั้งแต่ประเทศอินโดนีเซียไปถึงประเทศในแถบกลุ่มน้ำอเมซอน ไปจนถึงชาวนาชาวไร่ใน ประเทศโลกที่สามปัจจุบัน (Midnight Notes Collective: 3-4)

7. การเข้ายึดที่ดินจากปัญหาหนี้สินอันเป็นผลมาจากวิกฤติการณ์หนี้ (Debt Crisis) ที่เกิดขึ้นในประเทศโลกที่สามทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ (Federici, 2001: 3-4)

8. การสร้างแรงงานอพยพที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งแน่นอน เนื่องจากแรงงาน จะต้องละทิ้งประเทศ หุงหา สวน บ้านและสถานที่ทำงานของตนเอง (Federici, 2001: 3-4)

ในงานวิจัยนี้จะใช้แนวคิดการสะสมทุนเบื้องต้นในการตีความแบบใหม่ ซึ่งเรียกว่า การสะสมทุนเบื้องต้นที่มีความต่อเนื่องยั่งยืน (Inherent – Continuous Primitive Accumulation) แทนแนวคิดการสะสมทุนเบื้องต้นในรูปแบบเก่า การตีความแนวเก่าถือว่าการสะสมทุนเบื้องต้นเป็น เหตุการณ์เพียงช่วงเดียวในประวัติศาสตร์ก่อน

การเกิดวิธีการผลิตแบบทุนนิยม (Historical Primitive Accumulation) แต่การตีความแนวใหม่ถือว่าการสะสมทุนเบื้องต้นเป็นสิ่งที่ถือว่ามีมาต่อเนื่อง ยั่งยืน หมายความว่าเมื่อก่อนเกิดวิธีการผลิตแบบทุนนิยมแล้วยังคงมีกระบวนการสะสมทุนเบื้องต้น

ดำรงอยู่ควบคู่กับการสะสมทุนในวิธีการผลิตแบบทุนนิยม(Capitalist Accumulation Capital) ที่ตั้ง อยู่บนฐานของความสำคัญระหว่างทุนกับแรงงาน แนวคิดการสะสมทุนเบื้องต้นแบบใหม่นี้มีลักษณะที่สำคัญ คือ (De Angelis, 2001 ; Midnight Notes Collective ; Bonefeld, 2001 ; Perelman, 2004)

1. การสะสมทุนเบื้องต้นเป็นรากฐาน (Basis) ของวิธีการผลิตแบบทุนนิยม หมายความว่า การสะสมทุนเบื้องต้นเป็นพลังหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาทุนนิยม ดังนั้นจึงมี บทบาทต่อเนื่องในฐานะที่ทุนต้องใช้กลยุทธ์การสะสมทุนเบื้องต้นเป็นรากฐานในการสะสมทุน ตามปกติเสมอ

2. การสะสมทุนเบื้องต้นในปัจจุบันอาศัยลัทธิเสรีนิยมใหม่ (Neo-Liberalism) เป็น อุดมการณ์ในการสร้างความชอบธรรมสำหรับการปฏิบัติการในขณะที่การสะสมทุนเบื้องต้นในอดีต อาศัยแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองแบบคลาสสิก (Classical Political Economy) เป็นอุดมการณ์ หลัก

3. การสะสมทุนเบื้องต้นในปัจจุบัน เกิดขึ้นในบริบทของอิทธิพลกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีต่อประเทศโลกที่สาม ในเอเชีย แอฟริกาและลาตินอเมริกา ในขณะที่การสะสมทุนดังกล่าวในอดีต เกิดขึ้นจากอิทธิพลภายในประเทศเป็นสำคัญ เช่น อังกฤษในอดีตการวิเคราะห์อิทธิพลของโลกาภิวัตน์ ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกโดยให้ ความสำคัญต่อปัจจัยภายนอกในฐานะที่เป็นเงื่อนไขที่มีผลต่อสถานการณ์ทางประวัติศาสตร์ ภายในประเทศ ดังนั้นการพัฒนาทุนนิยมในจังหวัดที่ศึกษาจึงเป็นการวิเคราะห์ที่มีการเชื่อมโยงกับ ภายนอก แต่มีรากเหง้าอยู่ภายในประเทศ (External Links and Internal Roots) ผลที่ตามมาก็คือ การเกิดสภาวะพึ่งพิงในที่นี่จึงมิใช่การกำหนดแต่ฝ่ายเดียวจากภายนอก (External Determinism) แต่ เป็นการสร้างเงื่อนไขจากภายนอกที่เรียกว่า การพึ่งพิงเชิงโครงสร้าง (Cardoso and Falsetto , 1979 : xxi, 26-27)

4. การสะสมทุนเบื้องต้นในปัจจุบันอาศัยรูปแบบที่มีความหลากหลายมากกว่าการ เน้นการผลักดันชาวไร่ชาวนาออกจากที่ดินของตนเอง (Land Enclosures) ดังที่เกิดขึ้นในกรณี-ของ ประเทศอังกฤษปลายศตวรรษที่ 14 รูปแบบที่หลากหลายในปัจจุบัน เช่น การสูญเสียที่ดินจากปัญหา วิกฤตินี้สิน นอกจากนั้นก็กลุ่มเป้าหมายที่มุ่งแยกปัจจัยการผลิตมิใช่เป็นเพียงผู้ผลิตสินค้ารายย่อย เท่านั้นแต่รวมไปถึงการทำลายกรรมสิทธิ์ที่ดินของชุมชนและควบคุมพื้นที่ทางสังคม เพื่อมิให้ชนชั้น กรรมาชีพใช้ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ตนเอง

ตัวแทนความคิดที่ดีความการสะสมทุนเบื้องต้นในแนวใหม่นี้ พัฒนามาตั้งแต่ Rosa Luxemburg มาจนถึง Samir Amin และ Immanuel Wallerstein ในขณะที่ผู้นิยมให้การตีความแบบ เก้า ได้แก่ Lenin, Maurice Dobb และ Poul Sweezy

David Harvey (2003) ในฐานะตัวแทนของนักวิชาการที่สนับสนุนทฤษฎีการสะสม ทุนเบื้องต้นแนวใหม่ ในปัจจุบัน ได้ขยายควมแนวคิดกำ รสะสมทุนเบื้องต้น (Primitive Accumulation) ของคาร์ล มาร์กซ์ มา ประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีปรากฏการณ์ของกระแส โลกาภิวัตน์ภายใต้แนวคิดที่ถูกขับเคลื่อนโดยลัทธิ แนวเสรีนิยมใหม่(Neo-liberalism) David Harvey ได้นำเสนอแนวคิดใหม่นี้ว่า “การสะสมทุนโดยการช่วงชิง” (Accumulation by Dispossession) ซึ่งถูกเขียนในหนังสือของเขา เมื่อปี ค.ศ. 2003 ว่าเป็น “พวกจักรวรรดินิยม ใหม่” (The New Imperialism) ฮาร์วีกล่าวอ้างว่าคำว่า “primitive” นั้นว่า เป็นขั้นตอนของระบบทุนนิยม คือ เป็น ขั้นตอนการผลิตชั่วคราวซึ่งจะไม่มีการผลิตซ้ำ ขึ้นมาใหม่ แต่ฮาร์วียืนยันว่า การสะสมทุนเบื้องต้น คือ กระบวนการต่อเนื่องซึ่งอยู่ภายในกระบวนการสะสมทุนในระดับโลกนั่นเอง หมายความว่าเมื่อ สถาปนาวิธีการ ผลิตแบบทุนนิยมขึ้นมาในสังคมแล้ว วิธีการผลิตแบบทุนนิยมยังต้องการการดำรงอยู่ ของการสะสมทุนเบื้องต้น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการอยู่รอดของระบบทุนนิยม เนื่องจากในระบบทุน นิยม นั้น ตามแนวคิดของมาร์กซิส จะ พิจารณาไปสู่วิกฤติการณ์เสมอ วิกฤติการณ์ที่สำคัญ คือ วิกฤติการณ์ “การสะสมทุนที่มากเกินไป” (Over-accumulation) ดังนั้น การดำรงอยู่ของการสะสม ทุนโดยการช่วงชิงจะเป็นเหมือนดังวาล์วเปิดปิดที่ปลอดภัยซึ่ง จะช่วยบรรเทาวิกฤติชั่วคราวได้ ยกตัวอย่างเช่น เมื่อพัฒนาการของทุนนิยมจะนำไปสู่วิกฤติก็จะมีกลไกมาช่วยลด ราคาสินค้าอุปโภค บริโภค(ดังนั้นจึงเป็นการผลักดันการบริโภค ทัว ๆ ไปให้มากขึ้น) ในทางกลับกันก็อาจทำได้ โดยการ กดราคาของปัจจัยในการผลิตให้ต่ำ หากให้ความสำคัญแก่ราคาของปัจจัยการผลิตที่ต่ำของสินค้า อุปโภค บริโภค มันจะเป็นอัตราผลกำไรที่เพิ่มขึ้นที่ได้ในช่วงนั้น ดังนั้น “การเข้าถึงปัจจัยการผลิตที่ ราคาต่ำจึงสำคัญเท่า ๆ กับการขยายตลาด เพื่อสร้างโอกาสของการทำกำไร ความหมายโดยนัยคือ พื้นที่ที่ยังมิใช้ทุนก็ควรจะถูกบังคับให้ เปิดเป็นทุน ไม่เฉพาะเพื่อการค้าเท่านั้น (ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ ก็ได้) แต่รวมทั้งต้องยินยอมให้ทุนเข้าสู่การลงทุน ในกิจการที่สร้างกำไรได้ด้วยการใช้แรงงานราคาถูก วัตถุดิบต่าง ๆ ที่ดินถูก ๆ และอื่น ๆ แรงขับของตรรกะ ความคิดของนายทุนทั่วไปใดๆเกี่ยวกับอำนาจ จึงมิใช่กรอบความคิดที่ควรนอนรักษาไว้จากการพัฒนาการของ นายทุน แต่ตรรกะของทุนนิยม เหล่านี้ถูกเปิดเผยออกมาอย่างต่อเนื่อง (ฮาร์วี ,จักรวรรดินิยมใหม่, 2003: 139)”

ฮาร์วี ได้แบ่งการสะสมทุนโดยการช่วงชิงออกเป็น 4 รูปแบบหลัก ๆ คือ การแปลง สิทธิทรัพย์สินสาธารณะให้ เป็นทุน (Privatization) การแปลงทุกอย่างเป็นการเงิน (Financialization) การจัดการและชักใยวิกฤตเศรษฐกิจ (The management and Manipulation of Crises) และการ จัดสรรปันส่วนใหม่ของรัฐ (State Redistributions)

การแปลงสินทรัพย์สาธารณะให้เป็นทุน การแปรรูปองค์กรของรัฐ และการขายทรัพย์สินสาธารณะเป็นแนวคิดที่ได้ถูก วิพากษ์วิจารณ์มากที่สุดและมีการโต้แย้งจากเสรีนิยมใหม่กล่าวว่าโดยสรุปแล้วการแปรรูปองค์กรของรัฐ ในที่นี้หมายถึงกระบวนการถ่ายโอนทรัพย์สินสาธารณะมาเป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน ตามทฤษฎี มาร์กซ์ กระบวนการดังกล่าวนี้เกิดขึ้นเพื่อรับใช้ผลประโยชน์ของชนชั้นนายทุนหรือชนชั้นกรรมาชีพ ในขณะที่อำนาจจะถูกโยกย้ายจากรัฐบาลของชาติไปสู่พรรคการเมืองของเอกชน ผลประโยชน์ที่ นายทุนได้รับจะอยู่ในรูปของกำไร เพราะหลังจากการแปรรูปแล้ว นายทุนสามารถขายหรือให้เช่า ทรัพย์สินสาธารณะซึ่งถือเป็นสิ่งที่ประชาชนเป็นเจ้าของร่วมกัน

การแปลงทุกอย่างเป็นการเงิน

กระแสการแปลงทุกอย่างเป็นการเงินเกิดขึ้นราวปี ค.ศ. 1980 โดยได้รับอนุญาตจาก รัฐบาลผู้แทน ซึ่งทำให้ระบบการเงินเป็นหนึ่งในศูนย์กลางหลักของกิจกรรมการกระจายทรัพยากรใหม่ การส่งเสริมคลังสินค้าแผนการ Ponzi, asset destruction โครงสร้างอัตราเงินเฟ้อผ่านการควบคุม stripping through สินทรัพย์และกิจการไร้ของสินทรัพย์(จุดจบของกองทุน บ าเหน็จ บ านาญและการ ทำลายล้างของพวกเขาโดยการล่มสลายของหุ้น และองค์กร) ด้วยบัตรเครดิตและหุ้นกิจวัตรเป็นตามที่ ฮาร์วีย์, คุณสมบัติที่สำคัญของ 1970 โฟสระบบการเงินของทุนนิยม

การจัดการและชักใยวิกฤตเศรษฐกิจ

การจัดการและชักใยวิกฤตเศรษฐกิจโดยการสร้างเพิ่มอัตราดอกเบี้ยจะทำให้ ประเทศที่ยากจนต้องเข้าสู่ภาวะล้มละลายจนในที่สุดต้องยอมรับโครงการการปรับโครงสร้างทาง เศรษฐกิจ การกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นจากกลุ่มต่างๆ เช่น กระทรวงการคลังของสหรัฐอเมริกา กลุ่มทุน วอลล์สตรีต (Wall Street) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ เราจะพบว่าวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเช่นนี้ ที่เกิดขึ้นบางช่วงในทศวรรษ 1960 แต่มาเกิดขึ้นเป็นประจำในทศวรรษ 1980 และ 1990

การจัดสรรปันส่วนใหม่ของรัฐ รัฐเสรีนิยมใหม่ ตามแนวคิดของฮาร์วีย์เป็นผู้กระทำที่สำคัญองค์หนึ่งในการ ขับเคลื่อนนโยบายการปรับปรุงการกระจายรายได้เราจะพบว่าถึงแม้การแปรรูปองค์กรของรัฐจะเป็นประโยชน์ต่อชนชั้นล่าง แต่ในระยะยาวจะส่งผลกระทบเชิงลบ รัฐพยายามปรับปรุงการกระจายรายได้ ใหม่ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การแก้ไขภาษี ที่จะได้รับประโยชน์ตอบแทนจากการลงทุนมากกว่ารายได้ และค่าจ้าง การสนับสนุนการเก็บภาษีย้อนหลัง การกำจัดการใช้จ่ายของรัฐและการให้ทุกคนสามารถ เข้าถึงบริการได้โดยการจ่ายค่าธรรมเนียม การจัดชดเชยในรูปแบบต่างๆ ตลอดจนถึงการหยุดเก็บ ภาษีบริษัทเอกชน

ตัวอย่างของการใช้กระบวนการสะสมทุนโดยการช่วงชิงตามแนวคิดเสรีนิยมใหม่ก็คือโครงการของ มาร์กาเร็ต แทตเชอร์สำหรับการแปรรูปองค์กรของรัฐของที่อยู่อาศัยในประเทศอังกฤษ ที่ปรากฏ ซึ่งเป็นของขวัญให้กับ

คนจน ซึ่งสามารถแปลงจากเจ้าของให้เช่าในราคาที่ค่อนข้างต่ำได้รับ การควบคุมมากกว่าการเป็นสินทรัพย์ที่มีคุณค่าและเพิ่มความมั่งคั่ง แต่เมื่อการโอนสำเร็จถึงกำไรที่ อยู่อาศัยเข้ามา (โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานที่สำคัญกลาง) ในที่สุดการตัดสินใจบนหรือบังคับให้ ประชากรมีรายได้น้อยออกไปรอบนอก

การแปลงสินทรัพย์สาธารณะเป็นทุน เป็นกระบวนการของการถ่ายโอนทรัพย์สิน สาธารณะ จากรัฐสู่บริษัทเอกชน สินทรัพย์รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน ป่า น้ำ อากาศ เหล่านี้เป็นสินทรัพย์ที่รัฐได้ใช้ในการเก็บไว้ในความเชื่อของชนหมายถึง เพื่อที่จะแปรรูปองค์กรของรัฐ เหล่านี้ออกไปและขายเป็นหุ้นกับบริษัทเอกชน เป็นสิ่งที่ฮาร์วีย์เรียกสะสมโดยการช่วงชิง เกิดขึ้นหลาย ประเทศทั่วโลก รวมทั้ง โบลิเวีย และ แอฟริกาใต้

การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการสะสมทุนโดยการช่วงชิงของฮาร์วีย์ สามารถครอบคลุมถึง มิติต่างๆของเศรษฐกิจร่วมสมัย เช่น เรื่องสิทธิของทรัพย์สินทางปัญญา การแปรรูปหน่วยงานรัฐสู่ การเป็นเอกชนและการขูดรีด ปล้นสะดมทำลายธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม การแปรรูปหน่วยงาน บริการสาธารณะ ของรัฐไปเป็นของเอกชนเป็นการสร้างเงินกำไรให้ตกสู่มือเอกชน ด้วยความที่ บริการสาธารณะเป็นบริการเพื่อสังคมจึงมีค่าง่ายอยู่แล้ว ดังนั้นเอกชนที่จะครอบครองบริหาร

จัดการงานของรัฐนี้ก็จะทำการแย่งชิงขูดรีด จากประชาชนอีกที การเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมให้เป็น เครื่องมือของอุตสาหกรรมเช่นเดียวกัน เพราะว่าสิ่งแวดล้อมถูกสมมติว่าเป็นของสาธารณะด้วย นั่นเอง บริษัทยาข้ามชาติได้ทำการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับคุณสมบัติ การรักษา จากสมุนไพรซึ่งมีอยู่ เองในธรรมชาติในพื้นที่ของประเทศด้อยพัฒนา แล้วได้มีการพัฒนา ทดลองผลิตยาจากสมุนไพร เหล่านี้จนเป็นยาได้สำเร็จและจดสิทธิบัตรว่าเป็นผู้ค้นพบ คนอื่นจะทำซ้ำ ไม่ได้อีกแล้ว บริษัทยาข้าม ชาติก็นำยาที่ผลิตได้นี้กลับไปขายแก่คนพื้นเมืองผู้ซึ่งมีภูมิปัญญาในการใช้สมุนไพรนี้อยู่แต่เดิมและ ก็อยู่ในพื้นที่แหล่งกำเนิดของ พืชสมุนไพรนี้ การทำเช่นนี้ คือ การแย่งชิงทรัพย์สินทางปัญญานั้นเอง

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพนัน

ในการนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัยนี้จะแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อใหญ่คือ

2.4.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพนัน การสำรวจเชิงวิพากษ์

2.4.2 แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบของการพนัน

2.4.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการพนัน การสำรวจเชิงการวิพากษ์

สังคีต พิริยะรังสรรค์ (2546) ได้สำรวจองค์ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการพนัน โดยได้ แบ่งจำแนกทฤษฎีดังกล่าวเอาไว้หลากหลายมุมมอง ไม่ว่าจะเป็น หนึ่ง ทฤษฎีการพนันเกี่ยวกับแนว อนุรักษนิยม: การพนันเป็น

ปัญหาสังคม โดยกลุ่มนี้มองว่าการพนันเป็นปัญหาในข้อศีลธรรมอันดีของ ประชาชน ปัญหาต่อมาคือ ปัญหา (Problem) ของการควบคุมทางสังคมและการบริหาร ในแง่ที่ว่า การพนันอาจมีสถานะที่มีได้เป็นไปตามหลักของ กฎหมาย สอง ทฤษฎีการพนันเกี่ยวกับแนวหน้าที่ นิยม: การพนันเป็นกิจกรรมยามว่าง กลุ่มที่สองสะท้อนให้เห็นว่า การเล่นพนันนั้น เป็นกิจกรรมของ มนุษย์ที่มีอันจะกินแล้ว โดยมนุษย์เหล่านี้มุ่งเสาะแสวงหากิจกรรมเพื่อเติมเต็ม พลังชีวิตหรือการผ่อนคลายความตึงเครียดของพวกตนทั้งหลาย ดังนั้นกิจกรรมหรือการเล่นของกลุ่มคนรวยจึง มุ่งไปที่การ รับบริการในลักษณะการเล่นพนันเพื่อเป็นกิจกรรมยามว่าง สาม กลุ่มต่อมาคือทฤษฎีการพนันว่า ด้วย แนวการบริหารสังคม กล่าวคือ กลุ่มนี้สนใจที่การพนันเชิงพาณิชย์และการพนันคาสีโน รวมถึง ขอบเขตของความ สนใจขยายจากหัวข้อทางวัฒนธรรมและจิตวิทยาของผู้เล่นออกไปอย่างกว้างขวาง มีผลการศึกษาจำนวนหนึ่งที่เป็น ประโยชน์ต่อนโยบายโดยตรง เช่น ความเหลื่อมล้ำ ทางสังคมที่เกิด จากผลกระทบของการพนันที่ถูกกฎหมาย การ พนันที่ถูกกฎหมายได้รับอิทธิพลจากสังคมและตัวแปร สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ อย่างไรบ้างหรือการพนันมีความเกี่ยวโยง กับลักษณะของโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคมอย่างไรเป็นต้น สิ่งที่สำคัญมากที่สุดก็คือการยืนยันว่าการพนันมี ความเกี่ยวข้องกับลักษณะ ของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม สี่ ทฤษฎีการพนันเกี่ยวกับแนวทางเลือก สาธารณะ มุ่งอธิบาย ถึงทางเลือกสาธารณะ(Public Choice) อธิบายการตัดสินใจทางการเมืองที่เชื่อมโยงกับการ ขยายตัว

ของการพนันที่ถูกกฎหมาย และชี้ให้เห็นพลวัตรของนโยบายการพนันในแง่มุมมองของความจำเป็นทาง เศรษฐศาสตร์ภาครัฐ การขยายตัวของการพนันที่ถูกกฎหมายจึงถูกถือว่าการตอบสนองของรัฐที่ เห็นแก่ ประโยชน์ตัวเองและสร้างความสมเหตุสมผลต่อแนวโน้มที่รัฐจะมีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้น รัฐบาล ใช้การพนันเป็นแหล่ง ของ “ภาษีที่มองไม่เห็น” (Invisible Taxes) สำหรับการสร้างรายได้เสริมให้ เพียงพอที่จะสนองความต้องการ ทางการเมืองเหล่านั้น รวมทั้งเป็นการลดแรงกดดันเรื่องค่าใช้จ่ายไป ในตัว อย่างไรก็ตามจะทฤษฎีดังกล่าวจึงมี อิทธิพลเป็นอย่างมากในการอธิบายการพนันคาสีโน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา และยังสะท้อนให้ เห็นถึงการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งอยู่ เบื้องหลังการกำเนิดของอุตสาหกรรมนี้ และกลุ่มสุดท้าย ห้า ทฤษฎีการพนัน เกี่ยวกับแนวอาชญา วิทยาและประวัติศาสตร์กฎหมาย โดยสรุปในทฤษฎีได้กล่าวถึงว่าเมื่ออาชญากรรม กฎหมาย และ ความสงบเรียบร้อยของสังคมเป็นประเด็นสาธารณะที่สำคัญ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของข้อถกเถียงโต้แย้ง ทาง ทฤษฎีและการเมืองเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องอาชญากรรมที่รัฐเป็นผู้กำหนดขึ้น การพนันในทฤษฎีนี้ได้ ถูกนิยามไปโดย ปริยายว่าเป็นปัญหาสังคมหรือเป็นผลประโยชน์กันแน่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ความหมายแรกการเล่นพนันเป็น จุดเริ่มต้นของกลุ่มอาชญากรทั้งทางตรง และทางอ้อม กล่าวคือ ผู้ เล่นพนันที่เล่นเสียจะทำทุกวิถีทางเพื่อจะหาเงิน มาเล่นพนันไม่ว่าจะหาเงินแบบถูกกฎหมายหรือผิด กฎหมายก็ตาม แต่ถ้าผู้เล่นพนันหาเงินแบบผิดกฎหมายปัญหา อาชญากรรมก็จะเกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็น การลักขโมย วิ่งราวทรัพย์ ชิงทรัพย์ หรือแม้กระทั่งผลันตนเองสู่ขบวนการค้า

ยาเสพติดเพื่อจะทำเงิน ในการเล่นพนันของตน ในขณะเดียวกันโดยนัยของความหมายที่สอง เมื่อรัฐ หรือฝ่ายบริหารเห็น สอดคล้องว่าบ่อนการพนัน หรือการเล่นพนันเป็นประโยชน์ต่อผลประโยชน์ของตนแล้ว กล่าวคือ คือ การพนันทำให้รัฐมีรายได้ภาษีจำนวนมากซึ่งช่วยผ่อนเบาภาระงบประมาณของรัฐที่ย่ำแย่ลง อย่างไรก็ตาม รัฐก็ยังสนับสนุนให้เอกชนสะสมความมั่งคั่งจากอุตสาหกรรมการพนันด้วย

อย่างไรก็ตามคณะผู้วิจัยของอรรถาธิบายองค์ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีพนันในแง่มุม ต่าง ๆ ตามที่สังคิตพิริยะรังสรรค์ และคณะ ได้สำรวจและรวบรวมมา ดังนี้

1. ทฤษฎีการพนันแนวนอนรักรัษนิยม: การพนันเป็นปัญหาสังคม
2. ทฤษฎีการพนันแนวนอนที่นิยม: การพนันเป็นกิจกรรมยามว่าง
3. ทฤษฎีการพนันแนวการบริหารสังคม
4. ทฤษฎีการพนันแนวทางเลือกสาธารณะ
5. ทฤษฎีการพนันแนวอาชญาวิทยาและประวัติศาสตร์กฎหมาย

1. ทฤษฎีการพนันแนวนอนรักรัษนิยม: การพนันเป็นปัญหาสังคม

นักวิเคราะห์จำนวนมากมีสมมติฐานร่วมกันหลายอย่าง (ที่มักจะเป็นปัญหา) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการพนันและสังคม โดยไม่มีข้อยกเว้น การศึกษาการพนันสมัย สงครามโลกครั้งที่ 2 มีความล่าช้าเพราะอิทธิพลที่มีความเกี่ยวข้องกัน 3 ประการที่มีผลต่อวิธีการและ เนื้อหาของการวิเคราะห์การพนัน

ประการแรก อิทธิพลอนุรักษนิยมของความเชื่อทางศีลธรรมมีผลเป็นอย่างมากต่อ การค้นคว้าทางวิชาการ สมมติฐานทางทฤษฎีเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างศีลธรรมและกฎหมาย การทำงานและการพักผ่อน การผลิตและการบริโภค การเมืองและเศรษฐศาสตร์ อดีตและปัจจุบัน ได้ ทำให้เกิดวิธีการวิเคราะห์การพนันแบบอนุรักษนิยมที่ยืนยันว่าสิ่งที่มีความแต่เดิมเป็นสิ่งที่ถูกต้อง

ประการที่สอง วิธีการศึกษาเชิงประจักษ์ (Positivist) ที่มีบทบาทครอบงำในสมัย หลังสงคราม และที่ยึดมั่นในสมมติฐานการดำรงอยู่ของความจริง (รูปธรรม) ที่ปราศจากอคติที่ได้ ก่อให้เกิดวิธีการศึกษาที่ไม่สนใจสิ่ง (นามธรรม) ที่สะท้อนความจริง ซึ่งเท่ากับเป็นการปิดบังตัวเองจาก แนวคิดสถานะทางกฎหมายของการพนันในทางการเมืองและสังคม

ประการที่สาม การคิดค้นทฤษฎีหรือคำอธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์การพนันส่วนใหญ่ เห็นห่างจากประวัติศาสตร์ของการเมืองในการพนันและความสัมพันธ์ทางสังคม ทำให้การ เปลี่ยนแปลงสถานะทางกฎหมายของการพนันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเหมือนหลักบอกระยะที่อยู่ ๆ โพล่ ขึ้นมาเองได้โดยไม่ต้องสนใจที่มาที่ไป นอกจากนี้ การศึกษาการพนันสมัยปัจจุบันเพื่อให้รู้ลักษณะพิเศษ ทางสังคมและประวัติศาสตร์ของการพัฒนานโยบาย หรือ

การให้คำอธิบายอย่างเพียงพอเกี่ยวกับความ เป็นพาณิขย์ที่เพิ่มขึ้นของอุตสาหกรรมก็น้อยมาก เนื่องจากไม่มีการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นอย่างเป็นทางทฤษฎี ความสนใจคับแคบของทฤษฎีการพนันแบบดั้งเดิมจึงไม่อาจอธิบาย ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้มากนัก

ทฤษฎีการพนันแบบดั้งเดิม (Conventional Theories) หมายถึงผลงานวิจัยต่าง ๆ ของนักสังคมวิทยา จิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ และอาชญาวิทยาช่วงทศวรรษที่ 1970 – 1980 (พ.ศ. 2513 – 2523) การศึกษาของพวกเขา มีจุดอ่อนที่สำคัญร่วมกัน คือ

1. พวกเขาถือว่าการพนันเป็นสิ่งที่ตลอดกาลและมีอยู่แบบเดียวโดยไม่มีความผิด ผกผันแต่่น้อย หรือ โดยไม่ต้องสนใจพลังทางการเมืองและศีลธรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งเป็นสิ่ง กำหนดค่านิยม
2. พวกเขายึดติดกับปรัชญาการศึกษาแบบเสรีนิยมซึ่งเป็นสิ่งจำเพาะต่อการพัฒนา ทางสังคมและ ประวัติศาสตร์ของทุนนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งลัทธิปัจเจกชนนิยม (Individualism) และการใช้เหตุผลทาง เศรษฐกิจ (Economic Rationality) ในอันที่จริงการเปลี่ยนแปลงแนวคิด เกี่ยวกับการพนันเกี่ยวข้องกับทฤษฎีฐาน (Norms) ทางการเมืองและสังคมที่ปรากฏและความห่วงใยใน ระเบียบวินัยเพื่อความสงบของสังคม
3. พวกเขามีความเชื่ออย่างเปิดเผยหรือแฝงเร้นว่าการพนันเป็น “ปัญหา” ของการ ควบคุมทางสังคมและ การบริหาร ดังจะเห็นได้ว่าจากแม้กระทั่งในกรณีประเทศออสเตรเลียซึ่งการ พนันได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง แต่การโต้แย้งเกี่ยวกับศีลธรรมและสถานะทางกฎหมายของ การพนันมักเน้นว่า การพนันมีความโน้มเอียงที่นำไปสู่ ความยุ่งเหยิงทางสังคม
4. เหมือนนักเศรษฐศาสตร์โดยทั่วไป พวกเขาแยกการวิเคราะห์ทางการเมืองและ เศรษฐกิจออกจากกัน โดยเด็ดขาดและถือว่าแนวคิดด้านวัฒนธรรมเป็นเพียงการสะท้อนสภาพทาง เศรษฐกิจ นี่คือการทำให้พวกเขารู้ วมเองง่าย ๆ ว่าการพนันเป็นการพักผ่อน (Leisure) อย่าง หนึ่ง ซึ่งเป็นกิจกรรมทางสังคมที่แยกออกจากการ ทำงานและการผลิต
5. พวกเขาถือว่าการพนันเป็นสิ่งที่ไม่มีที่มาที่ไป (Ahistorical) หรือไม่มีการ เปลี่ยนแปลง (Static) จึง ไม่สนใจพลวัตของโครงสร้างและกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อน
6. พวกเขาใช้วิธีการศึกษาเชิงประจักษ์ (Positive Approach) ในการวิจัยซึ่งยึดติด กับลักษณะภายนอก ของความสัมพันธ์ระหว่างสังคมและเศรษฐกิจการเมืองในการพนันราวกับว่ามัน เป็นจริง
7. พวกเขาประสบปัญหาการยึดสังคมตัวเองเป็นศูนย์กลาง (Ethnocentrism) และ ทำให้แย่งลงคือการไม่ มีมุมมองเปรียบเทียบอย่างตรงไปตรงมา ระหว่างบริบททางการเมืองและ วัฒนธรรมที่ต่างกัน

8. ปรัชญาการศึกษาของพวกเขาขาดลักษณะวิภาษวิธี (Dialectical) ซึ่งเป็น ลักษณะพิเศษของความสัมพันธ์ต่าง ๆ ในการพนัน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างชนชั้นนำระหว่างทุน และรัฐ หรือระหว่างประชาชาติกับประเทศเพื่อนบ้าน

วิธีการศึกษาการพนันแบบดั้งเดิมที่ใช้ในการวิเคราะห์การพนันก่อให้เกิดความโน้มเอียงด้านวิธีการที่สำคัญและมีความเกี่ยวเนื่องกันสองประการคือ หน้าที่นิยม (Functionalism) และ ประจักษ์นิยม (Positivism) การศึกษาส่วนใหญ่มีลักษณะหน้าที่นิยม (Functionalist) ไม่โดยตรงก็ โดยนัย จากการเน้นที่ความสงบเรียบร้อยของสังคม การศึกษาในแนวทางหน้าที่นิยมให้ความสนใจกับ ผลกระทบของการพนันที่มีต่อสังคม บทบาทของการพนันในการเสริมและขยายค่านิยมของสังคม และทิศทางและการปรับตัวของการพนันให้เข้ากับสถาบันทางสังคมอื่น ๆ เช่น ครอบครัว งาน และ ศักดิ์ศรีอื่น ๆ

ปัจจุบันทฤษฎีทางสังคมเกี่ยวกับการพนันได้พัฒนาเป็นสังคมวิทยาของพฤติกรรม การพนันและการบริหารสังคม ในขณะที่วิธีการบริหารสังคมให้ความสนใจกับการศึกษาปัญหา แนวโน้มและการกระจายตัวของผู้เล่นเป็นหลัก สังคมวิทยาของการพนันมุ่งศึกษาในวงกว้างที่เกี่ยวกับ หน้าที่ต่างๆ ของการพนัน ซึ่งก็คือมีการยอมรับ (โดยไม่มีการตั้งคำถาม) โครงสร้างและแง่มุมทาง เศรษฐกิจและการเมืองของการพนันว่าเป็นจัดเริ่มต้นในการศึกษาเนื้อหาของพฤติกรรมการพนัน

2. ทฤษฎีการพนันแนวทางหน้าที่นิยม : การพนันเป็นกิจกรรมยามว่าง สิ่งที่เราเรียกว่าการวิเคราะห์การพนันของสังคมวิทยาแนวเสรีนิยมซึ่งเริ่มได้รับการ ยอมรับในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ได้ให้คำอธิบายในเชิงบวกยิ่งขึ้นเกี่ยวกับการพนันว่าเป็น กิจกรรมยามว่างที่ถูกกฎหมาย ในสมัยหลังสงครามโอกาสสำหรับ “ผู้ใช้แรงงานที่มีฐานะ” ที่จะมีส่วน ในการพนันที่ถูกจัดขึ้นได้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากในหลายประเทศ พร้อม ๆ กับสถานภาพทางกฎหมาย และการยอมรับจากสังคมที่เพิ่มขึ้น การพนันเริ่มไม่ถูกมองว่าเป็นปัญหาสังคมที่จะนำไปสู่ความเสื่อม ทางศีลธรรมและอาชญากรรมอีกต่อไป ในมุมมองของนักคิดที่ใช้ทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalism) การพนันเริ่มถูกมองทั้งในแง่ที่เป็นกิจกรรมที่เป็นเครื่องมือที่นำไปสู่เป้าหมายทางเศรษฐกิจในฐานะที่เป็นกิจกรรมทางสังคมที่แสดงออกโดยให้ความสำคัญโดยตัวของมันเอง ซึ่งในอดีตก็เคยมีผู้ตั้ง ข้อสังเกตว่าสมาชิกของสังคมชั้นสูงในสมัยทศวรรษที่สิบเก้าสามารถที่จะแสดงสถานะทางสังคมและ ความมั่งคั่ง โดยการใช้จ่ายเพื่อการบันเทิงในบางสิ่งบางอย่างเช่น การพนันอย่างเปิดเผย ขณะเดียวกันนักเศรษฐศาสตร์สมัยหลังสงครามมีความเห็นร่วมกันว่านักพนันมีความสามารถในการตัดสินใจเลือก อย่างมีเหตุผล ในการเพิ่มความมั่งคั่งและสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของตัวเอง อย่างไรก็ตาม คำอธิบายทางเศรษฐศาสตร์เกี่ยวกับแรงจูงใจในการพนันเป็นสิ่งที่ไม่แน่ชัด งานวิจัยบางชิ้นแสดงให้เห็นว่าการเล่นการพนันเป็นการแสดงออกถึงสถานะของความเป็นชนชั้นสูงดังที่เคยมีผู้ตั้งข้อสังเกต แต่งานวิจัยอื่นๆ แสดงให้เห็นว่าการพนันเป็นกิจกรรมของผู้ใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่

โดยทั่วไปนักสังคมวิทยาสนใจศึกษาเรื่องราวของสังคม เป็นต้นว่าองค์ประกอบทาง สังคมของสถานการณ์ การพนันซึ่งครอบคลุมการศึกษาการกระจายด้านเผ่าพันธุ์ของการเล่นการพนัน หรือธรรมชาติของอาชีพพนันเป็น ต้น ผลงานที่น่าสนใจมากที่สุดของสังคมวิทยาแนวเสรีนิยมสมัยหลัง สงคราม มีการปฏิสัมพันธ์ (Interactionist) ในด้านวิธีการซึ่งเน้นที่ความสัมพันธ์ทางสังคมในขณะนั้น ระหว่างผู้เล่นในบริบทของการเล่นสังคมวิทยาของความ เบี่ยงเบนมักศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับคนบ้า โสเภณี และคนวิปริต ซึ่งมักทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจจากคน ภายนอกหรือเกิดความรู้สึกต่อต้านต่อ การควบคุมทางสังคม เมื่อการพนันถูกแยกออกจากพฤติกรรมที่ถือว่าปกติ นักปฏิสัมพันธ์จึงศึกษา ความเป็นไปได้ของผลดีที่ตามมาจากการเล่นและความหมายของการพนันจากมุมมองของผู้ เล่น

การก่อตัวทางทฤษฎีที่เป็นศูนย์กลางซึ่งเป็นพื้นฐานทางสังคมวิทยาในการศึกษาการ พนันในมุมมองที่เป็น บวกเกิดจากความเห็นว่า การพนันเปิดโอกาสให้นักเล่นได้แสดงบุคลิกที่แข็งแกร่ง และความตั้งใจจะเสี่ยง ซึ่งเป็น คุณสมบัติที่สังคมให้การยกย่อง เช่นเดียวกับความกล้าหาญหรือความ ซื่อสัตย์ การพนันมีข้อดีในการควบคุม ศีลธรรมและการเมืองของสังคมเพราะเป็นตอกย้ำ ค่านิยมที่มีมา แต่เดิม ในขณะที่การพนันเป็นสิ่งทดแทนความท้อ หายที่หมดไปในชีวิต และยังมีหน้าที่ทางสังคมที่เป็น ศูนย์รวมที่เป็นประโยชน์ในการพบปะสังสรรค์และการปฏิบัติ ตามระเบียบสังคมอีกด้วย

ผลงานด้านทฤษฎีของการศึกษาสังคมศาสตร์คือการมองการพนันในมุมมองที่ผนวก เข้าเป็นส่วนหนึ่งของการพักผ่อน (Leisure) จากมุมมองนี้การพนันเป็นสิ่งที่ให้ความบันเทิงและได้รับ ความนิยมด้วยตัวของมันเอง ดังนั้นการศึกษาส่วนใหญ่จึงเกี่ยวข้องกับคำถามที่ว่าใครเป็นผู้เล่นและ เหตุใดพวกเขาจึงเล่นเช่นนั้น การศึกษา จำนวนมากมุ่งจุดสนใจที่จิตวิทยาของการพนันโดยพยายาม ศึกษาแรงจูงใจและพฤติกรรมของคนที่เกี่ยวข้องใน กระบวนการเล่น จากมุมมองอันกว้างนี้ การเล่น พนันถือว่าเป็นกิจกรรมยามว่างที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่ง ขาดเซียมุมที่ล้มเหลวและไม่น่าพึงพอใจของ สังคม ในปัจจุบันการพนัน (เหมือนกิจกรรมสันทนาการ) จึงถูกนิยาม ด้วยคำว่า “เล่น” หรือ “ยาม ว่าง” ซึ่งอยู่ถัดจากคำว่า “งาน” หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่ถือว่าเป็นความรับผิดชอบทาง สังคม ดังนั้น กิจกรรมยามว่างเช่น การพนันจึงถือว่าเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นในการดำรงและรักษาคุณภาพของ โครงสร้างสังคมเอาไว้ การพนันกลายเป็นประเด็นสำคัญก็เพราะลักษณะของการทำงานสมัยใหม่ทำให้ คนอ่อนล้า และบั่นทอนความคิดสร้างสรรค์ของคนโดยทั่วไป จากมุมมองนี้ การพนันซึ่งแม้จะแตกต่าง จากกิจกรรมยามว่าง อื่นๆ ที่มีความผิดตามกฎหมายและมีความต่างพร้อยทางสังคม จึงกลายเป็น กิจกรรม “ปกติ” และเข้ากันได้ดี กับการกระทำและกับสถาบันอื่น ๆ ของสังคม

จากมุมมองทางทฤษฎีจำนวนมาก นักสังคมวิทยาเสนอว่าการพนันมีบทบาททั้งเป็น “เกมของผู้ใหญ่” และเป็น “ทางระบาย” (Safety Value) ของผู้ที่ต้องการหลบเลี่ยงจากภาวะการณ์ ทำงาน เป็น “การปรับเปลี่ยนตัว

ที่เปี่ยมเบน” สิ่งที่ไม่ดี เป็นการสร้างความแปลกใหม่ให้กับตัวเอง เป็นองค์ประกอบที่เชื่อมร้อยวัฒนธรรมของคนทำงานที่ต้องการเอาชนะการไม่มีความสำเร็จและความไม่มั่นคงในอาชีพ เป็นทางออกสำหรับนักพนันในการทดสอบโชคและฝีมือ เป็นโอกาสที่ได้ผลใน การแสวงความเป็นตัวของตัวเองและความคิดสร้างสรรค์ซึ่งที่ทำงานไม่สามารถให้ได้

ความนิยมของการพนันในปัจจุบันและความตึงตังใจในการเล่นของนักพนันแม้ว่า จะเล่นเสียก็ตาม ก็ยังได้รับคำอธิบายส่วนใหญ่ในแง่ของรางวัลที่ได้รับจากการปฏิสัมพันธ์และสังสรรค์ เป็นกลุ่ม มีการศึกษาเหล่านี้พิจารณาอาชีพของนักพนันที่เลี้ยงตัวเองด้วยการพนัน ซึ่งการเรียนรู้และ การคำนวณของพวกเขาประกอบด้วยบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมของการได้เสียทางเศรษฐกิจและการ พัฒนาความชำนาญพิเศษ

หลังสงครามโลกครั้งที่สอง คนจำนวนมากเริ่มมองว่าการพนันเป็นกิจกรรมยามว่าง มากกว่าที่จะเป็นอาชญากรรมหรือสิ่งชั่วร้าย ดูประหนึ่งว่าเป็นชัยชนะอันใหญ่หลวงของความเป็นเสรี นิยมและมนุษยชาติโดยเฉพาะเมื่อเทียบกับความเชื่อสมัยก่อนสงครามกระนั้นก็ตาม แม้แต่ในหมู่นัก สังคมวิทยาฝ่ายเสรีนิยมในอเมริกา การพนันก็ยังไม่ถือว่าเป็นสิ่งที่มีเกียรติยศ ในขณะเดียวกันข้ออ้าง ของนักจิตวิทยาและนักจิตบ าบัตที่อธิบายว่าการพนันทำให้เกิดความล้มเหลวก็กลายเป็นสิ่งที่ไม่น่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามหลักฐานทางสังคมวิทยาที่จะชี้ให้เห็นถึงผลกระทบของการพนันในทาง ที่ดีต่อสังคมยังไม่ปรากฏให้เห็น

ในกรณีที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด จากประสบการณ์ของอเมริกาและอังกฤษ ความ แพร่หลายของการพนันอันเป็นที่นิยมในออสเตรเลียได้รับการอ้างว่าเป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่ไม่ เหมือนใคร สิ่งที่สำคัญที่สุดคือการพนันถูกมองว่าเป็นพลังในทางบวกซึ่งสะท้อนความเสมอภาคนิยม (Egalitarianism) และความหวังของสังคมออสเตรเลีย

นโยบายการพนันในออสเตรเลียมีทิศทางที่เป็นเอกเทศเมื่อเปรียบเทียบกับนโยบาย การพนันของประเทศอื่น ๆ เพราะมีเพียงสังคมตะวันตกไม่กี่แห่งเท่านั้นที่อนุญาตให้มีการเล่นได้มาก เหมือนในออสเตรเลีย แตกต่างจากอังกฤษหรืออเมริกาที่เกรงว่าคนจะเล่นมากเกินไปและจะทำให้เสีย ระเบียบสังคม ทำให้รัฐบาลมีการควบคุมการพนันเกือบจะทุกรูปแบบ ในออสเตรเลียกลับมีความ อดทนโดยถือว่าการพนันเป็นเรื่องของ “สัญชาตญาณ” และเป็นความบันเทิงโดยธรรมชาติของผู้ใช้ แรงงาน ทศนคติทางวัฒนธรรมแบบนี้ถือว่าการพนันเป็นสิทธิของประชาชนทุก ๆ คนซึ่งปรากฏให้ เห็นในเอกสารราชการทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อมตั้งแต่ศตวรรษที่สิบเก้า อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ไม่ ใคร่มีคนสังเกตนักก็คือการพนันเป็นเรื่องการเมืองโดยแท้ เหตุผลก็เพราะการพนันในออสเตรเลียจะมี เจ้าหน้าที่รัฐบาลระดับสูงเข้าไปเกี่ยวข้องกับการพนันเป็นอย่างมาก การยอมรับการพนันว่าเป็นวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นภายใต้กรอบการเมืองและกฎหมายที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้เกิดการ โต้แย้งอย่างรุนแรงและมีความขัดแย้งเกี่ยวกับเนื้อหาของนโยบายการพนันในออสเตรเลีย ดูเหมือนว่า รัฐบาลจะรวบรวม

รับผิดชอบในการปกป้องค่านิยมอื่น ๆ ของสังคมเอาไว้เสียเอง เช่น เรื่องสุขภาพ การศึกษา และนันทนาการ การออกกฎหมายการพนันและการบริหารจัดการ ค่ากล่าวอ้างของรัฐที่ อนุญาตให้มีการพนันอย่างถูกกฎหมายและในระดับที่กว้างขวางไม่ได้มีความขัดแย้งกับทัศนคติด้าน ศีลธรรมที่ปรากฏในขณะนั้นมากนัก และรัฐบาลแสดงความ เป็นห่วงใยต่อปัญหาสังคมโดยการเน้น นโยบายด้านสังคมควบคู่กันไปด้วยในขณะที่รัฐบาลออสเตรเลียออก กฎหมายการพนันโดยให้อิสระ มากผิดปกติ ซึ่งหมายถึงว่าผลประโยชน์จากรายได้การพนันก็ต้องมีมากตามไปด้วย นั้น ใน ขณะเดียวกันรัฐบาลออสเตรเลียก็ให้ความสำคัญกับความยุ่งเหยิงทางสังคมที่เกิดจากการพนันที่ผิด กฎหมาย การป้องกันการเล่นการพนันโดยอาชญากร และการใช้รายได้จากการพนันเพื่อเป็น สวัสดิการสังคม ข้อที่น่าสังเกตประการหนึ่งคือ การวิเคราะห์การพนันในออสเตรเลียโดยทั่วไปซึ่งมัก ยกย่องและสนับสนุนการพนัน ว่าเป็น “สิ่งบันเทิงประจำชาติ” พยายามหลีกเลี่ยงที่จะกล่าวถึงการ เชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์ระหว่างการพนัน กับกลุ่มเศรษฐกิจที่มีอำนาจ สถาบันทางการเมือง และ คุณลักษณะของระบบทุนนิยมของสังคมออสเตรเลีย

ในอเมริกา นักวิชาการเชิงประจักษ์ (Positive Approach) ได้ศึกษาความเชื่อมโยง ระหว่างทัศนคติของ สังคม กระบวนการพาณิชย์และการเมืองที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางนโยบาย ผู้วิจัยได้เชื่อมโยงพัฒนาการของ การพนันที่ถูกกฎหมายไปสู่การเป็นพลังทางเศรษฐกิจและสังคมที่มี บทบาท โน้มน้าวค่านิยมและสถาบันต่าง ๆ ของสังคมอเมริกัน ตลอดจนผลของนโยบายที่ติดตามมา นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการตีความทางการเมือง กฎหมายและการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และ ให้ความสำคัญเคร่งครัดในการใช้ความคิดต่อสมมติฐานของผู้เล่นการพนัน พวกเขาพบความไม่กระจ่างชัด ด้านศีลธรรมและสังคมเกี่ยวกับการพนันซึ่งมีอยู่ในสังคมอเมริกันปัจจุบัน นอกจากนี้พวกเขายังพบ ด้วยว่ากฎหมายการพนันเชิงพาณิชย์เปรียบเสมือนกระบวนการทดสอบอย่างหนึ่งซึ่ง ดำเนินควบคู่กับ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมที่ซับซ้อน และท้ายที่สุดก็เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้ทำธุรกิจ และ รัฐ

ถือได้ว่าสิ่งนี้เป็น การค้นพบที่สำคัญ เพราะการพนันในสมัยปัจจุบันเป็นธุรกิจที่มี กำไรและถูกกฎหมายซึ่ง มีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นและเข้ากันได้กับสังคมอเมริกันและสถาบันต่าง ๆ ที่เป็นแก่นของสังคม การพนันใน รูปแบบที่หลากหลายได้พัฒนาเป็นธุรกิจที่เป็นจุดสนใจของการ แข่งขันและความขัดแย้งทางนโยบาย พวกเขาอ้าง ว่าตั้งแต่ค่านิยมแบบเดิม ๆ ที่ห้ามการเล่นพนันได้ เสื่อมลงไปทำให้การพนันในรูปของธุรกิจการบันเทิงก้าวสู่กระแส เศรษฐกิจของอเมริกา แต่สิ่งที่กระตุ้น ให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้แท้ที่จริงก็คือรายได้จากการพนัน ซึ่งไม่ เพียงแต่จะเปลี่ยน อุดสาหกรรมและความหมายของการพนันเท่านั้น แต่ยังให้กำเนิดค่านิยมใหม่ในการพนัน ซึ่งก็คือ “ความตื่นเต้น การเสี่ยงอย่างปลอดภัยและการรู้จักพอ”

นอกจากนี้นักทฤษฎีเชิงประจักษ์ได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และผลกระทบ ของการเติบโตของ อุตสาหกรรมการเล่น โดยใช้สมมติฐานซึ่งไม่ต่างไปจากผู้ที่ใช้ทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalist) เช่น การพนัน

เป็นกิจกรรมยามว่างที่สอดคล้องกับค่านิยมอื่น ๆ ทางสังคมหรือไม่ เป็นต้น บรรดาผู้ที่ใช้ทฤษฎีเชิงประจักษ์ยังได้เสนอด้วยว่าในขณะที่นโยบายการพนันใหม่เกิดจากทัศนคติของประชาคมที่มีการเปลี่ยนแปลงแต่ในทางกลับกันนโยบายใหม่หรือค่านิยมใหม่ที่เกิดขึ้นก็ผลักดันให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงด้วย การพนันเป็นตัวอย่างที่ดีอันหนึ่งของการเปลี่ยนแปลง ค่านิยมในสังคมเพราะในอดีตค่านิยมหลักคือ ความประหยัดซึ่งนำไปสู่การปฏิเสธตัวเองและการสะสม ความมั่งคั่ง แต่ค่านิยมใหม่กลับนำสังคมไปสู่ค่านิยมแบบบริโภคนิยม และค่านิยมแบบนี้ทำให้สังคมสั่นคลอน

ในส่วนที่เป็นบทบาทของรัฐ นักวิชาการเชิงประจักษ์เห็นว่าการแทรกแซงของรัฐเป็น สิ่งที่สำคัญในการแก้ปัญหาความโน้มเอียงที่ไม่พึงปรารถนา แต่บทบาทของรัฐบาลควรจำกัดเพียงการ ปกป้อง สวัสดิภาพของสังคม และเป็นตัวกลางเพื่อให้มีการแข่งขันกันตลอดจนรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม อย่างไรก็ตาม ความสามารถของรัฐในการดำเนินการอย่างเป็นกลางและไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ของรัฐบาลเองก็เป็นสิ่งที่น่าสงสัยไม่น้อย เพราะรัฐเองทั้งเก็บภาษีรายได้จํานวนมหาศาล จากผู้ประกอบการ และยังเป็นผู้ผูกขาดการเป็นเจ้าของห่วยรัฐบาลอีกด้วย ดังนั้นการที่รัฐมีบทบาท และอิทธิพลเพิ่มมากขึ้นในอุตสาหกรรมการพนันจึงเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วง เพราะนักทฤษฎีเชิงประจักษ์มีความเชื่อว่า หลักการการตลาดและการเมืองแบบสมดุลงจะนำอุตสาหกรรมการพนันไปสู่ ความมีประสิทธิภาพ และมาตรฐานในการให้บริการที่มีคุณภาพในระดับสูง นอกจากนี้ความต้องการ แสงสว่างไฟเพียงอย่างเดียวก็เป็นกลไกที่พอเพียงแล้วในการดึงดูดให้ผู้ประกอบการรายใหม่ ๆ เข้ามา แข่งขัน และป้องกันมิให้มีการได้กำไรมากจนเกินไป และผู้รับประโยชน์สุดท้ายก็คือสังคมโดยรวมโดย ฝ่ายการเจรจาที่ใช้เหตุใช้ผลและมีความสงบเรียบร้อย

3. ทฤษฎีการพนันแนวการบริหารสังคม ในช่วงทศวรรษที่ 1970 (พ.ศ.2513) มีการศึกษาเกี่ยวกับการพนันอย่างเป็นทางการ จํานวนมาก ขอบเขตของความสนใจขยายจากหัวข้อทางวัฒนธรรมและจิตวิทยาของผู้เล่นออกไป อย่างกว้างขวาง มีผลการศึกษาจํานวนหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อนโยบายโดยตรง เช่น ความเหลื่อมล้ำ ทางสังคมที่เกิดจากผลกระทบของการพนันที่ถูกกฎหมาย การพนันที่ถูกกฎหมายได้รับอิทธิพลจาก สังคมและตัวแปรสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ อย่างไรบ้างหรือการพนันมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะของ โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างไร เป็นต้น สิ่งที่สำคัญมากที่สุดก็คือการยืนยันว่าการพนันมี ความเกี่ยวข้องกัลักษณะของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม

การศึกษาเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้กำหนดนโยบายการพนันจำเป็นต้องรับรู้ นอกจาก ปริมาณของงานวิจัยจะมีมากขึ้น วิธีการวิจัยแบบเชิงประจักษ์ก็ได้ถูกนำออกมาใช้มากขึ้น โดยรัฐ เองเป็นผู้ให้การสนับสนุนเพราะรัฐย่อมมีความห่วงใยในปัญหาอาชญากรรมและผลกระทบที่อาจมีต่อ นโยบายด้านสวัสดิภาพและสังคม แต่รัฐเองเริ่มให้ความสำคัญกับการวิจัยหลังจากที่ปรากฏว่าการ พนันที่ผิดกฎหมายได้มีการขยายตัวออกไปเป็นอย่างมาก

ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่ารัฐมีความห่วงใยต่อ ปัญหาการพนัน เช่น กรณีที่รัฐเกิดความสงสัยว่ายังควรที่จะห้ามการพนันต่อไปอีกหรือไม่ หรือสงสัย ว่าสังคมได้รับอะไรตอบแทนจากใช้เงินจำนวนมากในการปราบปรามการพนันที่ผิดกฎหมาย

การพนันเชิงพาณิชย์และการพนันคาสิโนที่เกิดขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ กระตุ้นให้นักวิจัยมีความสนใจปัญหาการพนัน นักวิชาการเชิงประจักษ์ (Positivism) นิยมใช้วิธีการ ออกแบบสอบถาม (Survey Method) วิธีการนี้มีประโยชน์มากแต่มีข้อจำกัดหลายประการ เช่น ไม่ อาจให้ความกระจ่างเกี่ยวกับความเป็นมาในอดีต ตัวแปรทางสังคมที่มีความละเอียดมากเกินไปทำให้ ไม่สามารถให้ข้อสรุปเกี่ยวกับรูปแบบของการพนันได้ สมมติฐานที่ถือว่าการพนันเป็นสันตนาการที่ ทัดเทียมกับกิจกรรมอื่นก็ทำให้การวิเคราะห์เป็นไปอย่างยากลำบาก หรือการตั้งสมมติฐานว่าผู้เล่นมี ความสมัครใจและความตั้งใจที่จะเล่นอยู่แล้ว ทำให้ไม่มีการตั้งคำถามเกี่ยวกับการให้บริการและการ ควบคุมซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ นอกจากนี้มีการทดสอบทฤษฎีการพนันจำนวนมากแล้ว พบว่าไม่ สอดคล้อง กับความจริงและไม่เพียงพอที่จะอธิบายพฤติกรรมการเล่นพนันได้ สิ่งที่ค้นพบคือ ระบบสังคมกลับ เป็น ตัวกำหนดวิธีการพนันและเป็นผู้ให้บริการ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม งานวิจัยเชิงประจักษ์ที่ได้ผลดีเช่น มีการพบว่า ปัจจัยที่แยกแยะความแตกต่างระหว่างคนเล่นและคนไม่เล่นการพนันขึ้นอยู่กับ ประสบการณ์ การได้สัมผัสที่บุคคลผู้นั้นมีต่อการพนัน และความยากง่ายที่จะเล่นการพนันชนิดนั้น

แม้ว่าการศึกษาเชิงประจักษ์ประการหนึ่งเพียงพอต่อการกำหนดนโยบาย แต่ยังคง เป็นการตอบปัญหาอย่างผิวเผินและนำไปสู่ข้อสรุปที่ต่างกันได้ เพราะผู้วิจัยอาจให้คำนิยามตัวแปรใน เชิงปฏิบัติที่แตกต่างกัน สิ่ง ที่เรียกว่า “ความเป็นจริง” จึงอาจเป็นสิ่งประดิษฐ์ได้ นอกจากนี้การเน้น ศึกษาที่ระดับปัจเจกบุคคลโดยไม่สนใจ ความเป็นกลุ่มเป็นก้อน ความพยายามในการหลีกเลี่ยงตัวแปร ที่เป็นนามธรรม เช่น อำนาจ โครงสร้าง ฯลฯ ทำให้ การศึกษาเหินห่างจากความเป็นจริงทางสังคม ผล ก็คือไม่สามารถหรือมองไม่เห็นปัญหาว่าเหตุใดการพนันบาง แบบ จึงได้รับความนิยมมากกว่าแบบอื่น ๆ รวมทั้งการศึกษายังไม่เคยให้ความสนใจกับปัญหาโครงสร้างหรือ ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจซึ่งมี ทั้งอิทธิพลและได้รับอิทธิพลต่อการพัฒนาของการพนันอีกด้วย ดังนั้นงานวิจัย ประเภทนี้จึงข้าม ความสำคัญของแหล่งอำนาจและลักษณะของการควบคุมที่มีต่อนักพนันและสถาบันที่พวกเขา ศึกษา ปัจจัยที่มีความสำคัญ เช่น การกำเนิดของบริษัทพนันข้ามชาติ หรือบทบาทที่หลากหลายและขัดแย้ง กัน ของรัฐในการยกสถานะของการพนันจากผิดกฎหมายเป็นถูกกฎหมายเป็นสิ่งที่แทบไม่มีการพูดถึง ดังนั้น คำอธิบายต่าง ๆ จากการศึกษาแนวนี้จึงเป็นเพียงการบรรยายลักษณะและบรรทัดฐานของการ พนันที่ปรากฏและหน้าที่แฝงเร้นเท่านั้น ซึ่งเป็นการละเลยต่อพลวัตและความเกี่ยวพันระหว่าง การ พนันกับสังคม ทำให้ไม่อาจอธิบายอย่างเป็นระบบว่าเหตุใดจึงมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น หรืออธิบาย กระบวนการอย่างมีความเป็นมาว่ามีกลไกการเปลี่ยนแปลงอย่างไร

การละเลยมิติทางการเมืองและประวัติศาสตร์ของการพนันทำให้สมมติฐานที่ว่า การพนันเป็นสิ่งที่ไม่มีโครงสร้าง ไม่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมหรือไม่มีความขัดแย้งหรือแข่งขันกัน ในทางเป็นจริง การพนันที่ว่าเป็น สันทนการต้องเผชิญหน้ากับข้อกีดกันทางสังคม ซึ่งเป็นตัวกำหนดที่ ขัดแย้งกับสมมติฐานดังกล่าว เช่น การศึกษา การพนันของนักเล่นที่เป็นหญิงแสดงว่าผู้หญิงมีบทบาท เป็นรองในสังคมทุนนิยม และข้อจำกัดของผู้หญิงมีมากกว่าผู้ชาย นอกจากนี้การพนันยังมีผลโดยตรง ในเรื่องสิทธิและอำนาจในสังคมอีกด้วย ความสำคัญในเชิงวิเคราะห์ควร จะดูว่าการพนันถูกกำหนดโดย รัฐและกฎหมายซึ่งกำหนดว่าอะไรที่จะได้รับอนุญาตหรือไม่ได้รับอนุญาตแต่ การศึกษาเชิงประจักษ์มี ความเอนเอียงที่จะมองกฎหมายว่าเป็นสิทธิหรือเป็นพฤติกรรมที่ไม่น่ายอมรับ

ที่กล่าวมาข้างต้นมิได้หมายความว่างานวิจัยของนักประจักษ์นิยมเป็นสิ่งที่ไม่มีคุณค่า หรือไม่มีความสำคัญ ทางทฤษฎี การสำรวจทางสังคมและดัชนีแนวโน้มเป็นสิ่งที่ไม่อาจขาดได้ในการ วิเคราะห์สังคมและนโยบาย เพราะ ทำให้เราข้อมูลทางสถิติเกี่ยวกับองค์ประกอบ เหตุการณ์ และ พัฒนาการของรูปแบบการพนัน งานพวกนี้หลาย ชิ้นมีค่าและเป็นความรู้ที่มีประโยชน์ซึ่งย ำให้เห็นว่า การพนันเป็นสิ่งที่น่าศึกษา อย่างไรก็ตาม วิธีการสำรวจจำกัด ตัวเองเพียงการวัดผลของการพนันโดย ไม่ได้พิจารณาคำถามที่มีความสำคัญว่าการพนันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร และ ทำไม เป็นต้น ในภาพรวม ของความแตกต่างของผลการศึกษาเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นว่าไม่มีอะไรที่สามารถเห็น ร่วมกันได้ เกี่ยวกับองค์ประกอบทางสังคมของการพนัน ถึงแม้ว่าเกมจะมีความต่างกันในเรื่องของลักษณะพิเศษ ทางโครงสร้างและการเปิดเผยให้ผู้เล่นได้ทราบ แต่ปัญหาที่มาของการพนันในอดีต คุณภาพที่แน่นอน ความหมาย ทางวัฒนธรรม และตัวกำหนดแบบต่าง ๆ ของการพนันกลับไม่มีการกล่าวถึงอย่างจริงจัง เช่น พวกเขาไม่ถามว่า ผลประโยชน์ทางวัฒนธรรมและสังคมมีบทบาทร่วมกันอย่างไรเพื่อให้เกิดการกีดกันในวงการพนัน หรือเหตุใด อำนาจ กำไร และศักยภาพของรัฐบาลในการพนันจึงเป็นปัญหาทาง สังคม? หรือเป็นปัญหาทางสังคมหรือไม่

โดยสรุป คำอธิบายแบบดั้งเดิมเกี่ยวกับการพนันถูกจำกัดโดยตัวแบบที่ใช้ในการ วิเคราะห์ซึ่งเน้นที่ตัวผู้เล่น มากกว่าการเล่น สังคมวิทยาแบบดั้งเดิมภายใต้กรอบหน้าที่นิยม (Functionalist) อธิบายปัญหาสังคมมากกว่า แง่มุมทางจิตวิทยาของการพนัน แต่ก็ทำไปโดยที่ไม่มี ที่มาและภายในกรอบทฤษฎีมีการยอมรับสิ่งที่ดำรงอยู่ แล้วว่าเป็นจริงไว้ก่อน (Status Quo) และไม่ ชอบให้มีการวิจารณ์อย่างลึกซึ้ง ส่วนนักวิจัยเชิงประจักษ์ (Positivist) แม้จะมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เกี่ยวกับความแตกต่างทางสังคมของผู้เล่นหรือสถานที่เล่น แต่เพราะความไร้ทฤษฎี (Atheoretical) และวิธีการที่คงที่ (Static) ทำให้พวกเขาไม่อาจให้คำอธิบายอย่างเพียงพอต่อการกำหนดหรือการ ดำรงอยู่ของความแตกต่างเหล่านั้นได้

กล่าวโดยภาพรวม การศึกษาการพนันทั้งสองแนวมิได้ให้ความสนใจประวัติความเป็นมาของพัฒนาการ พนัน โครงสร้างที่ดำรงอยู่ และวัตถุประสงค์ หรือทิศทางในอนาคตที่อาจเป็นไปได้ นักประวัติศาสตร์สังคมได้ ชี้ให้เห็นถึงความโน้มเอียงของการพนันที่นำไปสู่การแบ่งช่วงประวัติศาสตร์ ประสบการณ์จากหลายประเทศแสดงให้เห็น

เห็นว่าธรรมชาติของการพนันมีทั้งช่วงการขยายตัวและความ เป็นที่นิยมในทุกสังคมและมีการปรับตัวไปตามวัฏจักรของการขยายตัวหรือตกต่ำเมื่อมีการปฏิรูป สังคม ในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงการพนันในช่วงต่าง ๆ นักประวัติศาสตร์มักมองจาก ความสัมพันธ์ระหว่างการพักผ่อนกับระบบสังคม เฉกเช่นเดียวกันกับนักสังคมวิทยา นักวิชาการ จำนวนมากจะเน้นการศึกษาโดยใช้ทฤษฎีแบบหน้าที่นิยม (Functionalism) ที่มีเงื่อนไขของบรรทัดฐานและค่านิยมที่สามารถปรับตัวภายในได้ ในทางกลับกันมักจะปฏิเสธคำอธิบายเกี่ยวกับระดับของ การประกอบกันได้หรือความขัดแย้งในประเด็นที่เป็นที่นิยมทางวัฒนธรรม ปัญหาโครงสร้างทางสังคม และเงื่อนไขจำเพาะที่มีต่อการก่อตัวทางสังคม

มีการศึกษาจำนวนน้อยที่สังเกตว่าการพนันที่ถูกกฎหมายมีการจัดรูปแบบคล้ายคลึง กับการทำธุรกิจ โดยมีลักษณะองค์กรและเป้าหมายทางการค้าเหมือนกับในอุตสาหกรรมอื่น ๆ การศึกษาส่วนใหญ่จะละเลยความจริงที่ว่า การพนันถูกกระตุ้นโดยบริษัทและหน่วยงานของรัฐ จนกระทั่งมันกลายเป็นอุตสาหกรรมข้ามชาติที่ดำเนินการภายใต้ระบบที่มีความสลับซับซ้อนระหว่างชาติและ วัฒนธรรมโลก มีข้อจำกัดทางทฤษฎีที่กีดกันการศึกษาความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาการพนัน เป็นต้นว่าการผสมผสานคาสีโนที่ถูกกฎหมายเข้ากับการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ คำถามที่ว่า เหตุใดการพนันมีการก่อตัวตามหลักการการค้า หรือเหตุใดวัฒนธรรมการพนันแบบดั้งเดิมจึงถูกครอบงำ ำ โดยวัฒนธรรมการพนันโลก การศึกษาโดยทั่วไปยังไม่ได้กล่าวถึงประเด็นเหล่านั้นอย่างเด่นชัด

มุมมองของรัฐบาลและสาธารณชนส่วนใหญ่ในอังกฤษและแคนาดายังคงถือว่าการ พนันเป็นปัญหาอาชญากรรมที่มีความร้ายแรงและต้องมีการควบคุม ตรงข้ามกับในอเมริกาทั้งคาสีโนที่ เป็นของเอกชนและลอตเตอรี่ที่เป่าของรัฐได้มีการขยายตัวไป อย่างมาก ดังนั้นบริบทจึงถูกจัดขึ้นเพื่อ รองรับการเติบโตในการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐศาสตร์และนโยบาย ซึ่งพยายามจะศึกษาปัญหาและ การปรับตัวต่อความต้องการของตลาด

แม้ว่าวิธีการศึกษาการพนันจะมีความแตกต่างกันเป็นสองขั้ว แต่แนวโน้มล่าสุดใน อเมริกาถือว่าเป็นการเล่นการพนันเป็นการใช้สิทธิอย่างหนึ่งตามแนวคิดประชาธิปไตย ในยุคบริโภคนิยม หลังอุตสาหกรรม ยังคงต้องการการแทรกแซงของรัฐอยู่บ้างเพื่อประโยชน์ทางการแบ่งปัน และหนทางเลือกของผู้บริโภค

4. ทฤษฎีการพนันแนวทางเลือกสาธารณะ ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ (Public Choice Theory) มีอิทธิพลเป็นอย่างมากในการ อธิบายการพนันคาสีโนในอเมริกาปัจจุบัน ทฤษฎีนี้สะท้อนให้เห็นแนวคิดทางการเมืองที่เป็นเสรีนิยม และการพัฒนาเศรษฐกิจซึ่งอยู่เบื้องหลังการกำเนิดของอุตสาหกรรมนี้ การศึกษาคาสีโนในยุคเริ่มแรก วิเคราะห์กำเนิดของคาสีโนด้วยตัวแบบความเบี่ยงเบน และมองว่าการขยายตัวของคาสีโนในช่วงปี พ.ศ. 2513 เป็นการ “ทำให้ความเบี่ยงเบนเป็นสิ่งถูกกฎหมาย” ซึ่งเท่ากับสะท้อนการตีความแบบ ดั้งเดิมที่ว่า สถานการณ์พนันคาสีโนที่ถูกควบคุมโดย “องค์กรอาชญากรรม” (Organized Crime) อย่างไรก็ตาม การลงทุนโดย

บริษัทมหาชนที่ได้รับความนิยมเชื่อกันในช่วงนั้นทำให้คาสโนได้รับการยอมรับ มากกว่าการพนันในรูปแบบอื่นๆ ผู้สังเกตพบทัศนคติที่เปลี่ยนไปนี้ ได้แก่ นักสังคมศาสตร์ที่ศึกษาการ พนันคาสโนในฐานะอุตสาหกรรมใหม่ที่มีการขยายตัว แม้ว่าคาสโนจะเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องมีการ ควบคุมเป็นพิเศษโดยรัฐก็ตาม

การศึกษาเรื่องการพนันที่เกิดขึ้นในระยะต่อมาคือช่วงปีพ.ศ. 2523 เต็มไปด้วยเรื่อง การศึกษานโยบาย การพนันเชิงพาณิชย์และการดำเนินการปัญหาการเมืองของคนกลุ่มน้อย ปัญหา ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลและธุรกิจเอกชน และปัญหาการตัดสินใจและการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น การศึกษาวิธีนี้มีข้อเด่นคือเรื่องเกี่ยวกับนโยบาย ทั้งสิ้น และมีการใช้ทุกสาขาวิชาในการแก้ปัญหา ด้าน ทางเทคนิค โดยทั่วไปการวิจัยเป็นเรื่องที่ให้ความสำคัญกับ รายละเอียดของสิ่งที่ค้นพบเกี่ยวกับการ จัดการกลยุทธ์ การกำหนดนโยบายและการจัดองค์กรของรัฐมากกว่าวิธี การศึกษาแบบอื่น ๆ โดย อาศัยปรัชญาระบบตลาดเสรี วิธีการ และสมมติฐานทางเศรษฐศาสตร์ นักวิเคราะห์ธุรกิจ ได้ประยุกต์ ทฤษฎีการตลาดและการจัดการในการศึกษาและชี้ว่าอุตสาหกรรมการพนันที่มีการขยายตัวและมีการ แข่งขันมากขึ้น

ในทำนองเดียวกัน ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะอธิบายการตัดสินใจทางการเมืองที่ เชื่อมโยงกับการขยายตัว ของการพนันที่ถูกกฎหมาย และชี้ให้เห็นพลวัตรของนโยบายการพนันใน แง่มุมของความจำเป็นทางเศรษฐศาสตร์ ภาครัฐ การขยายตัวของการพนันที่ถูกกฎหมายจึงถูกถือว่าเป็นการตอบสนองของรัฐที่เห็นแก่ประโยชน์ตัวเองและ สร้างความสมเหตุสมผลต่อแนวโน้มที่รัฐจะมี รายจ่ายเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากแรงกดดันทางการเมืองที่หลายฝ่ายต่าง ก็เรียกร้องผลประโยชน์กันอย่าง เข้มแข็งในโครงการต่าง ๆ ที่มีค่าใช้จ่ายมากขึ้น ทำให้รัฐบาลใช้การพนันเป็นแหล่ง ของ “ภาษีที่มองไม่ เห็น” (Invisible Taxes) สำหรับการสร้างรายได้เสริมให้เพียงพอที่จะสนองความต้องการ ทางการ เมืองเหล่านั้น รวมทั้งเป็นการลดแรงกดดันเรื่องค่าใช้จ่ายไปในตัว

ในการวิจัยมักเริ่มต้นจากคำถามที่ว่า ผลกระทบของสถานภาพที่ถูกกฎหมายที่มีต่อ รูปแบบการพนัน สัดส่วนของรายได้จากการพนันที่รัฐควรได้รับ และสัดส่วนที่ควรมอบให้แก่ชุมชน แทนที่จะให้กับภาครัฐทั้งหมด การศึกษาทางเศรษฐศาสตร์ที่ตั้งอยู่บนหลักการตลาดเป็นศูนย์กลาง และหลักการผู้บริโภคเป็นใหญ่ เน้นถึงการทำให้กำไรให้มากที่สุด การแข่งขันด้วยราคาและการตอบสนองความต้องการตลาด ในอเมริกาการศึกษาเรื่องการพนัน จะเกี่ยวข้องกับความสำเร็จหรือ ความล้มเหลวของนโยบายเศรษฐกิจและนโยบายการควบคุม บทความวิชาการ จำนวนมากมักศึกษา เกี่ยวกับผลดีของการพนันที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ค่าใช้จ่าย และ ประโยชน์จากการลงทุน (Cost – Benefit Analysis) เช่น การทำนายจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ปัจจัย กำหนดสถานที่ตั้งของคาสโน ผลกระทบที่มีต่อภูมิภาคจากรายจ่ายคาสโน เป็นต้น แต่การ วิเคราะห์บางครั้งก็ไม่ สอดคล้องกับผลกระทบทางวัฒนธรรมและสังคมของการพนันคาสโน ส่วน ผลงานอื่น ๆ มักอยู่ภายใต้กรอบของ กฎหมายสาธารณะ ซึ่งศึกษาปัญหาการทำลายส่วนบุคคล ความ พยายามในการกำจัดการพนันที่ผิดกฎหมาย และ

ความตึงเครียดด้านรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้องกับการ พนันของคนอินเดียแดง นอกจากนี้ยังมีการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบจากเงื่อนไขกฎหมาย รัฐธรรมนูญ ซึ่งถ้าไม่มีระบบการตลาดก็จะไม่ประสบความสำเร็จ รวมทั้งการใช้อำนาจรัฐในการ ให้บริการสาธารณะ เป็นต้นว่า การรับรองของรัฐในความเป็นอิสระในการตัดสินใจของคนอินเดียแดง (เพราะคาสีโนมักตั้งในเขตคนอเมริกัน อินเดีย) รวมทั้งนักวิเคราะห์บางคนยังเสนอด้วยว่าการ แทรกแซงของรัฐเพื่อควบคุมการพนันทำให้การพัฒนาจากคาสีโนเชิงพาณิชย์มีความล่าช้า

นักวิเคราะห์ในเรื่องทางเลือกสาธารณะ ส่งอิทธิพลสูงมากในการกำหนดทิศทางของ นโยบายคาสีโนในสหรัฐอเมริกา เช่น แนวโน้มสู่การพัฒนาระบบตลาดเสรีในรัฐเนวาดา สะท้อนปัญหา ที่นักเศรษฐศาสตร์และนักนโยบายห่วงใยเกี่ยวกับผลกระทบจากการบิดเบือนในการควบคุมของรัฐที่มี ต่อตลาด และตัวรัฐบาลเอง สำหรับรัฐนิวเจอร์ซีย์รัฐบาลท้องถิ่นพยายามป้องกันมิให้รัฐบาลกลางเข้ามา แทรกแซงมากจนเกินไป โดยเน้นประเด็นการกระจายอำนาจสู่รัฐบาลท้องถิ่นเพื่อแก้ปัญหาการรวม ศูนย์อำนาจไว้ที่รัฐบาลกลางมิให้มากจนเกินไป และเพื่อเป็นการเคารพสิทธิส่วนบุคคลและรักษา กฎหมายรัฐธรรมนูญในการควบคุมและจำกัดการใช้อำนาจของรัฐบาลกลางในด้านอื่น ๆ เช่น การ พัฒนาคาสีโน การบริหารกลยุทธ์ และเป้าหมายการควบคุม เป็นต้น นักวิชาการเป็นผู้มีบทบาทพิเศษ ที่ทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างนโยบายของรัฐกับการศึกษาเชิงนโยบาย การที่ศูนย์กลางการพัฒนาการศึกษาการพนันมีศูนย์กลางอยู่ที่มหาวิทยาลัยเนวาดาในสมัยที่คาสีโนมีการขยายตัวในช่วงปี พ.ศ. 2503 – 2513 สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์แบบอยู่ร่วมกันระหว่างการศึกษาเชิงวิชาการกับการ พัฒนาของคาสีโนและนโยบาย

ผลงานการศึกษานโยบายคาสีโนมีความสำคัญต่อความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ ลักษณะของการขยายตัวของคาสีโนเชิงพาณิชย์ เพราะว่ามันเป็นจุดเริ่มต้นของความสนใจในการพนัน จากมุมมองของนักคิดทางการเมืองและเศรษฐกิจที่เป็นหลัก ผลงานที่สำคัญเริ่มต้นจากแนวคิด สนับสนุนคาสีโนเชิงพาณิชย์ซึ่งสะท้อนปรัชญาการตลาดของเนวาดาที่มีต่อการพัฒนาคาสีโน สิ่งที่สำคัญยิ่งกว่าคือความคิดเกี่ยวกับหน้าที่อันจำกัดของรัฐ เป็นต้นว่า การจำกัดพฤติกรรมอันมิชอบของ บริษัทเอกชนและส่งเสริมศีลธรรมชุมชนเท่านั้น ดังนั้นมันจึงมีทั้งที่เป็นเสรีนิยมและเป็นทุนนิยมซึ่ง ครอบงำ สังคมอเมริกาอยู่ อย่างไรก็ตามมีการศึกษาถึงการเติบโตเป็นอย่างมากของอุตสาหกรรม คาสีโน ปัจจัยเชิงประวัติศาสตร์ที่ทำให้เกิดการพัฒนาคาสีโนขึ้น ในสายตาของนักวิชาการสายทฤษฎีนี้ คาสีโนและหน่วยงานควบคุมของรัฐเป็นความจริงที่มีความต่อเนื่องกัน ซึ่งไม่อาจมองแยกออกจาก กันได้ เนื่องจากเหตุการณ์ทางสังคมและการเมืองต่าง ๆ มีผลต่อนโยบายคาสีโน รวมทั้งมีผลต่อต้นทุน ทางสังคมในการพัฒนาคาสีโน เช่น อาชญากรรม การตกต่ำของศีลธรรม และความเสื่อมโทรมของเมืองรวมทั้งปัญหาผู้ติดการพนัน จากข้อเท็จจริงที่ผลกระทบในทางลบของคาสีโนที่มีต่อชุมชน สามารถที่จะละเมิดหลักการความเป็นธรรมทางสังคม และทำให้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจลดลงได้ ด้วย เหตุนี้จึงมีเหตุผลตามสมควรที่ให้มีอำนาจอันจำกัดในการบังคับควบคุมอุตสาหกรรมพนัน

นักวิเคราะห์ที่ใช้ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะยังได้ศึกษาการพนันคาสีโนของรัฐ นิวเจอร์ซีย์โดยเน้นที่กระบวนการและเนื้อหาของนโยบายการพนัน พวกเขาพบว่าปัญหาอาจเกิดขึ้นได้ เมื่อมีการเปลี่ยนอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ ในยามที่คาสีโนเป็นพลังสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมในภูมิภาคนั้น ได้มีการพิจารณาระเบียบ กฎเกณฑ์ และพลวัตรขององค์กรควบคุม ความพยายามในการลดความกังวลของสาธารณะให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และปัญหาความสัมพันธ์ ที่ขึ้นต่อกันระหว่างคาสีโนกับหน่วยงานรัฐ ในการแบ่งสรรอำนาจ และการดำเนินนโยบาย สิ่งเหล่านี้ได้ นำไปสู่ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการทำงานภายในหน่วยงานของรัฐด้านนโยบายการพนันและการ เปลี่ยนแปลงกฎหมาย โดยการเน้นที่องค์ประกอบและวิธีการทำงานงานและหน่วยงานควบคุม ข้อสรุปที่สำคัญก็คือกระบวนการกำหนดนโยบายคาสีโนมาจากความเห็นของตัวแทนที่ได้รับเลือกหรือ เป็นความต้องการของสาธารณะน้อยกว่าแนวคิดของธุรกิจองค์การเอกชนและรัฐบาล

โดยทั่วไป ผู้สนับสนุนทฤษฎีทางเลือกสาธารณะ มองการแทรกแซงของรัฐว่าเป็นสิ่ง ที่เข้ากันได้และจำเป็นต่อตลาดเสรี トラบเท่าที่ไม่ไปละเมิดและไม่ขยายไปสู่กิจกรรมส่วนบุคคลหรือ ธุรกิจคาสีโนเอกชน การแทรกแซงของรัฐในการพัฒนาคาสีโนได้รับการยอมรับว่า เป็นความจำเป็นใน การคุ้มครองปกป้องระบบตลาดเสรีและระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคล คำถามที่ตามมาคือการแสวงหาวิธี ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในในการจัดการกับความเสี่ยงทางสังคมและอาชญากรรมที่เกิดจากการพนัน ดังนั้นจึงไม่ใช่คำถามเรื่องความสมดุลระหว่างความจำเป็นในการให้สวัสดิภาพแก่สาธารณะ กับการ สะสมความมั่งคั่ง และไม่ใช้ปัญหาการแทรกแซงของรัฐเป็นการล่อลวงละเมิดสิทธิของประชาชนหรือ วัฒนธรรมหรือไม่ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นกว้างกว่าเศรษฐกิจหรือการเมืองจะครอบคลุมไปถึง

ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะมักเลือกสถานคาสีโนขนาดใหญ่ ในรัฐเนวาดาและรัฐ แอตแลนติกซิตีเป็นจุดเริ่มต้นของการวิเคราะห์ นักทฤษฎีสายนี้มองว่ารูปแบบทางการค้าของการพนัน คาสีโนไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ พวกเขาไม่ให้ความสนใจการเป็นเจ้าของหรือความสัมพันธ์ระหว่างทุน และรัฐหรือตัวแปรอื่น ๆ ผลทางการเมืองของความคิดทำนองนี้สะท้อนทั้งแนวคิดแบบทั่วไปของ สังคมศาสตร์และแนวคิดหลักทางเศรษฐศาสตร์ ด้วยเหตุที่ไม่มีการจำแนกประเภททางทฤษฎีและ วิธีการอย่างเป็นระบบในการศึกษาข้อเท็จจริงที่อยู่เบื้องหลังของธุรกิจที่ได้รับการรับรองโดยรัฐ การ วิเคราะห์ของทางทฤษฎีทางเลือกสาธารณะจึงเป็นเพียงตอกล้วย ความสำเร็จของความสัมพันธ์ทาง สังคมที่ดำรงอยู่

สมมติฐานแบบเสรีนิยมและทุนนิยมในทฤษฎีทางเลือกสาธารณะเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นเครือข่ายของกระบวนการทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีบทบาทร่วมกันในการกำหนด ทางเลือกการเมือง นักวิจัยบางคนอาจเน้นแนวคิดจริยธรรม (Ethical Notion) เกี่ยวกับการกำเนิด ของอุตสาหกรรมการพนันมากกว่าทัศนคติมาตรฐานที่ว่า การพนันเป็นเรื่องของหน่วยทางเศรษฐกิจที่ ใช้เหตุผลแบบที่ปรากฏในทฤษฎีสังคมศาสตร์ของอเมริกา ส่วนพวกนักสังคมศาสตร์และนักศึกษาเชิง ประจักษ์มีผลงานศึกษารูปแบบของพฤติกรรมการณ์การพนัน ที่

แตกต่างจากพจนานโยบายสาธารณะฝ่ายเสรี นิยมที่มุ่งอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการพนัน รัฐ สังคมและกฎหมาย ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกมองข้ามมาเป็นเวลานาน ความเข้าใจกระบวนการของสถาบันต่างๆ ทำให้เกิดความเข้าใจการพนันเชิงพาณิชย์และ ปัญหาสวัสดิการสังคมได้ดีขึ้น โดยเฉพาะการศึกษาความแตกต่างในอดีตของการดำเนินนโยบายการพนัน การใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกันของภูมิภาคที่มีรูปแบบการพนันที่แตกต่างกันแล้วแต่มี ความสำคัญในการศึกษาภาพรวมของลักษณะพิเศษของการพนันในระบบทุนนิยมทั้งสิ้น งานวิจัยส่วนใหญ่ประสบปัญหาร่วมกันคือ ยังมีความสนใจน้อยมากเกี่ยวกับปัญหาทางการเมือง และความ เกี่ยวข้องของรัฐกับองค์กรธุรกิจ เช่น มีการพบว่าบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่จำนวนมากสามารถ เปลี่ยนผลประโยชน์ของเอกชนให้เป็นนโยบายของรัฐบาลโดยผ่านระบบราชการ นอกจากนี้ในขณะที่ การศึกษาด้านนโยบาย (Policy Studies) ยังจำกัดตัวเองเพียงการระบุถึงอุปสรรคด้านองค์การที่มีผล ต่อความสำเร็จของนโยบาย ส่วนนักสังคมศาสตร์และนักเศรษฐศาสตร์มุ่งศึกษาว่า ผลลัพธ์ที่ได้คืออะไร แต่ทั้งสองสาขาต่างไม่ศึกษาอำนาจที่อยู่เบื้องหลังขององค์กรของรัฐ ว่าอะไรได้เกิดขึ้นหรือมุ่งไป ทิศทางไหน แต่นักนิติศาสตร์ในฐานะที่เป็นสาขาหนึ่งของรัฐมักกล่าวอ้างในสิทธิที่จะตัดสินทาง การเมือง เศรษฐกิจและศีลธรรมของสังคมเสียเอง

5. ทฤษฎีการพนันแนวอาชญาวิทยาและประวัติศาสตร์กฎหมาย สาขาใหม่ในการอธิบายการพนันที่ถูกกฎหมายก็คือ การปรากฏตัวของการวิเคราะห์ จุดเปลี่ยนแปลงการพนัน ซึ่งเกิดจากการสังเกตความสลับซับซ้อนในแง่มุมการเมืองและนิติศาสตร์ จุด ที่เด่นก็คือคำอธิบายที่ทำนายและลึกซึ้งเกี่ยวกับนโยบายการพนันที่มีรากฐานจากการพัฒนาอาชญา วิทยาและประวัติศาสตร์กฎหมาย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 เป็นต้นมาการศึกษากฎหมายการพนันในอังกฤษ ได้มีการเปลี่ยนแปลงภายใต้กรอบของความเป็นจริงไปสู่การศึกษาช่องว่างระหว่างทฤษฎีกฎหมายและการปฏิบัติ ซึ่งการพัฒนาในทำนองเดียวกันก็ได้เกิดขึ้นในแคนาดาและอเมริกาโดยอาศัยความก้าวหน้า ของวิชาอาชญาวิทยา

การอธิบายนโยบายการพนันในทางทฤษฎีเหล่านี้ได้เป็นหัวข้อของอาชญาวิทยา ระหว่างทศวรรษที่ 1970 (พ.ศ. 2513) เมื่ออาชญากรรม กฎหมาย และความสงบเรียบร้อยของสังคม เป็นประเด็นสาธารณะที่สำคัญ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของทศวรรษในการโต้แย้งทางทฤษฎีและการเมือง เกี่ยวกับแนวคิดเรื่องอาชญากรรมที่รัฐเป็นผู้กำหนดขึ้น เช่น ในอังกฤษความเชื่อมั่นที่มีต่อความคิด เสรีนิยมแบบเก่าเกี่ยวกับการปรับตัวของดุลยภาพทางสังคม มีความเกี่ยวพันกับการเพิ่มขึ้นของรัฐใน การสนับสนุนการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการควบคุมระเบียบทางสังคม เช่นเดียวกันกับในอเมริกา อังกฤษมีจุดเน้นทางการเมืองในเรื่องของการควบคุมทางสังคมควบคู่ไปกับการสนับสนุนนักประจักษ์ นิยมในการช่วยแยกแยะปัญหา นโยบายการพนัน นักคิดจำนวนมากที่มีความเชื่อเรื่องประชาธิปไตยคัดค้านการเกี่ยวโยงทางสถาบันของสังคมศาสตร์กับกลยุทธ์การปราบปรามการพนันตามบ้าน (ถือว่า เป็นเรื่องเล็กน้อย) ในทางตรงกันข้าม พวกเขายอมให้การยอมรับอย่างเปิดเผยกับบทบาทการ แทรกแซงที่เพิ่มขึ้นของรัฐใน

การรักษาระเบียบสังคม แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือท่าทีของทฤษฎีนี้ที่กระตุ้น นักอาชญาวิทยาให้หันมาสนใจปัญหาการมองข้ามความสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐกับผลประโยชน์ทาง สังคม เศรษฐกิจและอาชญากรรมของผู้ “มีอำนาจ” โดยทั่วไป (ซึ่งมีผลกระทบมากกว่า)

นักอาชญาวิทยาของแคนาดาและอเมริกาส่วนน้อย พยายามที่จะจำแนกความ แตกต่างทางด้านกิจกรรมของรัฐ เป็นต้นว่าความตึงเครียดระหว่างหน้าที่ของรัฐในการรักษาความสงบ และทำให้เกิดเงื่อนไขที่จำเป็นในการเพิ่มพูนความมั่งคั่งของสังคมกับการใช้อำนาจรัฐอย่างเจาะจงใน การส่งเสริมผลประโยชน์ทางสังคมเฉพาะกลุ่ม เศรษฐกิจ ปัญหานี้เริ่มมีความสำคัญเมื่อเมืองต่าง ๆ ใน แคนาดาและรัฐต่าง ๆ ในอเมริกามีการพนันที่ถูกกฎหมายเพิ่มมากขึ้น มีการศึกษาและเสนอว่าการทำให้การพนันถูกกฎหมายเป็นสิ่งที่น่าสนใจสำหรับทางการอเมริกันด้วยเหตุผลหลายประการ กล่าวคือ การพนันทำให้รัฐมีรายได้ภาษีจำนวนมากซึ่งช่วยผ่อนเบาภาระงบประมาณของรัฐที่ ย่ำแย่ลง อย่างไรก็ตาม รัฐก็ยังสนับสนุนให้เอกชนสะสมความมั่งคั่งจากอุตสาหกรรมการพนันด้วย บทบาทของรัฐในการ ทำให้การพนันถูกกฎหมายเป็นการทำตามครรลองในการนำระบบตลาดเสรีมาสู่ผู้คนส่วนน้อยที่สุดที่เคยอยู่นอกระบบกฎหมาย เท่ากับเป็นการสร้างเงื่อนไขที่ทำให้สังคมมีความปรองดอง

การศึกษาเหล่านี้ของนักอาชญาวิทยา แสดงให้เห็นจุดสำคัญที่ว่า รัฐบาลมีข้อจำกัด และเป็นเสมือนศูนย์รวมของการแข่งขันทางความคิด (Forum) ที่มีความสลับซับซ้อนมากกว่าที่จะ เป็นองค์กรที่มีอำนาจและสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง (Autonomy) อย่างที่นักเศรษฐศาสตร์หรือ ทฤษฎีทางเลือกสาธารณะเข้าใจกัน การวิเคราะห์ของนักอาชญาวิทยาเน้นความสำคัญของปัจจัย โครงสร้างวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอำนาจทางการเมืองในการพัฒนาคาสีโนมีบทบาท สำคัญอย่างไรภายใต้กรอบของสังคมวัฒนธรรม และอำนาจอันจำกัดและทางเลือกทางด้านเศรษฐกิจ ของรัฐมีบทบาทกำหนดและจำกัดทางเลือกทางด้านนโยบายอย่างไร การเน้นให้เห็นว่ากรอบเชิง โครงสร้างมีส่วนกำหนดการแข่งขันทางความคิด ผลประโยชน์ของฝ่ายต่าง ๆ และทรัพยากรได้อย่างไร ช่วยเปิดเผยให้เห็นความสลับซับซ้อนและความไม่แน่นอนที่ไม่อาจทำนายได้ของกระบวนการกำหนดนโยบายการพนัน

ยิ่งไปกว่านั้นในอังกฤษในปี พ.ศ. 2523 ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับการพนัน การควบคุม และการจัดระเบียบทางสังคมอย่างจริงจังมากกว่าการศึกษาทางด้านนโยบายของอเมริกา การศึกษา เหล่านี้เกิดจากการถกเถียงภายในวิชาอาชญาวิทยาและนิติประวัติศาสตร์ ซึ่งได้เปลี่ยนท่าทีและ โครงสร้างแนวความคิดของการวิเคราะห์การพนันโดยการพิจารณารายละเอียดในด้านโครงสร้าง ปรัชญาความเชื่อ และความสัมพันธ์ภายในระหว่างรัฐและเอกชนโดยละเอียด โดยทั่วไปบรรยากาศ ทางสังคมและการเมืองของอังกฤษมักให้ความเห็นอกเห็นใจกับการวิจารณ์ทางทฤษฎีมากกว่าอเมริกา ซึ่งทำให้เกิดนิติประวัติศาสตร์ที่เสนอตัวแบบทางเลือกในการศึกษาปัญหาการพนันอย่าง จริงจัง นักนิติประวัติศาสตร์ของอังกฤษได้มีการพัฒนาบทวิเคราะห์ทางทฤษฎีเกี่ยวกับแง่มุมที่มัก ขัดแย้งกัน

ระหว่างรัฐกับกฎหมาย เช่น การวิเคราะห์กฎหมายการพนันบนท้องถนนที่เริ่มจากจุดที่ว่า อาชญากรรมเป็นปัญหาสำคัญของประชากรบางกลุ่ม สิ่งที่เราพบก็คือบทบาทที่คลุมเครือของ ตำรวจที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีการปล่อยปละละเลยให้มีการเล่นการพนัน จากการประเมินผลการดำเนินงานและความสัมฤทธิ์ผลของคณะกรรมการควบคุมการพนันของ อังกฤษ พบว่าปัญหาทางการเมืองและข้อบังคับทางกฎหมายได้ใช้ระเบียบอันเข้มงวดต่ออุตสาหกรรม การพนันซึ่งดำเนินการฝ่าฝืนกฎหมายมานับสิบ ๆ ปี

ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ของอังกฤษในเรื่องจุดกำเนิด ความคลุมเครือ และข้อจำกัด ของอำนาจรัฐได้รับการขยายผลโดยนักอาชญาวิทยาแคนาดา ซึ่งค้นคว้าความขัดแย้งที่มีมาเป็นเวลานานระหว่างรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น ตลอดจนการเลือกปฏิบัติของกฎหมายการพนันใน แคนาดา สิ่งที่เราพบก็คือข้อจำกัดทางโครงสร้างและวัฒนธรรมของรัฐบาลท้องถิ่นเมื่อต้องเผชิญ กับกลุ่มเศรษฐกิจการเมืองระดับชาติ และระดับข้ามชาติ

เป็นที่น่าสังเกตว่าผลงานวิจัยเหล่านี้ได้ส่งสัญญาณการเปลี่ยนแปลงความสนใจจาก การถือว่าการพนันเป็นเรื่องพฤติกรรมส่วนบุคคลไปสู่การถือว่าการพนันเป็นเรื่องพฤติกรรมที่เป็น ธุรกิจ ซึ่งมีการอธิบายการพัฒนาด้านกฎหมายในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม วัฒนธรรมในเวลาเดียวกัน ดังได้กล่าวข้างต้นแล้วว่าการศึกษาสังคมวิทยาในสมัย หลังสงคราม การพนันไม่ว่าจะถูกหรือผิดกฎหมายล้วนเกี่ยวข้องกับข้อบังคับหรือบทลงโทษของรัฐ แต่ ในมุมมองทางทฤษฎีที่ลึกลงไปของอาชญาวิทยาที่สุดขั้วจะถือเป็นระเบียบทางกฎหมายและการเมือง ซึ่งเป็นมุมมองระบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่ขึ้นต่อกฎระเบียบ ส่วนการศึกษาการพนันที่ลึกลงไปอีก คือการพิจารณาจากมุมมองด้านประวัติศาสตร์และทฤษฎี

แม้การวิเคราะห์การออกกฎหมาย เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาการพนันเสรีนิยม แต่ ทฤษฎีใหม่เชิงประวัติศาสตร์ในการวิเคราะห์การพนันเกี่ยวข้องกับการพิจารณาความสัมพันธ์ที่เป็นพล วัตระหว่างการกระทำของรัฐกับการก่อตัวของความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและสังคม เป็นที่ยอมรับ กันว่านิยามของการพนันไม่เพียงจำกัดอยู่ที่ประชาชนระดับล่างอีกต่อไปเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้าง และผลักดันให้เกิดการยอมรับความชอบธรรมทางอุดมการณ์ในการจัดระเบียบของสังคมทุนนิยมอีกด้วย

ลักษณะอื่น ๆ ของพัฒนาการในการศึกษาเรื่องการพนันในปัจจุบันก็คือ การ วิเคราะห์การพนันที่อยู่เหนือการแยกสาขาทางวิชาการซึ่งเป็นลักษณะของการศึกษาแบบเดิม ในระยะ เริ่มแรกการศึกษาการพนันเป็นเรื่องของวิชาใดวิชาหนึ่ง แต่ละมุมมองต่างพยายามที่จะสร้างความเป็น สาขาวิชาของตัวเองโดยไม่พยายามวิเคราะห์เกินขอบเขตสาขาของตนเอง เช่น การศึกษากฎหมาย การพนันของอเมริกาส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องกฎหมายเชิงประจักษ์ที่จะไม่ให้ความสนใจผลงานของสาขา อื่น ๆ แต่ในระยะหลังเริ่มปรากฏผลงานที่พูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมการพนันและรัฐ โดยใช้กรอบมุมมองสหสาขาวิชา สิ่งที่สังคมศาสตร์และเศรษฐศาสตร์การเมืองจับเป็นประเด็นสำคัญ ในปัจจุบันก็คืออำนาจและการควบคุม แนวโน้มนี้เป็นการก้าวกระโดดของฝ่ายซ้ายที่ปฏิเสธ

สังคมศาสตร์ฝ่ายเสรีนิยม (ที่ถือว่าการพนันเป็นเงาสะท้อนของสังคมที่ไม่อาจปฏิเสธได้) และประจักษ์ นิยม (ซึ่งถือว่าการพนันเป็นเงาสะท้อนของกฎหมายที่เป็นกลางและเป็นเหตุเป็นผล)

ข้อถกเถียงเชิงวิชาการพนันในมิติทางสังคม เศรษฐกิจและกฎหมาย

คณะผู้วิจัยต้องการรวบรวมเฉพาะความเห็นอย่างหลังมาถกเถียงกันอย่างเป็นระบบ โดยการประมวลและเรียบเรียงองค์ความรู้เกี่ยวกับการพนันจากการศึกษาวิจัยทั้งของไทยและ ต่างประเทศ เพื่ออภิปรายเปรียบเทียบ มุมมองทางวิชาการเกี่ยวกับการพนันในมิติทางสังคม เศรษฐกิจ และกฎหมายอย่างรอบด้านและกว้างขวาง ภายใต้แนวคิดที่เชื่อว่าการตัดสินใจในเชิงนโยบายในเรื่องใด ๆ ก็ตามจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ที่เพียงพอเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ขึ้นมา เสียก่อน (Carden, 2009)

การพนัน: มิติทางสังคม เศรษฐกิจและกฎหมาย

มุมมองที่มีต่อการพนันนั้นมีค่อนข้างหลากหลายแต่โดยทั่วไปมักสะท้อนผ่านสาม แนวคิดหลัก ๆ กล่าวคือ

- 1) **แนวคิดทางสังคม** เป็นแนววิเคราะห์ที่มองการพนันในเชิงพฤติกรรม โดย อาศัยกรอบทฤษฎีทางสังคมวิทยา และจิตวิทยามาใช้อธิบายสาเหตุและผลกระทบของการเล่นการพนัน
- 2) **แนวคิดทางเศรษฐกิจ** เน้นมองการพนัน โดยอาศัยกรอบความคิดทางเศรษฐศาสตร์ อาทิ การใช้ตัวชี้วัดและตัวเลขข้อมูลทางเศรษฐกิจร่วมกับการวิเคราะห์เชิงนโยบายซึ่งเป็นการพิจารณาการใช้อำนาจโดยรัฐในการจัดการกับประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากธุรกิจการพนัน
- 3) **แนวคิดทางกฎหมาย** เป็นมุมมองที่มีต่อการพนันโดยอ้างอิงกับทฤษฎีกฎหมายและทฤษฎีทางอาชญาวิทยาซึ่งมุ่งแสวงหา คำตอบว่า พฤติกรรมใดเป็นความผิด (หรือไม่เป็นความผิด) และเมื่อเป็นความผิด (หรือไม่เป็น ความผิด) แล้วกฎหมายควรเข้าไปควบคุมและ/หรือบัญญัติข้อบังคับหรือวางกรอบกติกาอย่างไรจึงจะ เกิดความถูกต้องและเป็นธรรม

การพนันในมิติทางสังคม

ผลกระทบทางสังคมนับเป็นประเด็นสำคัญที่มักถูกยกขึ้นเพื่อพิจารณาว่าสังคมนั้น ๆ ควรยอมรับการพนันหรือไม่ ในระดับใด ดังนั้น การศึกษาเกี่ยวกับการพนันโดยอาศัยทฤษฎีที่เน้น ศึกษาทางด้านสังคมจึงเป็นเรื่องที่มีผู้ทำการศึกษาเป็นจำนวนมาก และต่างพยายามหาข้อสรุปที่ เหมาะสมเป็นคำตอบให้แก่สังคมที่ทำการศึกษา จากการสำรวจผลงานการศึกษาวิจัยในกลุ่มนี้พบว่า มี ทั้งผลงานที่ได้ข้อสรุปเป็นการยืนยันถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการพนันอยู่ในสังคม และผลการศึกษาที่ พยายามชี้ให้เห็นว่าการมีอยู่ของการพนันส่งผลลบต่อสังคมมากกว่า ผลประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับ

งานวิจัยชิ้นแรก ๆ ในสหรัฐอเมริกาที่เริ่มมองการพนันเป็นกิจกรรมนันทนาการ (Recreation) มากกว่า พฤติกรรมที่ก่อปัญหาสังคมปรากฏออกมา โดย E.C. Devereux (1949) ได้ อาศัยทฤษฎีโครงสร้าง-การหน้าที่ (Structural-Functional Theory) ทำการศึกษาเรื่อง “The Sociology of Gambling” เมื่อปีค.ศ. 1949 พบว่า

หากพิจารณาอย่างละเอียดโดยทฤษฎีทางสังคม วิทยาแล้ว การพนันไม่ใช่พฤติกรรมที่เลวร้ายจนต้องกาจัดให้หมดสิ้นไปจากสังคม ในขณะที่เดียวกันก็ มิใช่กิจกรรมโดยธรรมชาติของมนุษย์ที่ไม่จำเป็นต้องมีกรอบกติกาใด ๆ เข้าไปควบคุมดูแล Devereux มองว่าการพนันเป็นกิจกรรมทางสังคมที่ยอมรับได้เนื่องจากผู้ที่เล่นการพนันส่วนใหญ่ไม่ได้เล่นการ พนันแบบหามรุ่งหามค่ำ ำ หรือติดการพนันจนจนอมแงม แต่จะเล่นในแบบของการหย่อนใจหรือเล่นกันสนุก ๆ ในหมู่ญาติมิตร ถึงจะเล่นเสียก็ไม่ทำให้ครอบครัวหรือตัวเองเดือดร้อนในการครองชีพ สำหรับ ปัญหาที่เกิดจากความเชื่อมโยงระหว่างการพนันกับองค์การอาชญากรรมนั้นก็ไม่ได้เป็นปัญหาภัย ร้ายแรงถึงกับทำลายระเบียบสังคมจนเสียหายยับเยิน เพราะเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นในแวดวงเฉพาะที่ โกลาหลไกลตาประชาชนทั่ว ๆ ไป และยังเป็นช่องทางให้ผู้ประสบปัญหาความคับข้องใจ มีโอกาสได้ แสวงหาและกระทำตามค่านิยมที่ไม่ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมจากระบบสังคมเศรษฐกิจหลักของ สังคมส่วนรวม และการกระทำเช่นนั้นก็ได้สร้างปัญหาร้ายแรงถึงขนาดทำลายระเบียบสังคมแต่ อย่างไรก็ดี การปล่อยให้การพนันเป็นสิ่งที่สมาชิกในสังคมสามารถกระทำได้โดยไม่มี ระเบียบกฎเกณฑ์ใด ๆ เข้าไปกำกับดูแลเลยก็ไม่ถูกต้องเสียทีเดียว การจัดให้การพนันเป็นกลไกควบคุมทางสังคม (Mechanism of Social Control) ที่เปิดโอกาสให้สมาชิกในสังคมได้ระบายออกถึงความคับข้องใจในขนาดที่เหมาะสมและไม่ก่อผลร้ายแรงต่อสังคมโดยรวมยังเป็นเรื่องที่สมาชิกใน สังคมจะต้องมีความตระหนักรู้ และร่วมกันแสวงหากระบวนการที่เหมาะสมเข้าไปจัดระเบียบ

ผลงานของ Devereux และพื้นฐานทางทฤษฎีที่เขาใช้ในการศึกษาได้กระตุ้นให้นัก สังคมศาสตร์คนอื่น ๆ หันมาสนใจศึกษาเรื่องนี้กันอย่างจริงจังมากขึ้น H. A. Bloch (1951: 215-221) นักสังคมวิทยาผู้มีชื่อเสียงมากคนหนึ่ง ในสมัยนั้นเห็นสอดคล้องกับ Devereux ว่าการพนันมี ความสำคัญทางสังคมในฐานะที่เป็นช่องทางในการระบายความคับข้องภายในจิตใจของมนุษย์ โดย บรรยายภาคในการเล่นการพนันจะช่วยให้ผู้เล่นได้สัมผัสกับความตื่นตาตื่นใจในแบบที่พวกเขาไม่อาจ สัมผัสได้ในโลกแห่งความเป็นจริงที่พวกเขาดำเนินชีวิตอยู่ อย่างไรก็ดีตาม Bloch ได้ชี้ให้เห็นว่าการยอม ให้จารีตต่อต้านเข้ามาอยู่ร่วมกับจารีตหลักของสังคม จะต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดปัญหาทางสังคม ขึ้นมาได้ภายในตัวของมันเอง หรือเกิดปัญหาสังคมอันเป็นผลทางอ้อมจากพฤติกรรมนั้น ทั้งนี้ เพราะ ในอีกด้านหนึ่งนั้น มีหลักฐานปรากฏให้เห็นชัดว่า การพนันมีลักษณะของการหนีที่ในทางลบ เนื่องจากเป็นตัวการทำลายความสงบสุขภายในครอบครัวบั่นทอนสมรรถภาพในการทำมาหาเลี้ยงชีพ เป็นสาเหตุของการประกอบอาชญากรรม เป็นต้น สำหรับ Bloch การพนันจึงเป็นปัญหาสังคมที่ เกี่ยวข้องกับแรงผลักดันทางใจของมนุษย์ (Compulsive) และด้วยเหตุนี้เองผู้เล่นการพนันจำนวน มากจึงไม่สามารถที่จะเลิกเล่นการพนันได้โดยง่าย

ข้อค้นพบจากงานวิจัยของนักจิตวิทยา เช่น ของ David C. McClelland (1963: 86) สนับสนุนข้อสรุปข้างต้นของ Bloch และอธิบายเพิ่มเติมถึงอิทธิพลของแรงผลักดันภายในใจที่มี ต่อพฤติกรรมของมนุษย์ที่สังคมมองว่าเป็นสิ่งไม่ดีเช่น การดื่มสุรา การใช้ชีวิตเสเพล รวมถึงการเล่น การพนัน ฯลฯ พฤติกรรมเหล่านี้เกิดจาก

แรงผลักดันภายในใจของมนุษย์ที่ทุกคนล้วนต้องการ ความสำเร็จ (The Need for Achievement) ทั้งนี้จากการทดลองในกลุ่มเด็ก McClelland พบว่า เด็กที่ทำอะไรก็มักจะประสบความสำเร็จ (เช่น เรียนเก่ง หรือมักได้รับการชื่นชมจากคนอื่นอยู่เสมอ) มักจะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงอย่างการเล่นการพนัน เนื่องจากเด็กเหล่านี้มองว่าการเป็นผู้ชนะในการเล่นพนันไม่ได้ช่วยทำให้พวกเขารู้สึกว่าตัวเองประสบความสำเร็จ ในขณะที่เด็กที่ทำอะไรก็ไม่ค่อยประสบความสำเร็จเลย (เช่น เรียนไม่เก่ง มักถูกตำหนิโดยผู้อื่นอยู่เสมอ) เลือกที่จะเข้าไปเสี่ยงในการเล่นการพนัน เพราะเด็กกลุ่มนี้มองว่าการพนันถึงแม้จะมีความเสี่ยงและชัยชนะขึ้นอยู่กับโชค แต่อย่างน้อยการได้เล่นอาจทำให้พวกเขามีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จได้บ้าง

นอกจากความต้องการความสำเร็จจะส่งผลเป็นแรงผลักดันให้ผู้คนจำนวนมากสนใจ เข้าไปเล่นการพนันแล้ว ยังมีสาเหตุอื่น ๆ อีกหลายประการที่นักสังคมวิทยาเชื่อว่ามียุทธวิธีทำให้คน เลือกการพนันเป็นทางออกให้กับชีวิต Anomie หรือ ทฤษฎีภาวะไร้บรรทัดฐาน เป็นแนวคิดหนึ่งที่ นักสังคมวิทยานำมาใช้อธิบายสภาพสังคมที่ตกอยู่ในความสับสนเนื่องจากบรรทัดฐานต่าง ๆ อ่อนแอ ไร้ประสิทธิภาพ ไม่สามารถควบคุมความประพฤติของสมาชิกได้ เป็นภาวะที่บุคคลในสังคมไม่ยึดถือ ค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน บุคคลไม่ค่อยผูกพันกับบรรทัดฐานของกลุ่มภาวะเช่นนี้มักเกิดขึ้นใน สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว เช่น ในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหรือเติบโตอย่างรวดเร็ว ทำให้การดำเนินชีวิตทุกด้านของคนในสังคมต้องถูกกระทบกระเทือนหรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจน บุคคลปรับตัวไม่ทัน เกิดความรู้สึกสับสนไม่แน่ใจว่าจะไร้อะไรถูกอะไรผิด ไม่แน่ใจว่าการปฏิบัติตามบรรทัด ฐานจะเป็นผลดีแก่ตนหรือไม่ ทำให้เกิดความไม่ไว้วางใจกันอย่างกว้างขวาง ถึงขั้นมองว่าบรรทัดฐาน ของสังคมไม่มีความหมาย ไม่สามารถให้คุณให้โทษได้อย่างแท้จริง (จ่านงค์ อดิวัฒนสิทธิ์, 2543: 149) ความไม่สอดคล้องกันระหว่างเป้าหมายทางวัฒนธรรม (ความสำเร็จ) กับเงื่อนไขในโครงสร้าง ของสังคม (ช่องโอกาสที่เปิดให้) ทำให้สมาชิกในสังคมผู้ซึ่งได้รับการปลูกฝังให้ใฝ่หาความสำเร็จ แต่ ไม่ได้รับโอกาสที่เท่าเทียมกันในการใช้วิถีทางที่ชอบที่ควรเพื่อบรรลุความปรารถนาของตน บังเกิด ความรู้สึกคับข้องใจซึ่งเป็นพลังกดดันให้แสวงหาวิถีทางอื่นหรือพฤติกรรมทางเลือกที่จะช่วยให้ประสบ ความสำเร็จ การพนันเองก็ถูกมองเป็นพฤติกรรมทางเลือกในความหมายนี้นั้น คือ การพนันเปิดช่อง โอกาส (ถึงแม้โดยทั่วไปแล้วจะไม่ถูกต้องชอบธรรม) ให้ผู้ที่ประสบความสำเร็จ ผิดหวังได้ระบายความกดดัน ทางจิตใจออกไปได้บ้าง

นอกจากนี้ สภาพความไม่เท่าเทียมกันในสังคมยังทำให้คนทำงานเกิดความรู้สึก แยกแยก (Alienation) จากวิถีชีวิตตามปกติโดยเฉพาะในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมที่คนจำนวนมาก ต้องทำงานหาเงินหามรุ่งหามค่ำ ทำให้ชีวิตประจำวันถูกแยกออกจากครอบครัว ออกจากเพื่อนบ้าน 8 สภาวะ เช่น น้ำในมุมมองของนักสังคมวิทยาเป็นสภาวะที่ทำให้คนเกิดความคับข้องใจจากอาชีพการงาน ซึ่งคน ที่มีความคับข้องใจนี้มีแนวโน้มที่จะเล่นการพนันมากกว่าคนพวกอื่น ๆ เนื่องจากความคับข้องใจเป็น ผลสืบเนื่องมาจากความรู้สึกว่าตนเองไร้อำนาจ และไม่มี

เป็นอิสระในการกระทำหน้าที่การงานที่ ตนรับผิดชอบอยู่การพนันเปิดโอกาสให้ผู้ที่ประสบความสำเร็จได้ รับหรือมีสิ่งที่ดีกว่าหรือหาไม่ได้ ในงานที่ทำอยู่นั้น ก็คือทำให้ผู้เล่นรู้สึกว่าคุณสามารถที่จะพึ่งตนเองได้และยังสามารถ ตัดสินใจและ ควบคุมการกระทำของตนเองได้อีกด้วย

การศึกษาของ William N. Thompson (1994: E-1-4) ยืนยันว่า งานใน ภาคอุตสาหกรรมโดยทั่ว ไปมัก ทำให้คนงานระดับล่าง ๆ อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์ระเบียบแบบแผน และ กรรมวิธีของการผลิตซึ่งภาวะเหล่านี้มักจะ ก่อให้เกิดความรู้สึกว่าตัวเองไร้อำนาจหน้าที่ทำอยู่ไร้ ความหมาย รู้สึกว่าไม่เพียงแต่คนที่ตนไม่รู้จักเท่านั้นที่เป็นคน แลกหน้า แต่ตัวเองก็เป็นคนแปลกหน้า สำหรับตัวเองด้วย ฯลฯ ดังนั้น สำหรับคนในวัยทำงานการเล่นการพนัน ทำให้พวกเขาเหล่านั้นรู้สึกว่า ตัวเองมีคุณค่า สามารถเป็นผู้คุมชะตาชีวิตของตนเองได้ นอกจากนี้ผลการวิจัยเรื่อง เดียวกันในกลุ่ม ตัวอย่างซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มคนที่ถูกลดสถานภาพทางหน้าที่การงานลงไป เช่น นักโทษใน เรือนจำ ผู้สูงอายุที่เกษียณจากการทำงานแล้ว ยังพบว่า นักโทษในเรือนจำรู้สึกว่าการได้เล่นการพนันทำให้ พวกเขาารู้สึกว่าได้ปลดปล่อยจากความตึงเครียด และสภาวะ กดดันจากสภาพแวดล้อมในคุก ขณะที่ ผู้สูงอายุที่ เกษียณจากการงานแล้วรู้สึกว่าชีวิตมีชีวิตชีวา ไม่ซบเซาตาย

งานวิจัยเกี่ยวกับการพนันม้าแข่ง ของ R.K. Herman (1967: 87-104) ชี้ให้เห็นว่า การแทงพนันม้าแข่ง เปิดโอกาสให้ผู้เล่นได้ควบคุมชะตาชีวิตของตนเอง ได้ซึ่งน้ำหนักรับได้ผลเสียของการ แทงแบบต่าง ๆ แล้วก็เลือกสิ่ง ที่ ตนคิดว่าเป็นการตัดสินใจที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งการเลือกตัดสินใจเองนี้โดยปกติแล้วจะเป็นไปไม่ได้ในกิจกรรม สามัญประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงานซึ่งมีปัจจัยอื่น ๆ มากมายไม่ว่าจะ เป็นระเบียบกฎเกณฑ์ความคิดเห็นและความ ต้องการของบุคคลอื่นคอยกำหนดหรือกำกับอิสระในการตัดสินใจ ของคนทำงานอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้การแทงม้าโดยผิดกฎหมายตามสถานที่ต่าง ๆ นอกสนามม้าโดยผู้เล่นไม่ถูก จับกุมยังทำให้ คนที่กระทำ ดังกล่าวเกิดความภูมิใจที่สามารถควบคุมโชคชะตาของตนเองได้แม้ในช่วงเวลาสั้น ๆ ทำให้พวกเขารู้สึกว่าตนเองมีโอกาสเป็นผู้ควบคุมบ้าง ไม่ใช่ถูกควบคุมแต่ฝ่ายเดียว ดังนั้น การเล่นการ พนันในหมู่ ชนชั้น ทางสังคมต่าง ๆ จึงมีส่วนทำหน้าที่เสมือนเป็น “ลิ้นระบาย” ความกดดันและความ คับข้องใจจากวิถี ชีวิตประจำวันออกไป ถือเป็นการช่วยลดความตึงเครียดอย่างรุนแรงในสังคมได้ทาง หนึ่ง

กล่าวได้ว่า การพนันทำหน้าที่สำคัญทางสังคมหลายประการ โดยเฉพาะหน้าที่เติม เต็มความต้องการและ เยียวยาอาการทางใจของมนุษย์ดังที่ Peter Arnold (1974: 8-9) สรุปมูลเหตุ จูงใจที่ทำให้คนนิยมเล่นการพนันไว้ ว่ามีอย่างน้อย 7 ทางด้วยกัน กล่าวคือ (1) ความโลภ (2) ความต้องการเป็นที่ยอมรับ (3) บรรเทาความเบื่อหน่าย ในชีวิตประจำวัน (4) ทำให้รู้สึกว่าตนเองเป็นผู้มี สติปัญญา (5) ความเชื่อเรื่องโชค (6) ความสนุกตื่นเต้น และ (7) ความเพ้อฝัน เหตุจูงใจเหล่านี้ไม่ เพียงแต่เป็นตัวกระตุ้นให้คนอยากเล่นการพนันเท่านั้น แต่ยังทำให้ผู้เล่นการพนัน เข้าไปประกอบ กิจกรรมเกี่ยวกับการพนันอยู่เรื่อย ๆ จนยากที่จะแยกตัวออกมา และนำไปสู่สภาวะที่เรียกว่าเป็น

การ “ติดการพนัน” (Cluster and Milt, 1985; Orford, 2011) ในที่สุด ซึ่งผลจากการติดการพนันนี้เองที่ ทำให้คนจำนวนไม่น้อยกลายเป็นผู้สร้างปัญหาให้แก่สังคมในเวลาต่อมา

E. Moran (1975) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษอธิบายการติดการพนันว่าเป็นความผิด ปกติทางจิตที่เกิดขึ้นจากการเล่นการพนันมากเกินไป จนเกิดความรู้สึกหมกมุ่นครุ่นคิดใจจดใจจ่ออยู่แต่ เรื่องการพนัน ถูกความปรารถนาที่จะเล่นการพนันเข้าครอบงำ อย่างรุนแรง ไม่สามารถควบคุมตัวเอง ได้และปล่อยให้ผลร้ายจากการพนันเข้ามาคุกคามชีวิตทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคมได้ในที่สุด ซึ่งจาก การศึกษาของ Moran ผลร้ายดังกล่าว ได้แก่ หนี้สิน การสูญเสียหน้าที่การงานและเพื่อนฝูง การถูก ยึดทรัพย์สิน ครอบครัวแตกแยก การก่ออาชญากรรม ความเครียด และการฆ่าตัวตาย

ผลการศึกษาและข้อมูลหลายชิ้นยืนยันความเห็นข้างต้นของ Moran อาทิ จากการ วิจัยของ Ladouceur และคณะ (1994) ได้ทำการสัมภาษณ์นักเล่นพนัน 60 คน ในประเทศแคนาดา และพบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างจ่ายเงินไปกับการเล่นการพนันมากกว่า 1,000 เหรียญสหรัฐต่อเดือน และมีถึงร้อยละ 83 ที่ในรอบปีที่ผ่านมาเคยยืมเงินจากบุคคลอื่นเพื่อเอาไปเล่นการ พนัน โดยร้อยละ 62 ของคนกลุ่มนี้ยืมเงินจากญาติหรือเพื่อน ในขณะที่ประมาณร้อยละ 20 เป็นการ ไปกู้ยืมจากแหล่งเงินกู้นอกระบบ กลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลสอดคล้องกันว่าการติดเล่นการพนันทำให้พวกเขาไปทำงานสายและขาดงานบ่อย มากกว่าครึ่งหนึ่งบอกว่าตนเองรู้สึกหงุดหงิดและโกรธง่ายเวลา ทำงาน และบ่อยครั้ง ที่ไม่มีสมาธิในการทำงานเนื่องจากมัวแต่ครุ่นคิดอยู่กับเรื่องการเล่นพนัน ยิ่งกว่านั้น กลุ่มตัวอย่างมากกว่าหนึ่ง ในสามระบุว่าเคยขโมยเงินของนายจ้างเพื่อเอาไปใช้เล่นพนัน (ในจำนวนนี้เกือบครึ่งเคยทำมากกว่า 1 ครั้ง) ประมาณหนึ่งในสามของกลุ่มตัวอย่างออกจากงานแล้ว เนื่องจากปัญหาการติดการพนัน ในขณะที่คนที่เหลือก็ใกล้จะออกจากงานเต็มที ที่น่าสนใจอีกประการ หนึ่ง ก็คือประมาณสองในสามของผู้ให้ข้อมูลทั้ง หมดยอมรับว่าเคยเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่ง ผิดกฎหมายเช่น การปลอมแปลงเอกสาร ปลอมแปลงลายเซ็น กระทำการฉ้อฉลหรือยักยอกทรัพย์สินของผู้อื่น สั่ง จ่ายเช็คโดยที่ไม่มีเงินในบัญชี กรอกรายได้เป็นเท็จในการเสียภาษี ไม่จ่ายภาษี ปลอมเอกสารเพื่อ หลอกลวงบริษัทประกัน ลักทรัพย์ชิงทรัพย์รวมถึงบุกรุกเข้าไปโมยของในเคสสถานของผู้อื่น ฯลฯ เพื่อนำเงินไปใช้หนี้ที่ก่อขึ้นจากการเล่นพนัน

ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากน้ำมือของนักเล่นพนันที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวนับเป็น ปัญหาที่นับวันจะมีให้เห็นมากขึ้น จากการศึกษาข้อมูลของหน่วยงานตำรวจในเมือง Edmonton ประเทศแคนาดาของ Smith และคณะ (2003) พบว่าเพียงช่วงเวลาประมาณ 1 ปีครึ่งระหว่างเดือน มกราคม ค.ศ. 2001 ถึงเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2002 มีคดีอาชญากรรมที่ผู้กระทำความผิดก่อขึ้น เนื่องจากต้องการได้เงินไปชำระหนี้สินการพนันมากถึง 680 คดี ในขณะที่คดีจับกุมการปลอมแปลง ธนบัตรประมาณร้อยละ 27 เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจคาสิโน นอกจากนี้ในช่วง เวลาดังกล่าวยังมีการฆ่าตัวตายซึ่งมีสาเหตุจากปัญหาการพนันถึง 3 คดีการมีหนี้สินล้นพ้นตัวจาก

การ เสี่ยงพนันยังทำให้จำนวนของบุคคลล้มละลายมีมากขึ้น จากการศึกษาผลกระทบจากการเปิดคาสิโนใน เมือง Kansas City ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า ก่อนที่เมืองนี้จะอนุญาตให้มีคาสิโนลอยน้ำ (Casino River Boats) สถิติของบุคคลล้มละลายในเมืองมีเพียงแค่โดยเฉลี่ย 1 รายต่อปี แต่เมื่อมีการเปิด คาสิโนแล้ว สถิติที่บุคคลถูกศาล พิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายมีถึงประมาณ 20 รายต่อเดือน (Reno, 1997: 10-13)

การพนันในมิติทางสังคมอาจเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าเป็นพฤติกรรมที่มีอยู่เป็นปกติ ธรรมดาในสังคม มนุษย์ แทรกซึมอยู่ในชีวิตประจำวันและทุกส่วนของสังคม แต่นั่นก็มิได้นำไปสู่ ความเห็นพ้องต้องกันในทาง วิชาการในอันที่จะสนับสนุนให้การพนันดำรงอยู่ในสังคมอย่างชอบธรรม และเปิดเผย โดยนักวิชาการที่พยายาม ชี้ให้เห็นความสำคัญของการพนันในแง่สังคม มักจะเน้นไปที่ ความสำคัญของการพนันในฐานะลัทธิระบายหรือ ช่องทางสำหรับผู้คนในสังคมที่จะแสดงออกซึ่ง พฤติกรรมที่ถูกเก็บกดปิดกั้นไว้ ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่กดดัน เช่น ความกดดันในหน้าที่การงาน ความกดดันจากปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว ฯลฯ การพนันในฐานะนี้จึงเป็น กิจกรรม “นันทนาการ” เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดแก่สภาพจิตใจ จนมีข้อสังเกตว่า ในประเทศที่อนุญาตให้ การเล่นเกมพนันเป็นสิ่งถูกต้องตามกฎหมายจำนวนหนึ่ง ก็คือ ประเทศที่มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจใน ระดับสูง ผล พวงจากการผลิตอุตสาหกรรมทำให้คนส่วนใหญ่ต้องรับภาระหนักทั้งในระดับผู้บริหาร จัดการธุรกิจจนถึงผู้ใช้ แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม ส่งผลให้กิจกรรมประเภทยานันทนาการต่าง ๆ มี ความเฟื่องฟูเป็นพิเศษในประเทศ เหล่านี้ เช่น การแข่งขันกีฬาในสนามขนาดใหญ่ ธุรกิจโรงแรมและ การท่องเที่ยว รวมทั้งการพนัน (ผาสุก พงษ์ ไพจิตร และคณะ, 2543) ซึ่งแม้จะเป็นสิ่งที่สวนทางกับ หลักศีลธรรมตามคำสอนของศาสนา และอาจนำมาซึ่งผล ลบต่อสังคม เช่น ปัญหาคนหมกมุ่นไม่ ทำงาน ปัญหาหนี้สิน ปัญหาอาชญากรรม ฯลฯ (Blaszczynski and Nower, 2002; Fabiansson, 2010) แต่รัฐบาลของประเทศเหล่านี้คงเชื่อว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นมิใช่ผลกระทบ ทางตรง หากแต่เป็นผล ทางอ้อมซึ่งสามารถควบคุมได้ด้วยมาตรการที่เข้มงวดในการปราบปรามร่วมกับ กระบวนการกล่อม เกลาทางสังคมที่มีคุณภาพเพียงพอต่อการสร้างค่านิยมที่พึงปรารถนาให้แก่สมาชิกของสังคมใน ระยะ ยาวยิ่งไปกว่านั้น ผลจากการทำให้การพนันเป็นธุรกิจขนาดใหญ่ยังมีส่วนส่งเสริมในเชิงเศรษฐกิจด้วย อีกทาง หนึ่ง ข้อถกเถียงเกี่ยวกับการพนันในประการต่อมาจึงเป็นข้อถกเถียงผ่านมุมมองทางเศรษฐกิจที่มุ่งหาคำตอบว่า การพนันเสรีสามารถสร้างผลตอบแทนทางเศรษฐกิจจำนวนมหาศาลให้แก่รัฐได้จริง หรือไม่? และใครคือผู้ได้รับ ประโยชน์(หรือเสียประโยชน์) ที่แท้จริง

การพนันในมิติทางเศรษฐกิจ

ในขณะที่ผลตอบแทนคือสิ่งเย้ายวนให้คนนิยมเล่นการพนัน อีกด้านหนึ่ง ผลประโยชน์จากการเปิดให้มีการ เล่นพนันยังถือเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของรัฐ/ผู้ปกครองอีกด้วย ดังที่มีการศึกษาพบว่า ในช่วงศตวรรษที่ 16 ถึง 17 ผลจากการออกลอตเตอรี่ของรัฐบาลอังกฤษ ทำให้ รัฐมีรายได้มหาศาลสามารถนำมาใช้ในกิจการต่างๆ (Orford

et al., 2003) เช่นเดียวกับในอเมริกา เหตุที่การพนันเริ่มแพร่กระจายเข้าไปในศตวรรษที่ 18 และการออก
ลอตเตอรี่ได้กลายเป็นแหล่งเงิน ได้สำคัญในโครงการสาธารณะต่าง ๆ (Mcmillen, 1996: 1) เรียกได้ว่าผลกำไร
จากกิจกรรมการพนัน ของรัฐถูกนำไปใช้ทานูบ รุง

บ้านเมืองทั้งในด้านสาธารณูปโภค การศึกษา และการศาสนา อย่างไรก็ตาม การพนันเพียงถูกทำให้เป็น
การพาณิชย์ที่ถูกกฎหมายและขยายตัวอย่างกว้างขวางเมื่อไม่นานมานี้

ในช่วงทศวรรษที่ 1960 อิทธิพลจากการเติบโตของชนชั้นกลางและค่านิยมเสรีใน ประเทศอุตสาหกรรม
ตะวันตก รวมทั้งผลประโยชน์ทางการค้าทำให้การพนันกลายเป็นโอกาสใหม่ สำหรับการลงทุนเพื่อสร้างผลกำไร
ให้แก่รัฐ รัฐบาลในสมัยนั้นเริ่มถูกกระตุ้นให้ออกกฎหมายเกี่ยวกับ การพนันโดยคาดหวังว่าจะสามารถควบคุมการ
แพร่กระจายของกิจกรรมที่ผิดกฎหมายใน ขณะเดียวกันก็เป็นการนำเงินที่แพร่สะพัดอยู่ในกิจกรรมเหล่านั้นเข้ามา
เป็นรายได้ของรัฐบาลด้วยอีก ทางหนึ่งการพนันที่เป็นที่นิยม เช่น การแข่งม้า คาสีโนเกม อันเป็นวัฒนธรรมการ
พนันดั้งเดิมจึงถูก จัดการใหม่ในรูปการค้า และถือเป็นนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญของรัฐโดยเฉพาะเพื่อ
ดึงดูด นักท่องเที่ยวและกระตุ้นการขยายตัวของอุตสาหกรรมบันเทิง ในขณะที่การพนันรูปแบบใหม่ ๆ ก็ถูก พัฒนา
เพิ่มมากขึ้นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวใหม่และทำให้ธุรกิจการพนันของรัฐเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว (Mcmillen, 1996: 6)
การศึกษาเกี่ยวกับการพนันในฐานะนโยบายด้านเศรษฐกิจของรัฐจึงเริ่ม มีการ กระทำกันอย่างจริงจังมากขึ้น
โดยเฉพาะเพื่อประเมินความสำเร็จ (หรือความล้มเหลว) ในแง่ ผลประโยชน์ตอบแทนในเชิงเศรษฐกิจจากการ
ดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการพนันของรัฐ

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินนโยบายการพนันเสรีใน Las Vegas ของ William Thompson
(1994) พบว่า การอนุญาตให้มีสถานคาสีโนถูกกฎหมายทำให้ Las Vegas ได้รับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่
ชัดเจนอย่างน้อย 3 ประการ คือ ประการแรก การพนันนำมาซึ่ง รายได้ในรูปภาษีที่รัฐจัดเก็บและนำมาใช้สร้าง
และบ รุงบริการสาธารณะต่าง ๆ ประการที่สอง การ พนันทำให้เกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 60 และ
ประการสุดท้าย การพนันทำให้ตัวเลขทาง เศรษฐกิจของ Las Vegas สะท้อนความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่
รวดเร็วที่สุดในสหรัฐอเมริกา

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยอีกจำนวนหนึ่งได้ออกมาคัดค้านข้อสรุปดังกล่าวโดยตั้ง ข้อสังเกตเกี่ยวกับเงินรายได้
ในรูปภาษีที่รัฐจัดเก็บได้เพิ่มมากขึ้นว่าอาจไม่คุ้มค่างบรายจ่ายที่รัฐต้อง สูญไปกับการเยียวยาปัญหาต่างๆ ที่ติดตาม
มา เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาอาชญากรรม ปัญหา สุขภาพเป็นต้น นอกจากนี้สำหรับข้ออ้างที่ว่า การเปิดคาสีโน
นั้นได้ก่อให้เกิดการจ้างงานใหม่ เช่น คน แจกไพ่ (Card Dealer) แท้ที่จริงมิได้ทำให้เกิดการสร้างงานใหม่ในระบบ
เศรษฐกิจ เพราะเงินที่ใช้จ่ายไปกับกิจกรรมการพนันนั้นเป็นเงินที่มีอยู่แล้วในระบบเศรษฐกิจ เพียงแต่เปลี่ยน
สถานที่ใช้เท่านั้น (Dunstan, 1997) กล่าวคือ แทนที่คนจะใช้เงินรายได้ที่หามาได้ไปกับกิจกรรมต่าง ๆ เช่น

รับประทานอาหารในร้านอาหาร การซื้อเสื้อผ้า ฯลฯ แต่กลับนำเงินจำนวนดังกล่าวไปใช้เล่นการพนันแทน ยิ่งกว่านั้น การพยายามยกตัวอย่างความสำเร็จของ Las Vegas อาจมิใช่ข้อสรุปว่าทุกที่ที่มีการสร้าง สถานการณ์พนันขึ้นแล้วจะประสบความสำเร็จเช่นเดียวกับ Las Vegas ไปเสียทั้งหมดเนื่องจากใน หลายพื้นที่ เช่น ที่ Atlantic City แทนที่คาสิโนจะนำมาซึ่งการพัฒนาทางเศรษฐกิจที่รวดเร็วคาสิโน กลับส่งผลกระทบต่อ Atlantic City ในทางตรงข้าม จนมีคำกล่าวในเชิงประชดประชันว่า “ที่นี่ (Atlantic City) เคยเป็นเหมือนชุมชนแออัดชายฝั่งทะเล แต่บัดนี้มันกลายเป็นชุมชนแออัดชายฝั่ง ทะเลที่มีคาสิโนด้วย” (Dunstan, 1997) ซึ่งพยายามสื่อความหมายว่าการมีบ่อนการพนันถูกกฎหมาย ไม่ได้ช่วยให้เศรษฐกิจของชุมชนอันเป็นที่ตั้งดีขึ้นซ้ำ ร้ายยังทำให้สภาพปัญหาที่เป็นอยู่แย่ลงไปยิ่ง กว่าเก่าเสียอีก

การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของการพนันโดยพิจารณาเพียงแค่ ผลประโยชน์และความคุ้มค่าที่รัฐได้รับจากการดำเนินนโยบายสาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการพนันนั้น อาจไม่เพียงพอต่อการสะท้อนผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการเปิดให้มีการเล่นพนันโดยเสรีได้ทั้งหมด เนื่องจากการพนันยังอาจถูกมองในแง่โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจได้ อีกด้วย การศึกษาเกี่ยวกับการพนันตามแนวทางนี้ อาจเห็นได้ชัดจากงานของนักเศรษฐศาสตร์ การเมืองที่มีแนวคิดแบบมาร์กซิสต์ (Marxism) โดยนักเศรษฐศาสตร์การเมืองในสำนักนี้มักมองว่า สภาพความเป็นอยู่ในระบบอุตสาหกรรมแบบทุนนิยมทำให้เกิดความคับข้องใจ ซึ่งส่งผลให้เกิดความ ต้องการที่จะผ่อนคลายความเครียดโดยอาศัยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแข่งขันกีฬาและการพนัน เป็น ต้น โดยเฉพาะการพนันที่ผู้ศึกษาในแนวนี้อาจมองว่า โครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมืองในระบบทุน นิยมได้ปล่อยให้ การพนันสูบเลือดสูบเนื้อมวลชน ยิ่งไปกว่านั้น ความต้องการของระบบการผลิตแบบ ทุนนิยมยังเป็นตัวกำหนด ธรรมชาติของการพนันด้วย เช่น สถานที่ที่ผู้คนจะเข้าไปเล่น ประเภทต่าง ๆ ของการพนัน และผู้ที่เข้าไปมีส่วน เกี่ยวข้อง การอนุญาตให้ประชาชนเล่นการพนัน เท่ากับเป็นการ สร้างล้นระบายเพื่อความปลอดภัยของชนชั้น ปกครอง ผู้คนที่คับข้องใจทั้งหลายจะได้ไม่หันไปหา กิจกรรมทางการเมือง ซึ่งอาจเป็นภัยต่อพวกตน

Gabrielle Brenner และคณะ (อ้างใน Dunstan, 1997) ทำการศึกษาเกี่ยวกับ “พฤติกรรมพนัน” ใน ประเทศแถบแอฟริกาสองประเทศ คือแควมอรูน และเซเนกัล ซึ่งรัฐบาลของ ประเทศทั้งสองมีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างมากจากการออกลอตเตอรี่ โดยรายได้ดังกล่าวได้ช่วยบรรเทา ปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศลงไปได้มาก แต่ในขณะเดียวกัน ผลการวิจัยนี้พบว่า นักเล่นซึ่ง โดยมากจะเป็นคนที่มีศึกษาน้อยนั้นถูกล่อใจจากเกมการพนันที่มีเงินรางวัลมหาศาลเป็นสิ่งดึงดูด โดยหวังว่ามันจะทำให้ฐานะความเป็นอยู่ของพวกเขาดีขึ้น อันเป็นสิ่งที่นักเศรษฐศาสตร์การเมืองแนว นี้ให้ความสำคัญและเน้นว่า ความสนุกสนานเพลิดเพลินและความตื่นเต้นเร้าใจถึงแม้ว่าจะบังเกิดขึ้น ชั่วครั้งชั่วคราว แต่ก็เพียงพอที่จะทำให้ผู้ใช้แรงงานที่ถูกกดขี่ขูดรีดบังเกิดจิตสำนึกที่ไม่ถูกต้อง และ มักจะไม่ไคร่มองหรือรู้สึกว่สถานการณ์ในชีวิตของพวกเขาไร้ความหวังยิ่งไปกว่านั้น ความเชื่อในเรื่อง โชคยัง

ทำให้เกิดจิตสำนึกผิดพลาดมากขึ้นไปอีก และเบี่ยงเบนความสนใจของคนเหล่านั้นออกจาก ความเป็นจริงในชีวิต ไปสู่ความเพ้อฝันว่าอาจจะมีโอกาส รวยได้อย่างรวดเร็ว การพนันในมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์การเมืองกลุ่มนี้ จึงมิใช่เพียงเครื่องมือที่รัฐใช้เพื่อสร้างผลกำไรทางเศรษฐกิจอย่าง ตรงไปตรงมาเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมืออันหนึ่งของรัฐทุนนิยมที่นำมาใช้ควบคุมความสัมพันธ์เชิง อำนาจให้อยู่ในกรอบที่เอื้อต่อการขับเคลื่อนระบบทุนนิยมด้วย อีกทางหนึ่ง

การมองผลประโยชน์ตอบแทนทางเศรษฐกิจของพนันยังอาจถูกศึกษาในแง่กิจกรรม ทางเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นการนำเอาปัจจัยทาง เศรษฐกิจมาใช้อธิบาย ปรากฏการณ์ทางการเมือง หรือการใช้ปรากฏการณ์ทางการเมืองอธิบาย ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ หรือใช้ทั้ง ปัจจัยทางเศรษฐกิจและการเมืองอธิบายปรากฏการณ์ทาง เศรษฐกิจหรือการเมือง หรือแม้แต่การนำเอาปัจจัยทาง เศรษฐกิจและการเมืองมาใช้อธิบาย ปรากฏการณ์ทางสังคมอื่น ๆ ก็ได้ การพิจารณาการพนันในแง่นี้จึงเป็นความ พยายามที่จะพิจารณา ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของการพนันในมุมมองอย่างกว้าง ดังที่ Mcmillen (1996) สรุปว่าประเด็น เกี่ยวกับการพนันในปัจจุบันมีความท้าทายมาก เนื่องจากการพนันจะเกี่ยวข้องทั้งกับประเด็นเรื่อง ความจำเริญเติบโตทางเศรษฐกิจในมุมมองทางเศรษฐศาสตร์และจะต้องมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กับ มุมมองทาง สังคม การเมือง ตลอดจนปัญหาต่าง ๆ ที่มนุษย์ต้องเผชิญอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน สอดคล้องกับ งานวิจัยเรื่อง “เศรษฐกิจ นอกกฎหมายและนโยบายสาธารณะในประเทศไทย” ของผาสุก พงษ์ไพจิตร สังคิต พิริยะรังสรรค์ และนวนน้อย ตรีรัตน์(2542) ที่พบว่า ขบวนการทางเศรษฐกิจผิดกฎหมาย เช่น การค้าประเวณีการค้ายาเสพติด การค่าน้ำมันเถื่อน การพนัน ฯลฯ ส่วนใหญ่มีได้ดำรงอยู่อย่างเป็น อิสระ แต่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและมีเครือข่ายที่ทับซ้อนกันอยู่ ดังนั้น การที่จะสามารถเข้าใจถึง ความเชื่อมโยงเหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสนใจกับ ประเด็นต่าง ๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง รวมถึงประเด็นทางสังคมอื่น ๆ ด้วย

จึงแม้ว่าผลประโยชน์ตอบแทนทางเศรษฐกิจมักถูกหยิบยกขึ้นเป็นข้อดีของการทำให้ การพนันเป็นธุรกิจที่ถูกต้องและเปิดเผย โดยเฉพาะข้อดีในแง่การสร้างรายได้ในรูปภาษีแก่รัฐบาล และในแง่ของการสร้างธุรกิจต่อเนื่อง ซึ่งนำไปสู่การสร้างเงินสร้างงาน สร้างความเจริญให้แก่ชุมชนที่มี สถานการณ์พนันไปตั้งอยู่ แต่ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเหล่านี้ในอีกมุมหนึ่งก็ถูกตั้งคำถามด้วยเช่นกันว่า ธุรกิจการพนันได้ทำให้เกิดการผลิอะไรขึ้นมาใหม่ เหมือนธุรกิจอื่น ๆ อย่างเช่น ธุรกิจสิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ไฟฟ้า หรือรถยนต์หรือไม่ หรือโดยเนื้อแท้แล้ว ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการพนัน เป็นเพียงธุรกิจเกี่ยวเนื่อง (ที่เป็นทางตรง เช่น การผลิตอุปกรณ์เกี่ยวกับการพนัน การจ้างงานแก่คนที่ ทำหน้าที่ในสถานการณ์พนัน ฯลฯ หรือโดยอ้อม เช่น ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจอาหาร ร้านค้าที่เชื่อมสัมพันธ์ กับสถานการณ์พนัน เป็นต้น) เท่านั้น ในขณะที่ในแง่รายได้เอง จำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีกลไกควบคุม ผลประโยชน์ในรูปภาษีของรัฐ ให้สามารถเก็บได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยและมั่นใจได้ว่าจะไม่รั่วไหล และ ผลประโยชน์ไม่

ไปตกแก่ใครคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มทุนใดกลุ่มทุนหนึ่ง จนเข้าลักษณะการกดขี่ขูดรีด ทำให้แทนที่รัฐจะได้รับประโยชน์จากการทำให้การพนันเป็นสิ่งถูกกฎหมายแต่กลับกลายเป็นเครื่องมือ แสวงประโยชน์ของคนบางกลุ่มไป ซึ่งมาตรการหรือนโยบายเหล่านี้มีความสัมพันธ์อย่างยิ่ง กับ ประเด็นทางสังคมที่กล่าวมาแล้ว และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยมาตรการทางกฎหมายในการวาง กรอบกติกาและบังคับควบคุมให้กฎกติกาทั้งหลายดำเนินไปได้อย่างถูกต้องและเที่ยงธรรม ข้อถกเถียง เกี่ยวกับการพนันที่สำคัญอีกประการหนึ่งจึงเป็นเรื่องในเชิงกฎหมายที่มุ่งหาข้อสรุปว่า การพนันควรเป็นสิ่งถูกหรือผิดกฎหมาย และมาตรการทางกฎหมายในลักษณะใดที่รัฐควรนำมา บังคับใช้กับเรื่อง การพนัน

การพนันในมิติทางกฎหมาย

จุดประสงค์สำคัญประการหนึ่งของกฎหมายคือเพื่อกำหนดระเบียบแห่ง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือระหว่างบุคคลกับรัฐ ดังนั้น การที่สังคมจะยอมรับหรือปฏิเสธการ พนัน จึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับการตอบคำถามที่ว่า “ควรจัดการพนันเป็นความผิดในทางกฎหมาย หรือไม่?” ซึ่งการที่จะตอบปัญหานี้ได้จำเป็นที่จะต้องนำเอา ทฤษฎีทางด้านอาชญาวิทยามาร่วม พิจารณาดูเนื่องจากอาชญาวิทยาเป็นสาระการศึกษาเรื่องอาชญากรรมซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทาง สังคมที่มีขอบเขตเกี่ยวข้องกับกระบวนการ การร่างกฎหมายและการฝ่าฝืนกฎหมาย และ ปฏิกิริยาที่มี ต่อการฝ่าฝืนกฎหมาย โดยกระบวนการเหล่านี้เป็นผลที่เกิดจากการกระทำทั้งสิ้น อาชญาวิทยาจึงเป็นแนวทางเพื่อใช้ศึกษาสาเหตุของอาชญากรรม การป้องกันอาชญากรรม และการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด การศึกษาด้านอาชญาวิทยาจึงเริ่มต้นด้วยการมโนภาพเกี่ยวกับอาชญากรรมซึ่งในปัจจุบันอาจแบ่งได้ เป็น 2 แบบใหญ่ ๆ (ผจงจิตต่ออติคนันทะ, 2525) กล่าวคือ

มโนภาพแบบแรกมองว่าอาชญากรรมเป็นผลิตผลโดยตรงของกฎหมาย หรือเป็น สิ่งที่กฎหมายสร้างขึ้น สิ่งที่อาชญากรรมทั้งหลายมีร่วมกัน (คุณสมบัติอันร่วมกัน) ไม่ได้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ คนทั้งหลายถือว่าเป็นความชั่วร้าย แต่ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่ว่าผู้ประกอบอาชญากรรมจะต้องถูก จับกุม ถูกดำเนินคดีและถูกตัดสินในบรรยากาศที่ เต็มไปด้วยแบบพิธีอย่างเป็นทางการ และถูกลงโทษ และลดศักดิ์ศรีลง ส่วนมโนภาพแบบที่สองมองว่าอาชญากรรม เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ระหว่างบุคคล ระหว่างบุคคลกับกลุ่ม และระหว่างกลุ่มกับกลุ่ม การมองเช่นนี้ ไม่ได้หมายความว่า อาชญากรรมมีสาเหตุมาจากสังคม แต่หมายถึงเครื่องหมายที่จะใช้หรือใช้ประทับลงไป ที่ พฤติกรรม บางรูปแบบ ในกรณีเช่นนี้สังคมทำให้ความประพฤติบางอย่างเป็นอาชญากรรม โดยมีบุคคลในหน้าที่ ของผู้รักษากฎหมายพร้อมที่จะกระทำการลงโทษเมื่อได้พบกับพฤติกรรมบางอย่าง แต่กระบวนการ กำหนด ลักษณะการเป็นอาชญากรรมไม่ได้เหมือนกันไปหมดทุกหนทุกแห่ง ทั้งนี้เพราะไม่มีการกระทำ อันใดที่มีลักษณะ การเป็นอาชญากรรมอย่างเด็ดขาด หรือมีลักษณะสากลในตัวของมันเอง บุคคลบาง คนเฉพาะในตำแหน่งบาง

ตำแหน่ง และอยู่เฉพาะในบางสังคมเท่านั้นที่จะเป็นผู้วินิจฉัยว่า การกระทำทั้งหลายอันไหนเป็นหรือไม่เป็น อาชญากรรม (ผจงจิตต์ อธิคมนันท์, 2525)

จากมโนภาพทั้งสองตามที่กล่าวมานี้ แนวความคิดและทฤษฎีอาชญาวิทยาในปัจจุบันจึงอาจแบ่งแนวทางการศึกษาอันได้รับอิทธิพลจากแนวคิดและปรัชญาในการปฏิบัติต่อ ผู้กระทำผิดของสองสำนักคิดด้วยกัน คือ สำนักดั้งเดิม (Classical School) และสำนักปฏิฐานนิยม (Positive School) ซึ่งแนวความคิดของสำนักทั้งสองนี้ถือเป็นรากฐานของทฤษฎีอาชญาวิทยาทั้งหลาย ดังนั้น การทำความเข้าใจกับแนวความคิดของสำนักดังกล่าว จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับ การศึกษาอธิบายเกี่ยวกับอาชญากรรมเป็นอย่างยิ่ง

1.แนวความคิดเกี่ยวกับความผิดอาญาแบบดั้งเดิม (Classical Criminology) เป็น สำนักคิดที่ถือกำเนิดขึ้นมาในศตวรรษที่ 18 เพื่อต่อต้านกับความป่าเถื่อนและไม่แน่นอนของระบบ กฎหมายและการลงโทษในสมัยนั้น (ผจงจิตต์ อธิคมนันท์, 2525: 6) แนวคิดนี้เชื่อว่าการก่อ อาชญากรรมของมนุษย์เกิดจากกระบวนการคิดคำนวณ ผลดี-ผลร้ายจากการกระทำอย่างมีเหตุผลมนุษย์ที่ก่ออาชญากรรมตามแนวคิดนี้คือผู้ที่พิจารณาแล้วว่าเขามีโอกาสได้รับความสุขความพอใจ สูงสุด (Maximization of Pleasure) โดยได้รับความเจ็บปวดทรมานน้อยที่สุด (Minimization of Pain) จากการกระทำของตน (Walklate, 1998: 17-18) โดยผู้นำความคิดคนสำคัญคนหนึ่ง ของ สำนักนี้คือ Cesare Beccaria ซึ่งได้รับอิทธิพลจากแนวคิดสัญญาประชาคม (Social Contract) ใน งาน On Crimes and Punishments (1995 [1764]) เขาพิจารณาเห็นว่าแนวคิดสัญญาประชาคม ทำให้เราสามารถมองเห็นความแตกต่างระหว่างกฎหมายที่ดี (Good Law) และกฎหมายที่เลว (Bad Law) ซึ่งจะทำให้สามารถแบ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ว่าอย่างไรจึงจะถือว่าเป็นอาชญากรรม อย่างไรถือว่า ไม่ใช่ อย่างเป็นอาชญากรรมร้ายแรง อย่างเป็นความผิดเล็กน้อย เพื่อที่จะกำหนดโทษหนักเบา แตกต่างกันไป และจากความเห็นที่ว่านี้เอง ได้ส่งผลต่อการศึกษาทางอาชญาวิทยาเกี่ยวกับพฤติกรรม ต่าง ๆ โดยการแบ่งประเภทความผิดออกเป็นสองแบบใหญ่ ๆ (Prins, 1982: 4) คือ (1) ความผิดใน ตัวเอง (Mala in Se) และ (2) ความผิดที่กฎหมายบัญญัติห้ามไว้ (Mala Prohibita)

การศึกษาเกี่ยวกับการพนันที่อาศัยแนวคิดของสำนักดั้งเดิม (Classical School) จึงเป็นการวิเคราะห์ พฤติกรรมการเล่นการพนันกับลักษณะการกระทำความผิด นักนิติศาสตร์ซึ่ง วิเคราะห์ตามแนวนี้นี้มีความเห็นว่า “เราไม่อาจกล่าวได้ว่า การพนันเป็นสิ่งชั่วร้ายในตัวเอง (Inherently Evil) หรือ mala in se” (Kadish, 1983: 799) เพราะความผิดแบบ mala in se นี้ คือประเภทของการกระทำความผิดที่เห็นได้เด่นชัด มีผลกระทบกระเทือนถึงชีวิตความปลอดภัยใน ทรัพย์สินของผู้อื่นเช่น ความผิดฐานลักทรัพย์ ฆ่าคนตาย ฯลฯ (โสภา ขปิลมันน์, 2537: 8) หากมี บุคคลใดมาทำการละเมิดต่อกฎข้อห้ามนี้ขึ้น ทุกคนจะมีจิตใจที่รู้สึกว่าการกระทำ ดังกล่าวไม่ ถูกต้อง ไม่สมควรกระทำเมื่อกระทำขึ้นก็ต้องถือว่าเป็นความผิดทันที(ทองศักดิ์ ถิ่นศรีนวล, 2529: 35) แต่

ความรู้สึกต่อการพนันมิได้เป็นเช่นนั้น เช่น จากผลการศึกษาของคณะกรรมการศึกษาทบทวนนโยบาย การพนัน แห่งชาติสหรัฐอเมริกา เมื่อปี 1976 พบว่าร้อยละ 80 ของชาวสหรัฐอเมริกาเห็นชอบกับการ ทำให้การพนันเป็นสิ่งที่ ถูกต้องตามกฎหมาย (Roger, 1997) ผลจากการศึกษานี้ทำให้ได้ข้อสรุป และถ้อยแถลงออกมาอย่างชัดเจนว่า “การพนันเป็นสิ่งจำเป็น แม้อาจมีผู้ไม่เห็นด้วย แต่ “การพนัน” เป็นกิจกรรมที่ได้รับการรับรองโดยมติส่วนใหญ่ของ มหาชนชาวสหรัฐอเมริกาแล้ว” (United States Commission on the Review of the National Policy toward Gambling, 1976: 1) ถ้อยแถลง นี้ นับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ทำให้แนวทางการศึกษาเกี่ยวกับการพนันใน สหรัฐอเมริกาในเวลาต่อมา อยู่ภายใต้สมมติฐานเบื้องต้นที่เห็นพ้องต้องกันว่า การพนันเป็นพฤติกรรมที่คนในสังคม อเมริกายอมรับ ว่าไม่ใช่สิ่งชั่วร้ายในตัวเอง

สำหรับความเห็นของนักนิติศาสตร์ไทยนั้น จากคำบรรยายเรื่องการพนันชนิดต่าง ๆ ที่ขึ้นสู่ศาล ของชุมพล โลหะชาละ (2524) กล่าวว่า “เกี่ยวกับอาชญาวิทยา เขาได้แบ่งไว้ว่า การ พนันเป็นอาชญากรรมพิเศษซึ่งเรียกใน ภาษาอังกฤษว่า Technical Crime คือการกระทำที่มีกฎหมาย ห้ามไว้” ซึ่งตรงกับความเห็นของนักอาชญาวิทยา ส่วนใหญ่ ทั้งนี้ความหมายของ Technical Crime หรืออาจเรียกว่า Mala Prohibita นั้นหมายถึง การกระทำ พฤติกรรมอันเป็นความผิดตามที่กฎหมาย บัญญัติไว้ว่าเป็นความผิด เช่น การฝ่าฝืนกฎจราจร การหลีกเลียงภาษี การละเมิดกฎหมายแรงงาน เป็นต้น (โสภณ ซิลัมมันต์, 2537: 8) เช่นเดียวกับการพนัน ถ้าหากว่ากฎหมายอนุญาต ก็มีการเล่นได้ ซึ่งกรณีของประเทศไทยเอง แต่เดิมรัฐอนุญาตให้เล่นเก็บค่าธรรมเนียม โดยผ่านนายอากรบ่อนเบี้ย หรือขุนบาลหอย ต่อมารัฐอนุญาตให้เล่นโดยเก็บค่าธรรมเนียมเอง เช่น สลากกินแบ่ง (Lottery) เป็น ต้น และใน งานมหกรรม งานประจำปีรัฐก็อนุญาตให้ขอเล่นได้้นนอกจากนั้นวันธรรมดาตามสมาคม ภัตตาคาร ร้านค้า สโมสร ฯลฯ ขออนุญาต รัฐก็อนุญาตให้เล่นได้ โดยเก็บค่าธรรมเนียมเป็นภาษีอากร ไปส่วนหนึ่ง (ชุมพล โลหะชาละ, 2524) ดังนั้น การพนันจึงจัดอยู่ในพวกอาชญากรรมพิเศษมากกว่า อาชญากรรมร้ายแรงที่ต้องจัดให้หมดสิ้นไป จากสังคม

2. แนวความคิดเกี่ยวกับความผิดอาญาสำนักปฏิฐานนิยม เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้น ในศตวรรษที่ 19 จากการ ดึงเอาวิทยาศาสตร์มาใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษา (นวลจันทร์ ทศนชัยกุล, 2548: 9) ตามความคิดของสำนักนี้ได้ หันไปศึกษา “ตัวอาชญากร” เป็นสำคัญ เพราะถือกันว่า กฎหมายหรือรัฐเป็นสิ่งที่สมบูรณ์อยู่แล้ว และสิ่งที่ผิดปกติ อยู่ในตัวผู้กระทำผิดหรือผู้ที่ละเมิดกฎหมาย ซึ่งจำเป็นที่จะต้องได้รับการศึกษาว่าทำไมจึงกระทำผิด มีอะไรเป็น “สาเหตุ” ทั้งนี้ก็ เพื่อที่จะอบรม แก้ไข ให้ปรับตัวเข้ากับสังคมหรือปฏิบัติตามกฎเกณฑ์แห่งกฎหมายได้ (สุดสงวน สุธีสร, 2528) ผล จากการใช้นี้ทำให้การศึกษาเกี่ยวกับอาชญาวิทยาได้พัฒนาไปสู่การเป็นสาขาวิชาที่ต้อง เชื่อมโยงระหว่างกัน (Interconnect) กับการศึกษาในสาขาอื่น ๆ เช่น จิตวิทยา มานุษยวิทยา สถิติ กฎหมาย สังคมวิทยา รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ เป็นต้น (Prins, 1982: 10-15) โดยการนำเอาข้อมูล จากการศึกษาวิจัยของ

สาขาวิชาเหล่านี้มาประกอบการวิเคราะห์ผล อาทิ งานวิจัยชิ้นหนึ่งได้อาศัย ปัจจัยทางสถิติประชากรศาสตร์ (Demographic Factors) ทำการวิเคราะห์พฤติกรรมการเล่นพนัน ของคนในกลุ่มต่าง ๆ พบว่าในเรื่องเพศ (Gender) ผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันในการเล่นการพนัน กล่าวคือผู้ชายมักเล่นการพนันจากพวกแบล็กแจ็ก (Blackjack) และล็อตเตอรี่ (Lottory) ส่วน ผู้หญิงส่วนใหญ่ชอบเล่นบิงโก (Bingo) และราฟเฟิล (Raffle) ในเรื่องสถานภาพสมรส (Marital Status) พบว่าคนโสด และคนที่หย่าร้างมีแนวโน้มที่จะเล่นการพนันมากกว่าคนที่แต่งงานแล้วและอยู่ด้วยกัน ขนาดของชุมชน (Community Size) พบว่า คนที่อาศัยอยู่ในเมืองใหญ่เล่นการพนันมากกว่า คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนขนาดเล็ก และศาสนา (Religion) พบว่าคนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเป็นส่วนน้อยที่ไม่เห็นด้วยกับการพนันเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มคนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ เป็นต้น (Dunstan, 1997)

กล่าวได้ว่า ในมุมมองเชิงกฎหมายและอาชญาวิทยา การพนันมิใช่สิ่งที่ชั่วร้ายจน สังคมมิอาจยอมรับได้เสียทีเดียว การพนันจะ “ถูก” หรือ “ผิด” ขึ้นอยู่กับกฎหมายของแต่ละสังคมอาจ บัญญัติไว้แตกต่างกัน ในหลายสังคม เช่น สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย และหลายมลรัฐใน สหรัฐอเมริกามีกฎหมายบัญญัติรับรองให้การพนันเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมายประชาชนสามารถเข้าไป เกี่ยวข้องได้โดยเสรี(ภายใต้กรอบที่กฎหมายกำหนด) ในขณะที่อีกหลายสังคม เช่น ไทย ญี่ปุ่น และ บางมลรัฐในสหรัฐอเมริกา เป็นต้น การพนันจัดเป็นสิ่งผิดกฎหมายในลักษณะที่ประชาชนอาจเข้าไป เกี่ยวข้องได้ในขอบเขตที่จำกัด (เช่น การจำกัดประเภทของการพนัน เวลาและ/หรือสถานที่ที่ กฎหมายอนุญาตให้เล่น เป็นต้น) ดังนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการเกี่ยวกับการพนันให้อยู่ ในสังคมได้อย่างเหมาะสมจึงมิได้ขึ้นอยู่กับการบัญญัติตัวบทกฎหมายที่สอดคล้องกับสภาพทาง เศรษฐกิจ การเมืองสังคมและวัฒนธรรมเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยกลไกการบังคับให้เป็นไปตาม กรอบกติกาที่วางไว้อย่างถูกต้อง เป็นธรรม และเคร่งครัดด้วย

2.4.2 แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบของการพนัน

ก่อนที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบของการพนันนั้น จำเป็นต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดผลกระทบของการพนันก่อน เนื่องจากแนวคิดเรื่องผลกระทบเป็นแนวคิดที่มี ความซับซ้อน ดังนั้นจากการสำรวจองค์ความรู้พบว่า มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของผลกระทบไว้ ดังนี้

อนันต์เกตุวงศ์ ได้ให้ความหมายของผลกระทบว่าหมายถึงผลที่ตามมาจากผลงาน หรือผลผลิตหรือผลประโยชน์ในระดับประถม (Primary Effects) ของแผนหรือโครงการ ผลกระทบ อาจเป็นได้ทั้งทางบวกและทางลบ และอาจเกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายและมีใช้กลุ่มเป้าหมายทั้งใน ปัจจุบันและอนาคต และได้ให้ความหมาย

ผลกระทบอีกว่า เป็นผลของการเปลี่ยนแปลงระดับประณม เป็นผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของแผนและโครงการ และผลอันนี้จะมีส่วนทำให้เกิดผลกระทบต่อไป ได้อีกระดับหนึ่งหรือหลายระดับเป็นกรณีๆ ไป

ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลกระทบไว้ว่า คำว่า “ผลกระทบ”(Impact) ที่กล่าวถึงนั้น โดยทั่วไปจะหมายถึงผลของการดำเนินกิจกรรมของมนุษย์ที่มี ต่อการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อม โดยผลกระทบดังกล่าวอาจจำแนกออกตามประเภท ขนาด และ ระยะเวลา ได้ดังนี้ ประเภทของผลกระทบได้แก่ การสูญเสียทางเศรษฐกิจ ความสูญเสียบริการทาง สังคมและความสูญเสียเกี่ยวกับวิถีดำเนินชีวิต ขนาดของผลกระทบ จะมีตั้งแต่ระดับที่น้อยถึงมากและ ระยะเวลาของผลกระทบก็มีทั้งระยะสั้นและระยะยาว

เสถียร เหลืองอร่าม กล่าวว่า ผลกระทบ หมายถึง ผลประโยชน์และหรือผล เสียหายอันเกิดขึ้นจากการกระทำเรื่องใด เรื่องหนึ่งโดยตรง

สมบัติ ฐ ารงธัญวงศ์ กล่าวว่า ผลกระทบ คือ ชุดผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจาก การเลือกหาเลือก เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ ผลกระทบของแต่ละทางเลือกอาจจะเป็นได้ ทั้งผลกระทบในทางบวกและผลกระทบในทางลบ

Bryant & White ผลกระทบ หมายถึง ผลทั้งหมดของนโยบายที่มีขึ้นในสภาพแห่ง ความเป็นจริงในโลก อันได้แก่ ผลกระทบ ที่มีต่อสถานการณ์และกลุ่มเป้าหมาย, ผลกระทบที่เกิดขึ้น ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ค่าใช้จ่ายทางตรงที่ใช้สำหรับทรัพยากรของโครงการ ค่าใช้จ่ายทางอ้อมต่าง ๆ รวมทั้งค่าเสียโอกาสด้วยนอกจากนี้ยังได้ให้ความหมายผลกระทบ ว่าผลกระทบของกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง

ประเภทของผลกระทบ

แสวง รัตนมงคลมาส ได้แบ่งผลกระทบได้เป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1.การแบ่งผลกระทบตามแง่มุมเนื้อหา (Content of Impact) อาจแบ่งออกได้เป็น ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจสังคมด้านการเมืองด้านการบริหารด้านสิ่งแวดล้อมและกายภาคเช่น ผลกระทบจากการดำเนินนโยบาย สร้างเงื่อนไขทำให้คนเป็นโรคพยาธิซึ่งไม่เคยเป็นมาก่อนมากขึ้นหรือ ผลกระทบจากการดำเนินนโยบายโครงการ คอกก. ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านและทหาร มากขึ้นหรือผลกระทบจากโครงการก่อสร้างท่อส่งก๊าซธรรมชาติบนบกตัดผ่านพื้นที่เกษตรกรรมทำให้เกษตรกรมีการเปลี่ยนแปลงการย้ายที่อยู่เปลี่ยนแปลงวิธีการเพาะปลูกพืชผลทางการเกษตรอย่างไม่ เคยเป็นมาก่อนมากขึ้น

2.การแบ่งผลกระทบตามแง่มุมของความเป็นจริงที่เกิดขึ้น (Reality) เราอาจแบ่งได้ เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือผลกระทบในเชิงภาวะวิสัย (Objective impact) ซึ่งได้แก่ผลกระทบที่ เกิดขึ้นโดยที่ไม่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกนึกคิดของคนเช่นการดำเนินนโยบายคุมกำเนิดจะทำให้สัดส่วนของ ผู้สูงอายุสูงขึ้นไม่ว่าใครจะรับรู้หรือไม่เช่นนี้ก็จะเกิดขึ้นประเภทหนึ่งคือผลกระทบเชิงอัตวิสัย (Subjective Impact) ได้แก่ผลกระทบที่เกิดขึ้นในความรู้สึกนึกคิด

ของคนเช่นการดำเนินนโยบาย ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการขยายตัวของโสเภณีทำให้คนไทยเป็นอันมาก
รู้สึกอับอายต่างชาติ

3. การแบ่งตามแง่มุมของทิศทางที่กระทบ (Direction of Impact) อาจแบ่งออกได้ เป็นผลกระทบ
โดยตรง (Direction Impact) ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

4. การแบ่งตามแง่มุมของคุณค่าของผลกระทบ (Value of impact) อาจแบ่งออก ได้เป็นผลกระทบในเชิง
บวก (Positive impact) หมายถึงผลกระทบที่เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาและ ผลกระทบในเชิงลบ (Negative impact)
ได้แก่ผลกระทบที่ไม่เป็นที่พึงปรารถนา

5. การแบ่งผลกระทบตามช่วงเวลา (Time of impact) ที่เกิดขึ้นจะสามารถแบ่ง ออกเป็น 2 ประเภท คือ
ผลกระทบในระยะสั้น (Short run impact) ส่วนอีกประเภทหนึ่ง ได้แก่ ผลกระทบที่เกิดขึ้นในอนาคต (future run
impact) หรือผลกระทบในระยะยาว (long run impact)

6. การแบ่งผลกระทบตามขอบเขตที่เกิดขึ้น (Scope of impact) สามารถแบ่งออก ได้เป็นผลกระทบที่มี
ผลในวงกว้างแลผลกระทบที่มีผลในวงแคบ

ในการวิจัยโครงการนี้จะจำกัดขอบเขตของผลกระทบในแง่ที่เป็นเนื้อหาทางด้านทาง เศรษฐกิจ และด้าน
สังคม โดยครอบคลุมทั้งผลกระทบในเชิงบวกและเชิงลบ และรวมถึงผลกระทบ ทางตรงและทางอ้อม นอกจากนี้ใน
การพิจารณาหน่วยในการวิเคราะห์ (Object unit of analysis) จะให้ความสำคัญต่อหน่วยการวิเคราะห์ 3 ระดับ
ด้วยกัน

1. ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับบ่อน ในฐานะเป็นหน่วยระดับองค์กร เช่น บ่อนคาสิโนที่ เปิดใหม่หรือบ่อนการ
พนันที่มีอยู่เดิม

2. ผลกระทบที่เกิดกับผู้เล่นในฐานะระดับปัจเจกชน

3. ผลกระทบต่อชุมชนชายแดนในฐานะหน่วยระดับชุมชน ในการศึกษาเกี่ยวกับข้อดังกล่าวเป็นการศึกษา
ผลกระทบเชิงบวกของการพนันและ ผลกระทบเชิงลบของการพนันซึ่งผลกระทบเชิงบวกจากกล่าวถึงผลกระทบ
ทางเศรษฐกิจ และ ผลกระทบเชิงลบทางด้านสังคม ในการพิจารณาถึงผลกระทบของการพนันโดยพิจารณาในเชิง
คุณค่า(Value) เรา สามารถแยกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ผลกระทบเชิงบวกของการพนัน

2. ผลกระทบเชิงลบของการพนัน

1.ผลกระทบเชิงบวกของการพนัน

ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เริ่มได้รับการยอมรับคำอธิบายในเชิงบวกยิ่งขึ้น เกี่ยวกับการพนันว่า เป็นกิจกรรมยามว่างที่ถูกกฎหมาย ในสมัยหลังสงครามโอกาสสำหรับ “ผู้ใช้ แรงงานที่มีฐานะ” ที่จะมีส่วนร่วมในการพนันที่ถูกจัดขึ้นได้เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมากในหลายประเทศ พร้อม ๆ กับสถานภาพทางกฎหมายและการยอมรับจากสังคมที่เพิ่มขึ้น การพนันเริ่มไม่ถูกมองว่าเป็น ปัญหาสังคมที่จะนำไปสู่ความเสื่อมทางศีลธรรมและอาชญากรรมอีกต่อไป ในมุมมองของนักคิดที่ใช้ ทฤษฎีหน้าที่นิยม (Functionalist) การพนันเริ่มถูกมองทั้งในแง่ที่เป็นกิจกรรมที่เป็นเครื่องมือที่ นำไปสู่เป้าหมายทางเศรษฐกิจและในฐานะที่เป็นกิจกรรมทางสังคมที่แสดงออกโดยให้ความสำคัญ โดย ตัวของมันเอง เช่น การพนันอย่างเปิดเผยขณะเดียวกันเศรษฐศาสตร์สมัยหลังสงครามมีความเห็น ร่วมกันว่า นักพนันมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผลในการเพิ่มความมั่งคั่งสถานะ ทางเศรษฐกิจและสังคมของตัวเอง

ในการศึกษาผลกระทบเชิงบวกของการพนันในทางสังคมวิทยาเกิดจากความเห็น ที่ว่าการพนันเปิดโอกาสให้นักเล่นได้แสดงบุคลิกที่แข็งแกร่งและความตั้งใจจะเสี่ยง ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่ สังคมให้การยกย่องเช่นเดียวกับความกล้าหาญหรือความซื่อสัตย์ และการพนันมีข้อดีในการควบคุม ศีลธรรมและการเมืองของสังคมเพราะเป็นการตอกย้ำ ค่านิยมที่มีมาแต่เดิม ในขณะที่การพนันเป็นสิ่งที่ ทดแทนความท้าทายที่หมดไปในชีวิต และยังมีหน้าที่ทางสังคมเป็นศูนย์รวมที่เป็นประโยชน์ในการ พบปะสังสรรค์และการปฏิบัติตามระเบียบสังคมอีกด้วย และทางสังคมศาสตร์ยังมองผลกระทบเชิง บวกของการพนันคือ การพนันเป็นส่วนหนึ่งของการพักผ่อน (Leisure) จากมุมมองนี้ การพนันเป็นสิ่ง ที่ให้ความบันเทิงและได้รับความนิยมด้วยตัวของมันเอง

ดังนั้นการศึกษาจำนวนมากมุ่งสนใจที่จิตวิทยาของการพนัน โดยพยายามศึกษา แรงจูงใจและพฤติกรรมของคนที่เกี่ยวข้องในกระบวนการเล่น จากมุมมองนี้การเล่นการพนันถือว่าเป็นกิจกรรมยามว่างที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งชดเชยมุมที่ล้นเหลือ และไม่น่าพึงพอใจของสังคมใน ปัจจุบัน การพนัน(เหมือนกิจกรรมสันทนาการ) จึงถูกนิยามด้วยคำว่า “เล่น” หรือ “ยามว่าง” ซึ่งอยู่ ถัดจากคำว่า “งาน” หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่ถือว่าเป็นความรับผิดชอบทางสังคม ดังนั้นกิจกรรมยามว่าง เช่น การพนันจึงถือว่าเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นในการดำรงและรักษาคุณภาพของโครงสร้างสังคม เอาไว้ การพนันกลายเป็นประเด็นสำคัญก็เพราะลักษณะของการทำงานสมัยใหม่ทำให้คนอ่อนล้าและ บั่นทอนความคิดสร้างสรรค์ของคนทั่วไป จากมุมมองนี้การพนันซึ่งแม้จะแตกต่างจากกิจกรรมยามว่าง อื่นๆที่เป็นความผิดตามกำหนดและมีความต่างพร้อยทางสังคมก็จึงกลายเป็นกิจกรรม “ปกติ” และ เข้ากันได้ดีกับการกระทำและกับสถาบันอื่น ๆ ทางสังคม

จากมุมมองทางทฤษฎีจำนวนมาก นักสังคมวิทยาเสนอว่า การพนันมีบาททั้งเป็น “เกมของผู้ใหญ่” และเป็น “ทางระบาย (Safety valve) ของผู้ที่ต้องการหลบเลี่ยงจากภาระการ ทำงานเป็น “การปรับตัวที่เบี่ยงเบน” สู่สิ่งที่ไม่ดี เป็นการสร้างความแปลกใหม่ให้กับตัวเอง เป็น องค์ประกอบที่เชื่อมร้อยวัฒนธรรมของคนทำงานที่

ต้องการเอาชนะการไม่มีความสำเร็จและความไม่ มั่นคงในอาชีพ เป็นทางออกสำหรับนักพนันในการทดสอบโชค และฝีมือ เป็นโอกาสที่ได้ผลในการ แสดงความเป็นตัวของตัวเองและความคิดสร้างสรรค์ซึ่งที่ทำงานไม่สามารถให้ได้

ความนิยมของการพนันในปัจจุบันและความตึงตังใจในการเล่นของนักพนัน แม้ว่าจะเล่นเสียก็ตาม ก็ยังได้รับคำอธิบายส่วนใหญ่ในแง่ของรางวัลที่ได้รับจากการปฏิสัมพันธ์และ การสังสรรค์เป็นกลุ่ม

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 คนจำนวนมากเริ่มมองว่าการพนันเป็นกิจกรรมยามว่าง มากกว่าที่จะเป็น อาชญากรรมหรือสิ่งชั่วร้าย นอกจากนี้นักทฤษฎีเชิงประจักษ์ได้ตั้งคำถามเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์และผลกระทบเชิง บวกของการพนัน โดยใช้สมมติฐานซึ่งไม่ต่างไปจากผู้ที่ใช้ทฤษฎีหน้าที่ นิยม(Functionalist) เช่น การพนันเป็น กิจกรรมยามว่างที่สอดคล้องกับค่านิยมอื่นๆทางสังคมหรือไม่ เป็นต้น

บรรดาผู้ที่ใช้ทฤษฎีเชิงประจักษ์ยังได้เสนอด้วยว่าในขณะที่นโยบายการพนันใหม่เกิด จากทัศนคติของ ประชาคมที่มีการเปลี่ยนแปลง แต่ในทางกลับกันนโยบายใหม่หรือค่านิยมใหม่ที่ เกิดขึ้นก็ผลักดันให้สังคมเกิดการ เปลี่ยนแปลงด้วยการพนันเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนหนึ่งของการ เปลี่ยนแปลงค่านิยมในสังคม เพราะในอดีตค่านิยมหลัก คือ ความประหยัดซึ่งนำไปสู่การปฏิเสธตัวเอง และการสะสมความมั่งคั่ง แต่ค่านิยมใหม่กลับนำสังคมไปสู่ค่านิยม แบบบริโภคนิยม และค่านิยมแบบนี้ ทำให้สังคมสั่นคลอน

นักวิชาการเชิงประจักษ์เห็นว่า การแทรกแซงของรัฐเป็นสิ่งจำเป็นในการแก้ปัญหา ความโน้มเอียงที่ไม่พึง ประารถนา แต่บทบาทของรัฐควรถูกจำกัดเพียงการปกป้องสวัสดิภาพของสังคม และเป็นตัวกลางเพื่อให้มีการ แข่งขันกัน ตลอดจนรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม อย่างไรก็ตาม ความสามารถของรัฐในการดำเนินการอย่าง เป็นกลางและอย่างไม่เห็นแก่ผลประโยชน์ของรัฐบาลเองก็ เป็นสิ่งที่น่าสงสัยไม่น้อย เพราะรัฐเองทั้งเก็บภาษีรายได้ จำนวนมหาศาลจากผู้ประกอบการ และยังเป็นผู้ผูกขาดการเป็นเจ้ามือหวยรัฐบาลอีกด้วย

ดังนั้นการที่รัฐมีบทบาทและอิทธิพลเพิ่มมากขึ้นในอุตสาหกรรมการพนันจึงเป็นเรื่อง ที่น่าเป็นห่วงเพราะ นักทฤษฎีเชิงประจักษ์มีความเชื่อว่า หลักการตลาดและการเมืองแบบสมดุลงจะนำ อุตสาหกรรมการพนันจึงเป็น เรื่องที่น่าเป็นห่วง เพราะนักทฤษฎีเชิงประจักษ์มีความเชื่อว่า หลักการ ตลาดและการเมืองแบบสมดุลงจะนำ อุตสาหกรรมการพนันไปสู่ความมีประสิทธิภาพ และมาตรฐานใน การให้บริการที่มีคุณภาพในระดับสูง นอกจากนี้ ความต้องการแสวงหากำไรเพียงอย่างเดียวก็เป็นกลไก มากจนเกินไป และผู้ได้รับผลประโยชน์สุดท้ายก็คือ โดย ผ่านการเจรจาที่ใช้เหตุใช้ผลและมีความสงบ เรียบร้อย

ในช่วงทศวรรษที่ 1970 (พ.ศ.2513) มีการศึกษาเกี่ยวกับการพนันอย่างเป็นทางการ จำนวนมาก ผล การศึกษาจำนวนหนึ่งที่เป็นประโยชน์ต่อนโยบายโดยตรง เช่น ความเหลื่อมล้ำ ทาง สังคมที่เกิดจากผลกระทบของ การพนันที่ถูกกฎหมาย การพนันที่ถูกกฎหมายที่ได้รับอิทธิพลจากสังคม และตัวแปรสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ อย่างไรบ้าง

หรือการพนันมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะของโครงสร้างทาง เศรษฐกิจและสังคมอย่างไร เป็นต้น สิ่งที่สำคัญมากที่สุดก็คือ การยืนยันว่าการพนันมีความเกี่ยวข้อง กับลักษณะของโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาเหล่านี้เป็นสิ่งที่ผู้กำหนดนโยบายการ พนันต้องรับรู้ โดยรัฐเองเป็นผู้ให้การสนับสนุนเพราะรัฐย่อมมีความห่วงใยในปัญหาอาชญากรรมและ ผลกระทบที่อาจมีต่อนโยบายด้านสวัสดิภาพและสังคม แต่รัฐเองเริ่มให้ความสำคัญกับการวิจัย หลังจากที่ได้ปรากฏว่าการพนันที่ผิดกฎหมายได้มีการขยายตัวออกไปเป็นอย่างมาก ตัวอย่างที่แสดงให้เห็นว่ารัฐมีความห่วงใยต่อปัญหาการพนัน เช่น กรณีที่รัฐเกิดความสงสัยว่ายังควรที่จะห้ามการพนัน ต่อไปอีกหรือไม่ หรือสงสัยว่าสังคมได้รับอะไรตอบแทนจากใช้เงินจำนวนมากในการปราบปรามการ พนันที่ผิดกฎหมาย

กล่าวโดยสรุปแล้ว การพนันที่ถูกกฎหมายมีการจัดรูปแบบคล้ายคลึงกับการทำธุรกิจ โดยมีลักษณะองค์กรและเป้าหมายทางการค้าเหมือนกับในอุตสาหกรรมอื่น ๆ การศึกษาส่วนใหญ่พบ ความจริงที่ว่า การพนันถูกกระตุ้นโดยบริษัทและหน่วยงานรัฐ จนกระทั่งมันกลายเป็นอุตสาหกรรม ข้ามชาติที่ดำเนินการภายใต้ระบบที่มีความสลับซับซ้อนระหว่างชาติและวัฒนธรรมโลก และเป็นการ ผสมผสานคาสีโนที่ถูกกำหนดเข้ากับการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ

ฝ่ายที่สนับสนุนให้การพนันเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายได้สรุปถึงผลกระทบเชิง บวกของการพนัน ดังนี้

1.1 เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้เข้ารัฐ มีบุคคลบางกลุ่มคิดว่าควรจะให้การพนันเป็นสิ่งที่ ถูกต้องตามกฎหมาย เพราะเมื่อการพนันเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว การพนันจะมีกฎหมาย หมายเข้าคุ้มครอง มีกฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง และรายได้ที่เกิดจากการเล่นการพนัน ก็จะตกเป็นของรัฐอย่างมีระเบียบแบบแผน ตัวอย่างเช่น ล็อตเตอรี หรือ ค่าใบอนุญาตเล่นการพนัน ไฟต่าง ๆ สามารถนำรายได้เข้ารัฐปีหนึ่ง ๆ เป็นจำนวนมาก การเปิดบ่อนให้ถูกกฎหมายจะทำให้รัฐ เก็บภาษีได้เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งเงินจำนวนนี้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและ ใช้ในการสร้างงานได้

1.2 เพื่อเป็นการสกัดกั้นการพนันที่ผิดกฎหมายมีปัจจัยหลายอย่างที่เกี่ยวข้อง กับการพนัน จนทำให้น่าเชื่อว่าการพนันเป็นเรื่องใหญ่โตเกินความสามารถที่แก้ไขได้ เป็นสิ่งที่ สอดแทรกอยู่ในโครงสร้างของสังคม และฝังลึกลงไปโครงสร้างเหล่านั้น การจะเปลี่ยนแปลงหรือ ล้มเลิกจึงทำได้ยาก16ถือได้ว่าการพนันเป็นแนวโน้มที่เป็นสากลดังกล่ามาแล้ว และยังเป็นสิ่งที่ดึงดูด ใจผู้ที่จะเข้าไปเล่นด้วย ดังนั้นแม้จะไม่เปิดให้มีการเล่นการพนันอย่างถูกกฎหมาย ก็จะต้องมี ประชาชนอีกจำนวนมากลักลอบเล่นการพนันอยู่ จึงสมควรที่จะให้มีการเล่นการพนัน โดยถูกกฎหมาย เพื่อลดปัญหาลักลอบเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายให้หมดไปและสามารถควบคุมการเล่นการพนันได้อย่างรัดกุมและใกล้ชิดยิ่งขึ้นทั้งยังจัดการเอารัดเอาเปรียบในการเล่นการพนันได้ด้วยทางหนึ่ง

1.3 เพื่อเป็นการเพิ่มสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและลดปัญหาคนว่างงาน ความเชื่อว่า เมื่อการพนันเป็นสิ่งที่ ถูกต้องตามกฎหมาย โดยเฉพาะการพนันในสถานคาสีโนจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะ เพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว และเป็นการ

เพิ่มธุรกิจของสังคมให้เพิ่มมากขึ้นด้วย กล่าวคือ เมื่อมีนัก ทศนาจร เข้ามาเป็นจำนวนมากจะทำให้สถานบริการต่าง ๆ เช่น ไนท์คลับ ภัตตาคาร สถานบริการ อาบอบนวด ร้านตัดผม คอฟฟี่ชอป ฯลฯ นอกจากนี้การจัดตั้งสถาน คาสีโนยังก่อให้เกิดผลดีทางก้น เศรษฐกิจอีกทางหนึ่ง คือ จะเป็นการลดปัญหาคนว่างงานได้ ในขณะที่ประเทศ ไทยกำลังประกอบกับ ปัญหาคนว่างงาน อย่างน้อยตำแหน่งต่าง ๆ ในสถานคาสีโนย่อมจะเปิดรับคนที่ว่างงาน เหล่านี้ได้ และ คนที่ว่างงานยังสามารถที่จะหางานทำได้ตามสถานบริการต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกับคาสีโนนั้น ๆ ดังเช่น กรณีของประเทศสหรัฐอเมริกา แม้แต่ในเมืองที่แห้งแล้งในรัฐเนวาด้า เงินเป็นจำนวนหลายพันล้านดอลลาร์ ได้ถูกนำไปลงทุนทางด้านธุรกิจการพนัน ภัตตาคาร ความสะดวกทางการคมนาคม และ ทางด้านบริการทั้งหลาย การลงทุนอย่างมหาศาลในธุรกิจประเภทนี้ เป็นการสร้างรายได้จำนวน มากมายให้แก่รัฐ

1.4 การทำบ่อนให้ถูกกฎหมายจะเป็นการลดอิทธิพลของบรรดาผู้มีอิทธิพล ตำรวจ ข้าราชการ และกลุ่มที่ ได้รับผลประโยชน์จากบ่อนผิดกฎหมายในปัจจุบัน เพื่อส่งเสริมตำรวจ นักการเมืองที่ดีมีให้ใช้อำนาจอิทธิพลในการ แสวงหาผลประโยชน์จากบ่อนไปใช้เพื่อความ เจริญก้าวหน้าของตน และการเข้าสู่อำนาจรัฐเพื่อคุ้มครองและขยาย กิจการบ่อนผิดกฎหมายจน กลายเป็นธุรกิจการเมืองควบคู่กับธุรกิจการพนันซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประเทศ

1.5 รัฐไม่สูญเสียเงินออกนอกประเทศเป็นการลดการรั่วไหลของเงินที่ออกไปยังบ่อนใน ต่างประเทศและยังมี เงินตราต่างประเทศไหลเข้ามาอีกด้วย เป็นการสกัดกั้นการฟอกเงินและลดปัญหา อาชญากรรมได้

1.6 เทคโนโลยีการสื่อสารโทรคมนาคมก้าวไกลเกินกว่าการปราบปรามจะทำได้ ถ้า เปิดบ่อนถูกกฎหมาย จะสามารถตรวจสอบและควบคุมได้ คนเข้าบ่อนได้อย่างปลอดภัย ไม่ต้องหลบ ๆ ซ่อน ๆ ไปเล่นในบ่อนซึ่งเป็นสิ่งที่ ผิดกฎหมายและไม่ออกนอกประเทศ บ่อนจะไม่เป็นมูมมิดที่เป็น แหล่งกบดานของคนร้ายอีกต่อไป

1.7 กรณีบ่อนผิดกฎหมาย ธุรกิจการเมืองยังอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูป การเมืองการพัฒนาและจัด ระเบียบสังคม ถ้าผู้ปราบปรามมิได้ทำจริงแต่กลับสนับสนุนหรือละเว้น บ่อนจึงสามารถขยายกิจการและอยู่ได้อย่าง เจริญเติบโต เนื่องจากการแสวงหาประโยชน์จากบ่อนผิด กฎหมาย

2.ผลกระทบเชิงลบของการพนัน

2.1. นักอนุรักษนิยมเห็นว่า เนื่องจากการพนันแตกต่างจากกิจกรรมยามว่าง (Leisure) อื่น ๆ ในแง่ของ ศีลธรรมและจรรยาบรรณ พวกเขาจึงตั้งสมมติฐานว่าการพนันเป็นหรือ อย่างน้อยที่สุดก็มีศักยภาพที่จะเป็น “ปัญหาสังคม” ซึ่งจำเป็นต้องมีการควบคุม การนำเสนอการพนัน ในเชิงลบและในเชิงตำหนิ ตลอดจนการยอมรับ การอ้างของรัฐที่ให้อำนาจและเครื่องมือดำเนินการ ในการกำหนดเนื้อหาและขอบเขต ของการพนันในสังคม ล้วน อยู่บนพื้นฐานทางความคิดร่วมกัน เกี่ยวกับผลเสียที่เป็นไปได้จากการพนัน จุดกำเนิดของการประณามการพนัน อย่างกว้างขวาง เป็นเรื่อง ที่สลับซับซ้อน แต่ที่สำคัญน่าจะมาจากความเชื่อทางศาสนา

การศึกษาแบบนี้มาจากความคิดที่ยึดถือกันอย่างกว้างขวางสมัยหลังสงครามซึ่งเป็น ะยะที่มีการสร้าง อุตสาหกรรมใหม่ที่ถือว่า การพนันเป็นความพยายามของนักพนันที่จะหาเงินอย่าง ง่ายๆ ดังนั้น การพนันจึงเป็น การปฏิเสธจริยธรรมการทำงานและคุณภาพการผลิต เช่น การแย่งแย่ง ทางความคิดระหว่างการพนันและการเก็ง กำไรในตลาดหุ้นหรือการลงทุนประกันภัยก็อยู่บนพื้นฐาน ของความเข้าใจที่เป็นปทัสฐานเกี่ยวกับการพนันว่าเป็น การหลบเลี่ยงหน้าที่ทางเศรษฐกิจที่มีประโยชน์

แนวคิดในประการที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ ยังส่งเสริมสมมติฐานที่ถือว่า การพนันเป็น พฤติกรรมที่ทำร้าย ตัวเองอย่างไม่มีเหตุผล และนำไปสู่ปัญหาทางการเงินทั้งระดับบุคคลและสังคม เช่นเดียวกับการศึกษาทาง สังคมศาสตร์ที่ถือว่า การพนันเป็นการทำลายความเป็นมนุษย์และสังคมนอกจากนี้นักจิตวิทยาและนักจิตบ าบัตก็ม ีบทบาทสำคัญในการเสนอว่า มีนักพนันส่วนหนึ่งที่ติดการ พนันจนประสบความยุ่งเหยิงหรือทำความเสียหายต่อ บุคคล ครอบครัว และหน้าที่การงาน

2.2. นักปฏิรูปสังคม ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพนันและผลที่ตามมา ภายใต้กรอบของ ศีลธรรม ดังนั้นการ ตีความหมายของการพนันทั้งทางกฎหมายและการเมือง รวมทั้งผลที่ตามมาในแง่ ของความไม่สงบเรียบร้อยจึงแฝง อยู่ในการวิเคราะห์ของพวกเขา พวกเขาอาศัยการเชื่อมโยงระหว่าง แนวคิดทางสังคมวิทยา การใช้เหตุผล และการ ควบคุมทางสังคมของนโยบายปัจจุบันเป็นพื้นฐานการ เสนอแนวคิดการพนันที่ถูกหรือผิดกฎหมาย ความผิดปกติ และพฤติกรรมที่ปกติ ความที่สำคัญเกี่ยวกับ การพนันก็คือ การรับรองรัฐที่มีความเป็นอิสระว่าเป็นกลไกที่ เหมาะสมในการควบคุม พวกเขาถือเป็น จริจเลยว่าการแทรกแซงของรัฐในการจำกัดรูปแบบการพนันว่าเป็น สิ่งจำเป็นต่อสังคมโดยรวม สิ่งนี้ แสดงให้เห็นจากงานศึกษาทางสังคมวิทยาที่ถือว่า การพนันเป็นความเบี่ยงเบนหรือ เป็นอาชญากรรม สังคมโดยรวม สิ่งนี้แสดงให้เห็นจากงานศึกษาทางสังคมวิทยาที่ถือว่า การพนันเป็นความ เบี่ยงเบน หรือเป็นอาชญากรรม

กล่าวโดยสรุปแล้ว การพนันเป็นสิ่งที่คุกคามคุณภาพของสังคม ซึ่งมีผลการยืนยันจาก การศึกษาจำนวน มากที่ยอมรับสมมติฐานทางกฎหมายที่ถือว่า การพนันเป็นสิ่งชั่วร้าย ซึ่งหาก ปราศจากการควบคุมก็จะมีผลเสียต่อ สังคมโดยรวม

ฝ่ายคัดค้านได้นำเสนอผลกระทบเชิงลบของการเปิดบ่อนการพนันถูกกฎหมาย ดังนี้

1. การพนันเป็นสิ่งที่ขัดต่อศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในชาติ โดยที่ ประเทศไทยเป็นเมือง พุทธศาสนา การที่จะยอมรับให้การพนันเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมายจึงเป็นสิ่งที่ขัดแย้ง ต่อหลักศาสนาอย่างยิ่ง โดยเฉพาะ สังคมไทยแต่ดั้งเดิมนั้น มีความคิดต่อต้านในเรื่องนี้ค่อนข้างรุนแรง มาก ผู้ที่เล่นการพนันจะถูกสังคมรังเกียจ ถูก มองว่ามีพฤติกรรมที่เสียหายและไม่พึงคบหาสมาคมด้วย พระราชกรณุนี้¹⁷ อธิบายว่า การพนันเป็นช่องทางของ

ความเสื่อม ทางแห่งความพินาศ เหตุแห่งความ ย่อยยับแห่งโภคทรัพย์ เมื่อติดการพนันผู้ติดจะมีโทษ 6 ประการ คือ

- เมื่อชนะย่อมก่อเวร
- เมื่อแพ้ก็เสียดายทรัพย์ที่เสียไป
- ทรัพย์หมดไป ๆ
- เข้าที่ประชุมเขาก็ไม่เชื่อถ้อยคำ
- เป็นที่หมิ่นประมาทของเพื่อนฝูง
- ไม่เป็นที่พึงประสงค์ของผู้ที่จะหาคู่ครองให้ลูกของเขา

2. การพนันก่อให้เกิดกลุ่มอิทธิพลและปัญหาอาชญากรรมอื่นๆ ตามมาภายหลัง การพนันนั้นจำเป็นต้องเอาทรัพย์สินเป็นเดิมพัน ผู้แพ้การพนันย่อมเสียทรัพย์ เมื่อเสียทรัพย์แล้วย่อม เกิดความเสียดาย อาจสามารถกระทำได้ทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ทรัพย์คืนมา จึงอาจประกอบอาชญากรรม ขึ้นได้ นอกจากนี้ในการเล่นการพนันยังอาจมีการใช้วิธีการคดโกงต่างๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งชั่วร้ายให้มี การขัดใจระหว่างผู้เล่นได้ จึงสามารถเป็นเหตุให้อาชญากรรมเกิดขึ้นตามมาได้

3. การพนันเป็นสิ่งมอมเมาประชาชนทำให้คนจนยิ่งจนลง แนวความคิดในเรื่องการ พนันเป็นสิ่งมอมเมาประชาชนนั้น มีคนเป็นจำนวนมากที่มีแนวความคิดในลักษณะเช่นนี้ โดยเฉพาะ คนที่มีการศึกษาระดับสูงมีความเห็นว่า โอกาสของผู้ที่เล่นการพนันหรือความเป็นไปได้ของผู้เล่นการ พนันที่จะร่ำ รวยจากการเล่นนั้นน้อยมาก ตรงกันข้ามผู้ที่เล่นจะเป็นฝ่ายเสียมากกว่า บางครั้งผู้ที่เล่น เจ้ามือก็สามารถกล่มละลายได้ ถ้าหากฝ่ายลูกคำถูกเป็นจำนวนมาก ๆ การพนันจึงขึ้นอยู่กับ จังหวะและโอกาสของความเป็นไปได้ สังคมไทยจึงเห็นว่าคนที่จนอยู่แล้วเมื่อเข้าไปเล่น การพนันยิ่งทำ ให้จนลง เพราะโอกาสที่คนจะได้มีน้อย เมื่อคนเสียก็จะต้องติดตามเล่นเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนเสียไปคืนมา เมื่อเกิดการเสียมากขึ้นก็จะเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาอีก เช่น การหยิบบิ๊ยมและการลักขโมย ทั้งการ พนันเป็นสิ่งที่มีลักษณะจูงใจ เมื่อเล่นครั้งแรกเป็นฝ่ายได้ ก็จะต้องหาทางเล่นในครั้งต่อ ๆ ไป เพื่อให้ได้จำนวนมากขึ้น แต่โอกาสที่จะเสียนั้นมีมาก

4. เกรงว่าคนไทยจะเล่นการพนันมากขึ้น ผลกระทบที่ตามมาคือ คนเล่นการพนันจะ ไม่สนใจการประกอบอาชีพ เพราะเอาแต่เล่นการพนัน ปัญหาสังคมอื่น ๆ จะตามมา ครอบครัวจะ แตกแยก ศีลธรรมของสังคมเสื่อมทรามลง คนรวยจะรวยขึ้น คนจนจะจนลง คนจะมีหนี้สินจากการ กู้ยืมไปเล่นการพนันมากขึ้น

5. การเปิดบ่อนให้ถูกกฎหมายจะไม่สามารถแก้ไขบ่อนเถื่อนให้หมดไปได้ รัฐบาล อาจจะเก็บภาษีจากบ่อนถูกกฎหมายได้ แต่บ่อนเถื่อนจำนวนมากก็ยังคงมีอยู่ต่อไปและอาจจะเพิ่มมากขึ้น รัฐบาลได้ประโยชน์จากภาษี มีรายได้เพิ่มมากขึ้น แต่ผลเสียต่อสังคมจะสูงกว่ารายรับของรัฐบาลซึ่ง ไม่ก่อให้เกิดผลผลิตทางเศรษฐกิจ

6. การเปิดบ่อนอย่างถูกกฎหมายโดยมีมาตรการกีดกันคนจนหรือเยาวชนไม่ให้เข้า บ่อนจะไม่มีผลและประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ เพราะขณะนี้ปัญหาสังคมมาอยู่แล้ว หากเปิดบ่อนจะซ้ำเติมปัญหาให้ยิ่งเลวร้ายลงไปอีก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา “พฤติกรรมและทัศนคติต่อการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเนชั่น” ซึ่งได้แบ่งวิธีการเป็นขั้นตอนดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนิสิตของมหาวิทยาลัยเนชั่น ที่กำลังศึกษาอยู่ระดับปริญญาตรี จำนวนทั้งสิ้น 47 คน จากประชากรทั้งหมด 445 คน กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบง่าย (simple random sampling) ใช้วิธีการ จับฉลากที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ขนาดประชากร 445 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) ได้จำนวน 47 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและทัศนคติของนิสิตของมหาวิทยาลัยเนชั่น

ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยศึกษาจาก งานวิจัยของ พงศธร แก้วมณี (2558) ไพศาล ลิ้มสฤตย์ (2555) วิษณุ วงศ์สินสิริกุล. (2554) มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ ชั้นปี หลักสูตรการศึกษา เป็น แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Multiple Choices) จำนวน 3 ข้อ

1. ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและทัศนคติการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเนชั่นเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 4 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 18 ข้อ แบ่งเป็น
 - ทัศนคติการเล่นพนันออนไลน์จำนวน 9 ข้อ
 - พฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์จำนวน 9 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามในรูปแบบของ Google Form และนำลิงค์ ที่ได้มาแจกจ่ายให้กับนิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่นในทุกชั้นปี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสังคมศาสตร์ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การแจกแจงความถี่และค่าร้อยละ (percentage)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและทัศนคติการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเนชั่น ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย (mean) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้

3.51 - 4.00 หมายถึง ประจำ

2.51 - 3.50 หมายถึง บ่อยครั้ง

1.51 - 2.50 หมายถึง บางครั้ง

1.00 - 1.50 หมายถึง ประจำ

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมและทัศนคติการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเนชั่น จำแนกตาม เพศ ชั้นปี หลักสูตร ในกรณีมี 2 กลุ่มใช้สถิติ t-test กรณีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้สถิติ f-test หากพบความแตกต่างอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติทำการทดสอบความแตกต่างเป็น รายคู่ โดยวิธีการของ Scheffé

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเนชั่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงสาเหตุในการเล่นพนันออนไลน์ของผู้เล่นพนันออนไลน์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติในการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเนชั่นเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเนชั่น ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ทัศนคติต่อการเล่นพนันออนไลน์

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนิสิตจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ชาย	15	32
หญิง	32	68

จากตารางที่ 1 พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 32.00 และเป็น เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68.00

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนิสิตจำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ปี 1	16	34
ปี 2	7	15
ปี 3	20	43
ปี 4	4	8

จากตารางที่ 2 พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ เรียนปี1 คิดเป็นร้อยละ 34.00 เรียนปี2 คิดเป็นร้อยละ 15.00 เรียนปี3 คิดเป็นร้อยละ 43.00 เรียนปี4 คิดเป็นร้อยละ 8.00

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของนิสิตจำแนกตามหลักสูตร

หลักสูตร	จำนวน(คน)	ร้อยละ
หลักสูตรธุรกิจการบินและการขนส่งทางอากาศ	6	13
หลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต	2	4
หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต	3	6
หลักสูตรบัญชีบัณฑิต	5	10
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต	14	31
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต	3	6
หลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์	6	13
หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคนิคการแพทย์	2	4
หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต	6	13

จากตารางที่ 3 พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ เรียนหลักสูตรธุรกิจการบินและการขนส่งทางอากาศ คิดเป็นร้อยละ13.00 เรียนหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คิดเป็นร้อยละ4.00 เรียนหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต คิดเป็นร้อยละ6.00 เรียนหลักสูตรบัญชีบัณฑิต คิดเป็นร้อยละ10.00 เรียนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คิดเป็นร้อยละ31.00 เรียนหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต คิดเป็นร้อยละ6.00 เรียนหลักสูตรวิทยาการคอมพิวเตอร์ คิดเป็นร้อยละ13.00 เรียนหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเทคนิคการแพทย์ คิดเป็นร้อยละ4.00 เรียนหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต คิดเป็นร้อยละ13.00

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเล่นพนันออนไลน์

ตารางที่ 4 ทัศนคติเกี่ยวกับการเล่นพนันออนไลน์

ทัศนคติเกี่ยวกับการเล่นพนันออนไลน์	ระดับความคิดเห็น			\bar{X}	SD	ผล	อันดับ
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย				
1. การเล่นพนันออนไลน์เป็นเรื่อง ความชอบส่วนบุคคล ไม่ได้สร้างความเดือดร้อนให้ใคร	15	14	18	1.93	0.83	ทัศนคติปานกลาง	7
2. การเล่นพนันออนไลน์สามารถทำให้มี รายได้หรือทรัพย์สิน เพิ่มขึ้น	4	21	22	1.61	0.63	ทัศนคติปานกลาง	9
3. การเล่นพนันออนไลน์ทำให้ รู้สึกตื่นเต้น สนุกสนาน ช่วยให้ท่าน คลายเครียด	10	20	17	1.85	0.74	ทัศนคติปานกลาง	8
4. ในปัจจุบัน ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยมากขึ้น ทำให้ท่าน สะดวกสบายในการเล่นพนันออนไลน์	27	12	8	2.4	0.76	ทัศนคติปานกลาง	5

5. ผู้ที่มีสถานะทางสังคมที่ยากจน รายได้ต่ำ ว่างงาน เป็น ธรรมดาที่จะมีความเสี่ยงต่อการเล่นพนันออนไลน์	19	18	10	2.19	0.76	ทัศนคติ ปานกลาง	6
6. สิ่งแวดล้อมที่กระตุ้น เช่น ผู้ที่มีเพื่อนเล่นพนัน ออนไลน์ ย่อมมีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันออนไลน์มาก ขึ้น	27	13	7	2.42	0.73	ทัศนคติ ปานกลาง	4
7. การเล่นพนันออนไลน์ <u>ผิดกฎหมาย/ ศีลธรรม</u>	30	14	3	2.57	0.61	ทัศนคติ ดี	1
8. การเล่นการพนันออนไลน์นำไปสู่ <u>ปัญหาสังคม</u> อื่น ๆ เช่น อาชญากรรม ทะเลาะวิวาท เป็นต้น	29	15	3	2.55	0.61	ทัศนคติ ดี	2
9. <u>ไม่ควร</u> มีการพนันออนไลน์ทุกประเภทในสังคมไทย	26	16	5	2.44	0.67	ทัศนคติ ปานกลาง	3
ภาพรวม				2.22	0.70	ทัศนคติ ปานกลาง	

จากตารางที่ 4 พบว่า ทัศนคติต่อการเล่นพนันออนไลน์โดยรวมแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความเห็นต่อการเล่นพนันออนไลน์อย่างถูกต้องในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.22 (SD=0.70) แยกเป็นประเด็นต่าง ๆ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ นิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่นระดับปริญญาตรีเห็นด้วยว่าการเล่นพนันออนไลน์ผิดกฎหมาย/ ศีลธรรม เป็นอันดับ 1 มีความเห็น ต่อการเล่นพนันออนไลน์อย่างถูกต้องในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 2.57 (SD=0.61) นิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่นระดับปริญญาตรีเห็นว่า การเล่นเกมพนันออนไลน์นำไปสู่ปัญหาสังคมอื่น ๆ เช่น อาชญากรรม ทะเลาะวิวาท เป็นอันดับ 2 มีความเห็นต่อ การเล่นพนันออนไลน์อย่างถูกต้องในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 2.55 (SD=0.61) และอันดับสุดท้ายคือ นิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่นระดับปริญญาตรีเห็นว่า การเล่นเกมพนันออนไลน์สามารถทำให้มีรายได้หรือทรัพย์สิน เพิ่มขึ้นเป็นอันดับ 9 มีความเห็นต่อการเล่นพนันออนไลน์ อย่างถูกต้องในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 1.61 (SD=0.63)

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์

ตารางที่ 5 พฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์

พฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์	ระดับพฤติกรรม				\bar{X}	SD	ระดับ
	ประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคย			
1. คุณเคยเล่นพนันออนไลน์โดยใช้เงินจำนวนมาก	1	3	14	29	1.48	0.71	ไม่เคย
2. คุณต้องเพิ่มเงินพนันออนไลน์เพื่อเพิ่มความตื่นเต้น เร้าใจ	1	6	9	31	1.51	0.79	ไม่เคย
3. คุณต้อง ทวนกลับไปแก้มือเสมอ เพราะหวังว่าจะได้ทุนคืน	2	3	8	34	1.42	0.79	ไม่เคย
4. คุณเคย หยิบยืมเงินคนอื่น หรือจำนำ/ จำนองของมีค่าของตน เพื่อให้ได้เงินไปเล่นพนันออนไลน์	1	3	7	36	1.34	0.69	ไม่เคย
5. คุณมี ปัญหาสุขภาพ เครียดง่าย อารมณ์ หงุดหงิดบ่อยครั้ง	2	3	16	26	1.59	0.78	ไม่เคย
6. คุณ ถูกกล่าวหา ว่าเป็นคนติดการพนันออนไลน์	1	3	4	39	1.27	0.67	ไม่เคย
7. คุณรู้สึกผิดกับการเล่นพนันออนไลน์และสิ่งที่ตามมา ภายหลังการพนันออนไลน์	4	5	8	30	1.63	0.97	ไม่เคย
ภาพรวม					1.46	0.77	ไม่เคย

จากตารางที่ 5 พบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเนชั่นระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่ไม่นิยมเล่นพนันออนไลน์โดยค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 1.46 (S.D=0.77)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การเล่นการพนันออนไลน์เป็นกิจกรรมที่มีมานานแล้ว สำหรับประเทศไทยนี้ มีการเล่นพนันออนไลน์กันทุกระดับของสังคม ทุกเพศทุกวัย และมีทั้งประเภทที่ถูกและผิดกฎหมาย และยังพบว่า นิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยต่างๆ มีความเสี่ยงที่จะเล่นพนันออนไลน์ เนื่องจากเป็นวัยที่ยังลองผิดลองถูก และไม่ได้อยู่ในการดูแลของผู้ปกครองถึงแม้ว่าอาจจะบรรลุนิติภาวะแล้วก็ตาม ซึ่งเป็นที่น่าสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเนชั่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการเล่นการพนันออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเนชั่นและศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์ โดยใช้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 47 ฉบับ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ในการศึกษาครั้งนี้ สามารถสรุปผลการศึกษาเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ ดังนี้

1. **ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม** กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเนชั่น จำนวน 47 คน นิสิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในระดับชั้นปี 2 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
2. **ความคิดเห็นเกี่ยวกับทัศนคติต่อการเล่นพนันออนไลน์** จากการศึกษาพบว่านิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเนชั่นมีทัศนคติต่อการเล่นพนันออนไลน์โดยรวมแล้ว ผู้ตอบ แบบสอบถามส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการเล่นพนันออนไลน์อย่างถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง
3. **พฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์** จากการศึกษาพบว่านิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเนชั่นส่วนใหญ่ไม่เคยเล่นพนันออนไลน์ และมีนิสิตบางส่วนที่เล่นเป็นบางครั้ง

อภิปรายผล พฤติกรรมการเล่นพนันออนไลน์

1. สาเหตุในการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิตส่วนใหญ่ คือ ชอบเล่นไปกับเกมส์ การแข่งขัน เป็นการเพิ่มความสนุกสนานและความตื่นเต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวุฒิ อินทะเดชะ (2549) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเล่นพนันฟุตบอลในระดับอุดมศึกษา: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรีที่พบว่า เหตุผลที่เล่นพนันฟุตบอลของ นักศึกษาส่วนใหญ่คือ เพื่อความบันเทิงและสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุรเชษฐ ผ่องธัญญา และคณะ (2546) ที่พบว่าการเล่นพนันฟุตบอลโลกว่าเป็นเรื่องดีทำให้การดูฟุตบอลสนุกแต่ขัดแย้ง กับงานวิจัยของนภดล กรรณิกา (2551) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ผลประมาณการจำนวนคนที่ตั้งใจ เล่นทายพนันบอล และวงเงินสะสมช่วงบอลยูโร 2008 กรณีศึกษาเด็กและเยาวชนอายุ 12-24 ปี ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑล ระหว่างวันที่ 1-14 มิถุนายน พ.ศ. 2551 ที่พบว่า สาเหตุที่ เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ ที่เล่นพนันฟุตบอล โยรู 2008 เพราะอยากรวยทางลัด

2. ผลการเล่นพนันออนไลน์ของนิสิต พบว่าส่วนใหญ่เสียเงินจากการเล่นพนัน ออนไลน์มากกว่าได้เงิน แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของสุรเชษฐ ผ่องธัญญา และคณะ (2546) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลการเล่นพนันได้และเสียพอ ๆ กัน

3. ผลเสียจากการเล่นพนันออนไลน์ พบว่านิสิตส่วนใหญ่ได้รับผลเสียจากการเล่น พนันออนไลน์ในด้านการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนภดล กรรณิกา (2551) ที่พบว่าปัญหาที่ เด็กและเยาวชนคนเล่นพนันออนไลน์ ส่วนใหญ่ประสบ คือ หมดตัวเป็นหนี้ และหมุนเงินไม่ทัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันการเล่นพนันออนไลน์ในทัศนของประชาชน นิสิตส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันการเล่นพนันออนไลน์ในทัศนของ นิสิต ว่าควรมีการปราบปรามและตรวจจับอย่างจริงจัง ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของชัยวุฒิ อินทะเดชะ (2549) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ได้ให้ข้อเสนอแนะในการป้องกันและปราบปรามการเล่นพนันฟุตบอลว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจควรมีการ ปราบปรามจับกุมผู้เล่นพนันออนไลน์ให้เข้มงวดมากกว่านี้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาในการเล่นพนัน ออนไลน์ของนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเนชั่น ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การปราบปรามการลักลอบเล่นพนันออนไลน์ควรกำหนดนโยบาย เพื่อสร้างความชัดเจนและแสดงถึงความมุ่งมั่น เอาใจจริงเอาใจในการปราบปรามอย่างต่อเนื่องของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อีกทั้งยัง เป็นการแสดงถึงความมุ่งมั่น เอาใจจริงเอาใจในการปราบปรามอย่างต่อเนื่องของเจ้าหน้าที่ของรัฐอีก ทั้งยังเป็นการแสดงถึงความห่วงใย ความเอาใจใส่ต่อสังคมของผู้บริหารระดับสูงของประเทศโดย ให้ทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้องศึกษาหาแนวทางในการ

แก้ไขปัญหาและปราบปรามการลักลอบการเล่นพนันบอลอย่างจริงจังและเด็ดขาด แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับ สภาพการณ์ในปัจจุบัน คือ

1. ออกกฎกระทรวงระบฐานความผิดในการเล่นพนันออนไลน์ เพิ่มเติมในท้ายพระราชบัญญัติการพนัน
2. แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2478 ให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ ในปัจจุบัน ที่อยู่ในยุคของข้อมูลข่าวสาร โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น ท วย่างไรจึงจะปราบปราม ได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง ครอบคลุม และทั่วถึง
3. แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้เข้มงวดและมีบทลงโทษเกี่ยวกับการเสนอข่าวสารข้อมูลใน เชิงส่งเสริมการพนันจากสื่อต่าง ๆ
4. จัดให้มีทีมชุดเฉพาะกิจเพื่อปราบปรามอย่างจริงจังต่อเนื่อง
5. สร้างความร่วมมือทุกฝ่าย ทั้งหน่วยงานรัฐ ส่วนการปกครองท้องถิ่น รวมไปถึง หัวหน้าชุมชน ช่วยกันสอดส่องดูแลประชาชนในเขตของตน ไม่ให้เข้าไปมั่วสุม หรือถูกชักจูงไป เล่นพนันออนไลน์ ตลอดจนปลูกฝังค่านิยมให้เห็นว่าการเล่นพนันฟุตบอลเป็นสิ่งไม่ควรประพฤติ ปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

ควรจัดให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องดำเนินการตามนโยบายอย่างเคร่งครัด ได้แก่

1. เร่งรัดให้มีบทลงโทษที่ชัดเจนและรุนแรงมากขึ้น ทั้งผู้เล่น และเจ้าของเว็บพนัน เจ้าหน้าที่ของรัฐ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเล่นการพนันผิดกฎหมายโดยแก้กฎหมายให้มีความ เหมาะสมกับ สภาพการณ์ในปัจจุบัน
2. รณณรงค์และประชาสัมพันธ์ ถึงโทษของการพนันอย่างต่อเนื่อง เช่น กระตุ้น ผู้ปกครองให้ดูแล เอาใจใส่ บุตรหลานอย่างใกล้ชิด กระตุ้นให้ประชาชนร่วมกันลงโทษสื่อที่ นำเสนอข่าวสารในเชิงไม่สร้างสรรค์และมีผลต่อการส่งเสริมการเล่นพนันออนไลน์ กระตุ้นใน การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เล่นพนันบอลให้เห็นถึงโทษ ผลเสีย ความเดือดร้อนที่ ได้รับจากการเล่นพนันออนไลน์
3. เข้มงวดและเด็ดขาดในการยึดทรัพย์สินที่ได้มาจากการเล่นพนัน หรือไม่สามารถ ชี้แจงที่มาของทรัพย์สินที่มีอยู่ได้

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ในการศึกษาครั้งต่อไปนั้น น่าจะมีการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการศึกษา มากที่สุดในประเด็นต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ โดยเฉพาะเยาวชนในชุมชน เพราะจาก การศึกษาครั้งนี้พบว่า มีการเล่นพนันออนไลน์ตั้งแต่อายุไม่ถึง 18 ปี
2. ควรมีการศึกษาทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพมากที่สุด
3. ควรมีการศึกษาในเรื่องการเล่นพนันออนไลน์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้เพื่อใช้เป็น ประโยชน์ในการศึกษาและหาแนวทางในการแก้ปัญหาการเล่นพนันฟุตบอลต่อไป
4. ควรมีการศึกษาต่อเนื่อง ในด้านความเสี่ยงในการก่ออาชญากรรมของผู้ที่เสีย ทรัพย์สินจากการเล่นพนันออนไลน์ ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร